

EDUSKUNNAN KIRJELMÄ 33/2002 vp

Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2003

Hallituksen esitys vuoden 2003 talousarvioesityksen (HE 132/2002 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys vuoden 2003 talousarviota koskevan hallituksen esityksen (HE 132/2002 vp) toisesta täydentämisestä

KÄSITTELYTIEDOT

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen valtion talousarvioksi vuodelle 2003 (HE 132/2002 vp), esityksen vuoden 2003 talousarvioesityksen täydentämisestä (HE 249/2002 vp) sekä esityksen vuoden 2003 talousarviota koskevan hallituksen esityksen toisesta täydentämisestä (HE 253/2002 vp).

Valtiovarainvaliokunta on antanut esityksistä yhteiset mietinnöt VaVM 40/2002 vp ja VaVM 40a/2002 vp.

Eduskunta on hyväksynyt talousarvion 20 päivänä joulukuuta 2002 ja päättänyt, että talousarviota sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2003 alkaen.

EDUSKUNNAN LAUSUMAT

Hyväksyttyään hallituksen esityksen eduskunta on samalla hyväksynyt seuraavat lausumat:

Lausuma 1

Luku 26.80

Eduskunta edellyttää, että mahdollisuudet aloittaa lääkäri- ja pelastushelikopteritoiminta valtakunnallisena, valtion talousarviosta rahoitettavana toimintana selvitetään pikaisesti, jotta sen

keskeiset periaatteet voidaan sisällyttää jo keväällä 2003 nimettävän uuden hallituksen hallitusohjelmaan.

Lausuma 2

Momentti 26.97.34

Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa harkinnanvaraisiin avustuksiin käytettävissä olevan määrärahan riittävyyttä vuonna 2003 ja tuo tarvittaessa eduskunnalle esitykset lisämäärärahoiksi avustusten maksamiseen.

Lausuma 3

Luku 28.60

Eduskunta edellyttää, että puolustuskiinteistöjen siirtoon liittyvän järjestelyn tarkoituksenmukaisuudesta tehdään kokonaisarvio vuonna 2006, jotta arviossa tehtävät johtopäätökset voidaan ottaa huomioon vuoden 2007 talousarvioesityksessä. Arvioinnin kriteerit tulee valmistella laajapohjaisesti.

Lausuma 4

Luku 28.60

Eduskunta edellyttää, että puolustusministeriö perustaa neuvottelukunnan, joka seuraa puolustushallinnon kiinteistöuudistuksen toteutumista ja johon kutsutaan mukaan myös henkilöstön ja eduskunnan valtiovarainvaliokunnan nimeämä edustus.

Lausuma 5

Luku 28.60

Eduskunta edellyttää, että Puolustushallinnon rakennuslaitoksen henkilöstön asema turvataan siten, että mahdolliset henkilöstövähennykset toteutetaan ensi sijassa luonnollisen poistuman avulla ja että henkilöstön palvelussuhteen jatkuvuus turvataan toissijaisesti uudelleensijoittamiskeinoin.

Lausuma 6

Luku 29.10

Eduskunta edellyttää hallituksen kiirehtivän toimenpiteitä, joilla yliopistokoulutukseen tarkoitettuista tiloista peritään alemmaa vuokraa kuin mitä Senaatti-kiinteistöille asetettu yleinen tuototavoite edellyttäisi. Päätöksiä tehtäessä on huomioitava myös se, että lahjoituskiinteistöistä ei ole aiheutunut hankintakustannuksia valtiolle.

Lausuma 7

Luku 29.40

Eduskunta kiirehtii hallituksen toimenpiteitä sairaalakoulujen toimintaedellytysten ja rahoituksellisen aseman selvittämiseksi ja edellyttää, että tarvittavat säännösmuutokset voidaan saattaa voimaan vuoden 2004 alusta.

Lausuma 8

Momentti 29.69.30

Eduskunta edellyttää hallituksen antavan kansalaisopistojen valtionosuusjärjestelmän uudistamista koskevat muutosehdotukset eduskunnalle niin, että lainmuutokset voidaan saattaa voimaan 1.1.2004.

Lausuma 9

Momentti 29.90.31

Eduskunta edellyttää hallituksen kiirehtivän toimenpiteitä valtionosuutta saavien teattereiden toiminnan turvaamiseksi.

Lausuma 10

Momentti 31.24.78

Eduskunta edellyttää, että suhdanne- ja työllisyystilanne huomioon ottaen arvioidaan mahdollisuudet hankkeiden vt 6 Koskenkylä—Kouvola ja vt 21 Kemi—Tornio rakentamiseen myös niiltä osin, jotka ovat jääneet toteutettujen investointihankkeiden ulkopuolelle.

Lausuma 11

Momentti 31.40.21

Eduskunta edellyttää, että vuoden 2003 lisätalousarviossa osoitetaan määräraha rataosuuksien Kouvola—Pieksämäki, Tampere—Jyväskylä, Ylivieska—Oulu, Pieksämäki—Kuopio ja Lahti—Imatra/Vainikkala kunnostukseen.

Lausuma 12

Momentti 31.60.63

Eduskunta edellyttää, että lentoliikenteen tukemiseen liittyvät kysymykset selvitetään perusteellisesti ja että päätöksenteossa otetaan huomioon lentoliikennepalvelujen turvaaminen niillä lentoreiteillä, jotka ovat elinkeinoelämän ja kansainvälisen teollisuuden kannalta välttämättömiä.

Lausuma 13

Momentti 31.80.21

Eduskunta edellyttää, että Pohjanmaan säätutkahankkeen rahoitus selvitetään ja hanke käynnistetään mahdollisimman pian.

Lausuma 14

Luku 32.20

Eduskunta edellyttää, että julkisen t&k-rahoituksen tarve arvioidaan 1990-luvulla saatujen kokemusten perusteella ja että valtio sitoutuu kasvattamaan määrärahoja pitkäjänteisen, avoimen suunnitelman mukaan.

Lausuma 15

Momentti 32.20.22

Eduskunta edellyttää, että laskentaperusteen virheellisyydestä johtuva osuus VTT:n matkakustannusten leikkauksesta korvataan siten, että VTT:n tutkimus- ja kehitystyön edellytykset turvataan.

Lausuma 16

Momentti 32.30.44

Eduskunta edellyttää, että kuljetustuen määräytymisperusteena käytetään todellisen yhteysverkon mukaan määräytyvää kokonaispinta-alaperustetta.

Lausuma 17

Momentti 32.60.40

Eduskunta edellyttää, että hallitus sitoutuu myöntämään kansallisessa ilmastostrategiassa

tarkoitettun rahoitustuen demonstraatiohankkeelle heti, kun toteuttamiskelpoinen, tukea koskeva hankehakemus jätetään kauppa- ja teollisuusministeriölle.

Lausuma 18

Luku 33.22

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää mahdollisuuden parantaa rintamaveteraanien kuntoutuksen laatua ja määrää siten, että jokaisella sotiemme veteraanilla olisi mahdollisuus päästä vuosittaiseen kuntoutukseen.

Lausuma 19

Momentti 33.22.50

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle vielä vuoden 2002 valtiopäivillä esityksen sotilasvammalain mukaisen korvauksen myöntämisestä myös tapauksissa, joissa sairauden syntyminen liittyy vuosina 1939—1945 tehtyjen partisaani-iskujen aiheuttamaan poikkeukselliseen järkytykseen. Tarvittavat määrärahat tulee sisällyttää keväällä 2003 annettavaan lisätalousarvioon.

Lausuma 20

Luku 33.32

Eduskunta edellyttää, että omaishoidon tuelle luodaan yhtenäiset kriteerit ja että omaishoidon

asemaa vahvistetaan osana hoito- ja hoivajärjestelmää.

Lausuma 21

Luku 34.06

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin työllistämistukimäärärahojen käytön tehostamiseksi ja alueellisen päätäntävallan lisäämiseksi, jotta myönnetty määrärahat tulevat käytetyiksi nykyistä tehokkaammin.

Lausuma 22

Momentti 35.10.63

Eduskunta edellyttää, että ympäristönsuojelun edistämisavustuksiin tarvittava määräraha otetaan huomioon momentin 35.10.63 määrärahan mitoituksessa valmisteltaessa vuoden 2004 talousarviota.

Lausuma 23

Momentti 35.10.67

Eduskunta edellyttää, että hallitus toimii aktiivisesti sen puolesta, että yksirunkoisten öljytankkereiden liikennöintiä Itämerellä ryhdytään rajoittamaan välittömästi ja että niiden liikennöinti kielletään kokonaan selvästi aikaisemmin kuin vuonna 2015.

Valtion talousarvio vuodelle 2003

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan valtion talousarvion vuodelle 2003:

TULOARVIOT

Osasto 11

e

11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT	30 115 814 000
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	13 102 000 000
01. Tulo- ja varallisuusvero	12 382 000 000
02. Korkotulojen lähdevero	270 000 000
03. Perintö- ja lahjaverot	450 000 000
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	10 283 000 000
01. Arvonlisävero	9 815 000 000
02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero	363 000 000
03. Apteekkimaksut	105 000 000
08. Valmisteverot	4 892 000 000
01. Tupakkaverot	604 000 000
04. Alkoholi- ja alkoholijoukkojen vero	1 355 000 000
05. Virvoitusjuomaverot	33 000 000
07. Energiaverot	2 900 000 000
10. Muut verot	1 834 500 000
03. Autovero	850 000 000
04. Mootoriajoneuvoverot	218 000 000
05. Varainsiirtoverot	360 000 000
06. Arpajaisverot	112 500 000
07. Ajoneuvoverot	247 000 000
08. Jäteverot	47 000 000
19. Muut veronluonteiset tulot	4 314 000
02. Lästimaksut	782 000
08. Öljyjättemaksu	3 364 000
09. Muut verotulot	168 000

Osasto 12

12. SEKALAISET TULOT	4 165 691 000
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	2 414 000
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot	2 414 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	82 100 000
01. Tuomioistuintulot	27 800 000
47. Ulosottomaksut	44 000 000
50. Rangaistusten täytäntöönpanon tulot	10 000 000
99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot	300 000
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	141 436 000
90. Rajavartiolaitoksen tulot	2 570 000
98. Euroopan aluekehitysrahastosta saatavat tulot	137 686 000
99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut tulot	1 180 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	1 250 000
20. Tulot irtaimen omaisuuden myynnistä ja rojaltimaksuista	17 000
22. Puolustushallinnon rakennuslaitoksen tulot	8 000
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot	1 225 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	1 341 643 000
07. Siirto valtion eläkerahastosta	929 890 000
25. Vakuutusmaksut vahingon- ym. korvauksista	16 610 000
28. Kuntien osuudet verotuskustannuksista	103 502 000
29. Kansaneläkelaitoksen osuus verotuskustannuksista	28 228 000
30. Evankelisluterilaisten seurakuntien osuudet verotuskustannuksista	15 794 000
49. Tullilaitoksen tulot	8 359 000
51. Metallirahatulot	2 530 000
87. Tulot rahoitusmarkkinoiden vakauttamisesta	96 730 000
90. Euroopan unionin perinteisten omien varojen kantopalkkiot	33 000 000
99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot	107 000 000
29. Opetusministeriön hallinnonala	397 440 000
43. Ylioppilastutkintolautakunnan tulot	8 000
70. Opintotukitoiminnan tulot	19 246 000
88. Valtion osuus veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista	371 700 000
99. Opetusministeriön hallinnonalan muut tulot	6 486 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	885 950 000
01. EU:n maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosastosta saatavat tulot	807 234 000

02. EU:n maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosastosta saatavat tulot	27 500 000
03. EU:n kalatalouden ohjaamisen rahoitusvälineeltä saatavat tulot ...	5 718 000
04. EU:lta saatavat muut tulot	1 113 000
21. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen tulot	460 000
30. Valtion osuus vedonlyönnistä hevoskilpailuissa saadusta tulosta ..	6 590 000
32. Metsäntutkimuslaitoksen tulot	2 425 000
35. Hirvieläinten metsästysmaksut	5 785 000
36. Viehekalastusmaksut	2 016 000
37. Kalastuksenhoitomaksut	4 962 000
39. Riistanhoitomaksut	6 960 000
40. Vesioikeudelliset kalatalousmaksut	2 000 000
41. Tenojoen kalastuslupamaksut	336 000
71. Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitoksen tulot	3 325 000
72. Elintarvikeviraston tulot	290 000
73. Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tulot	7 304 000
74. Kasvinjalostusmaksut	757 000
99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot	1 175 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	8 156 000
24. Tiehallinnon tulot	1 000 000
30. Merenkululaitoksen tulot	1 270 000
40. Radanpidon tulot	336 000
99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot	5 550 000
32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	84 584 000
10. Tulot työvoima- ja elinkeinokeskusten yritysosastojen maksullisesta palvelutoiminnasta	2 114 000
20. Turvatekniikan keskuksen tulot	1 610 000
30. Siirrot valtion talousarvion ulkopuolisista rahastoista	75 000 000
99. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan muut tulot	5 860 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	415 928 000
05. Vakuutusvalvontaviraston tulot	—
08. Kansanterveyslaitoksen tulot	568 000
09. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen tulot	2 601 000
92. Raha-automaattiyhdistyksen tuotto	400 585 000
98. Valtionapujen palautukset	12 000 000
99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot	174 000
34. Työministeriön hallinnonala	149 910 000
40. Euroopan sosiaalirahastosta saatavat tulot	126 700 000
70. Palkkaturvamaksujen palautukset	21 192 000
99. Työministeriön hallinnonalan muut tulot	2 018 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	10 880 000
40. Alueellisten ympäristökeskusten tulot	330 000

60. Korvaukset ympäristövahinkojen torjuntatoimista	7 000 000
70. Asuntotoimen tulot	50 000
99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut tulot	3 500 000

39. Muut sekalaiset tulot 644 000 000

01. Sakkorahat	63 000 000
02. Valtiolle tilitettävät veronlisäykset ja viivekorot	60 000 000
04. Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset	95 000 000
07. Valtiolle valtion eläkerahaston ulkopuolella tuloutettavat korvaukset	3 500 000
10. Muut sekalaiset tulot	2 500 000
50. Nettotulot osakemyynnistä	420 000 000

Osasto 13

13. KORKOTULOT JA VOITON TULOUTUKSET 892 144 000

01. Korkotulot 311 944 000

04. Korot valtion lainoista liikelaitoksille	92 144 000
05. Korot muista lainoista	9 800 000
07. Korot talletuksista	210 000 000

03. Osinkotulot 400 000 000

01. Osinkotulot	400 000 000
-----------------------	-------------

04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta 100 000 000

01. Osuus Suomen Pankin voitosta	100 000 000
--	-------------

05. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset 80 200 000

01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset	80 200 000
---	------------

Osasto 15

15. LAINAT 582 000 000

01. Valtiolle takaisin maksettavat lainat 146 000 000

02. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille	78 200 000
04. Muiden lainojen lyhennykset	67 800 000

EK 33/2002 vp — HE 132/2002 vp, HE 249/2002 vp,

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta	436 000 000
01. Nettolainanotto ja velanhallinta	436 000 000

Tuloarvioiden kokonaismäärä:

35 755 649 000

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 21

e

21. TASAVALLAN PRESIDENTTI	7 423 000
01. Tasavallan Presidentti	305 000
01. Presidentin palkkio ja edustusrahat (kiinteä määräraha)	262 000
21. Presidentin käyttövarat (kiinteä määräraha)	43 000
02. Tasavallan Presidentin kanslia	7 118 000
19. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	1 000 000
21. Toimintamenot (arviomääräraha)	5 478 000
27. Eläkkeellä olevien presidenttien menot (kiinteä määräraha)	220 000
75. Perusparannukset (siirtomääräraha 3 v)	420 000

Pääluokka 22

22. EDUSKUNTA	117 527 000
01. Kansanedustajat	18 812 000
21. Toimintamenot (arviomääräraha)	18 812 000
02. Eduskunnan kanslia	80 701 000
19. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	8 900 000
21. Toimintamenot (arviomääräraha)	48 611 000
74. Eduskunnan lisätilat (siirtomääräraha 3 v)	23 190 000
09. Valtiontilintarkastajat	1 663 000
21. Toimintamenot (arviomääräraha)	1 663 000
14. Eduskunnan oikeusasiamies	3 512 000
21. Toimintamenot (arviomääräraha)	3 512 000
40. Valtiontalouden tarkastusvirasto	9 569 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	9 569 000

99. Eduskunnan muut menot	3 270 000
21. Käyttövarat eduskuntaryhmille ryhmäkanslioita varten (arviomääräraha)	3 270 000

Pääluokka 23

23. VALTIONEUVOSTO	40 656 000
01. Valtioneuvosto	3 642 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 642 000
02. Valtioneuvoston kanslia	21 148 000
19. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	2 000 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 148 000
03. Oikeuskanslerinvirasto	2 523 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 523 000
27. Poliittisen toiminnan avustaminen	11 807 000
50. Puoluetoiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)	11 807 000
99. Valtioneuvoston muut menot	1 536 000
21. Pääministerin ja hänen avustajiensa matkat (arviomääräraha)	812 000
24. Kunniamerkit (arviomääräraha)	471 000
26. Suomen sotasurmia vuosina 1914—1922 koskeva tutkimus (siirtomääräraha 3 v)	253 000

Pääluokka 24

24. ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	724 832 000
01. Ulkoasiainhallinto	167 606 000
19. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	7 000 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	151 242 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)	7 000 000
87. Kiinteistöjen ja huoneistojen hankkiminen (siirtomääräraha 3 v) ..	2 364 000
30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö	373 446 000
66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	371 246 000

67. Taloudellinen, teollinen ja teknologinen yhteistyö kehitysmaiden kanssa (arviomääräraha)	2 200 000
50. Lähialueyhteistyö	30 274 000
66. Lähialueyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	30 274 000
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot	153 506 000
01. Euroopan parlamentin jäsenten palkkaukset (arviomääräraha)	960 000
21. Tilapäinen edustus kansainvälisissä neuvotteluissa (arviomääräraha)	6 013 000
22. Suomalaisten rauhanturvajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)	53 205 000
23. Erityisasiantuntijoista aiheutuvat menot (arviomääräraha)	6 411 000
25. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)	10 205 000
26. Tutkimus- ja kehittämistoiminta (siirtomääräraha 2 v)	1 918 000
50. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	1 383 000
51. Häädänalaisten avustaminen (arviomääräraha)	39 000
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha)	72 514 000
67. Kansainvälisen ilmastopöytäkirjan alaisen yhteistyön menot (siirtomääräraha 3 v)	841 000
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	17 000

Pääluku 25

25. OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	631 573 000
01. Ministeriö ja sen yhteydessä toimivat viranomaiset	82 014 000
19. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	41 000 000
21. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	24 099 000
22. Eräiden virastojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 855 000
29. Erityismenot (arviomääräraha)	1 460 000
51. Eräät valtion maksamat korvaukset ja avustukset (arviomääräraha)	8 600 000
10. Tuomioistuinlaitos	205 646 000
21. Korkeimman oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 906 000
22. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 880 000
23. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	185 360 000
29. Erityismenot (arviomääräraha)	5 500 000
30. Oikeusapu	53 140 000
21. Oikeusaputoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	17 340 000

50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (arviomääräraha)	35 800 000
40. Ulosottolaitos	76 590 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	76 590 000
50. Rangaistusten täytäntöönpano	171 420 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	165 970 000
74. Avolaitostyöt (siirtomääräraha 3 v)	5 450 000
60. Syyttäjälaitos	28 863 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	28 863 000
70. Vaalimenot	13 900 000
21. Vaalimenot (arviomääräraha)	13 900 000

Pääluokka 26

26. SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	1 385 199 000
01. Sisäasiainministeriö	88 278 000
19. Sisäasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	63 000 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	20 166 000
22. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)	5 112 000
02. Ulkomaalaisvirasto	8 775 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 775 000
05. Lääninhallitukset	48 620 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	48 620 000
06. Rekisterihallinto	20 564 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	20 564 000
07. Kihlakunnat	43 223 000
21. Kihlakunnanvirastojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	43 223 000
75. Poliisitoimi	533 877 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	516 487 000
23. Viranomaisradioverkon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	17 390 000

80. Pelastustoimi	41 073 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	35 033 000
22. Erityismenot (arviomääräraha)	1 650 000
31. Valtionosuudet (siirtomääräraha 2 v)	4 390 000
90. Rajavartiolaitos	188 055 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	182 318 000
70. Ilma- ja vartioalusten hankinta (siirtomääräraha 3 v)	3 953 000
74. Rakentaminen (siirtomääräraha 3 v)	1 784 000
97. Avustukset kunnille	227 404 000
31. Kuntien yleinen valtionosuus ja verotuloihin perustuvat tasaukset (arviomääräraha)	167 459 000
32. Kuntien yhdistymisavustukset ja kuntajako (arviomääräraha)	8 429 000
34. Kuntien harkinnanvarainen rahoitusavustus (kiinteä määräraha) ...	47 092 000
35. Valtion korvaus edunvalvontapalvelujen tuottamisesta (arviomääräraha)	2 742 000
80. Korkotuet ja velkojen vakautuslainat kunnille (arviomääräraha) ...	1 682 000
98. Alueiden kehittäminen	185 330 000
43. Maakunnan kehittämisraha (siirtomääräraha 3 v)	19 800 000
61. Euroopan aluekehitysrahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin (arviomääräraha)	142 070 000
62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus sisäasiainministeriön osalta (arviomääräraha)	23 460 000

Pääluokka 27

27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	1 952 186 000
01. Puolustusministeriö	176 760 000
19. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	165 000 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	11 260 000
22. Ympäristövahinkojen korvaamisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	500 000
10. Puolustusvoimat	1 722 260 000
16. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 3 v)	519 000 000
21. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 203 260 000

30. Kansainvälinen rauhanturvaamistoiminta	51 556 000
22. Rauhanturvaamistoiminnan kalusto- ja hallintomenot (arviomääräraha)	51 556 000
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut menot	1 610 000
50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)	1 600 000
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	10 000

Pääluokka 28

28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	5 048 146 000
01. Valtiovarainministeriö	83 296 000
19. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	50 000 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	25 031 000
22. Valtioneuvoston tietohallintoyksikön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 260 000
62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus valtiovarainministeriön osalta (arviomääräraha)	164 000
89. Osakkeiden myyntijärjestelyt (siirtomääräraha 2 v)	841 000
03. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus	3 702 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	3 702 000
05. Valtiokonttori	35 269 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	34 919 000
22. Valtion eläkelautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	350 000
07. Valtion maksamat eläkkeet ja korvaukset	2 878 044 000
05. Vakinaiset eläkkeet, perhe-eläkkeet sekä kuntoutustuet (arviomääräraha)	2 789 440 000
06. Ylimääräiset eläkkeet (arviomääräraha)	21 710 000
07. Muut eläkemenot (arviomääräraha)	30 970 000
50. Tapaturmakorvaukset ja muut vahingonkorvaukset (arviomääräraha)	35 924 000
18. Verohallinto	316 030 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	316 030 000
39. Eräät siirrot Ahvenanmaan maakunnalle	169 177 000
30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)	158 927 000

31. Verohyvitys (arviomääräraha)	8 500 000
40. Arpajaisveron tuoton palauttaminen Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)	1 750 000
40. Tullilaitos	119 157 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	115 157 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)	4 000 000
52. Tilastokeskus	36 533 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	36 533 000
80. Hallinnon uudistaminen ja erät henkilöstöhallinnon tukitoimenpiteet	9 310 000
20. Kehittämisen- ja koulutustoiminta (siirtomääräraha 2 v)	2 906 000
21. Henkilöstön sopeuttamisen tukeminen (siirtomääräraha 2 v)	169 000
23. Työsuojeleu edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	940 000
24. VEL-perusteinen kuntoutus ja työhyvinvoinnin tuki (siirtomääräraha 2 v)	3 868 000
25. Valtion henkilöstöjärjestelyt (siirtomääräraha 2 v)	1 177 000
60. Valtion maksu koulutusrahastosta johtuvista menoista (arviomääräraha)	250 000
81. Erät hallinnonaloittain jakamattomat menot	9 330 000
01. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkaukset (arviomääräraha)	1 177 000
02. Erät muut palkat ja virkasuhteen ehtoja koskevat päätökset (arviomääräraha)	168 000
24. Kehitysyhteistyöstä ja lähialueyhteistyöstä aiheutuvat arvonnalisäveromenot (arviomääräraha)	7 800 000
95. Lakiin tai asetukseen perustuvat menot, joita varten talousarvioon ei ole erikseen merkitty määrärahaa (arviomääräraha)	17 000
96. Edeltä arvaamattomat tarpeet (kiinteä määräraha)	168 000
82. Korvaukset rahastoille ja rahoituslaitoksille	7 060 000
41. Takauskorvaukset eläkekassa Tuelle (arviomääräraha)	2 590 000
44. Isäntämaakorvaus Pohjoismaiden Investointipankille (kiinteä määräraha)	4 470 000
84. Kansainväliset rahoitusosuudet	1 488 000
66. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen (arviomääräraha)	253 000
68. Suomen maksuosuus Pohjoismaiden Ympäristörahoitusyhtiön pääomasta (arviomääräraha)	1 235 000
90. Suomen maksuosuudet Euroopan unionille	1 376 000 000
69. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha)	1 376 000 000

99. Muut valtiovarainministeriön hallinnonalan menot	3 750 000
63. Verosta vapautuksen johdosta takaisin maksetut verot (arviomääräraha)	3 700 000
95. Valtion saatavien turvaaminen (arviomääräraha)	50 000

Pääluokka 29

29. OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	5 878 447 000
---	----------------------

01. Opetusministeriö	250 116 000
-----------------------------	--------------------

10. Eräiden kiinteistöjen käyttö ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)	1 500 000
19. Opetusministeriön hallinnonalan arvonnäisäveromenot (arviomääräraha)	149 000 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 413 000
22. Kehittämistoiminta (siirtomääräraha 3 v)	5 595 000
26. Eräät kopiointi- ja käyttöoikeuskorvaukset (kiinteä määräraha)	6 222 000
50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)	503 000
62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus opetusministeriön osalta (arviomääräraha)	67 883 000

05. Kirkollisasiat	2 066 000
---------------------------	------------------

21. Ortodoksisen kirkollishallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 679 000
50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)	387 000

07. Opetushallitus	17 332 000
---------------------------	-------------------

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	17 332 000
---	------------

08. Kansainvälinen yhteistyö	15 539 000
-------------------------------------	-------------------

22. Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	752 000
25. Kansainvälinen kulttuuriyhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	7 130 000
50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)	5 212 000
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	2 445 000

10. Yliopisto-opetus ja -tutkimus	1 222 358 000
--	----------------------

21. Yliopistojen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	1 122 805 000
22. Yliopistolaitoksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	24 473 000
23. Kansainvälisen henkilöväihdon keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 650 000
24. Harjoittelukoulujen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	67 262 000
88. Osakkeiden hankinta (siirtomääräraha 3 v)	168 000

20. Ammattikorkeakouluopetus	339 048 000
22. Ammattikorkeakoululaitoksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	4 886 000
25. Ammattikorkeakoulujen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	4 568 000
30. Valtionosuus ja -avustus kunnallisten ja yksityisten ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	329 594 000
40. Yleissivistävä koulutus	1 849 313 000
21. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	39 309 000
25. Yleissivistävän koulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v) ...	1 679 000
30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	1 736 334 000
34. Valtionosuus yleissivistävien ja ammatillisten oppilaitosten sekä ammattikorkeakoulujen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	71 470 000
51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	521 000
60. Ammatillinen koulutus	544 542 000
21. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	28 623 000
24. Työssäoppiminen ja harjoittelutoiminta (siirtomääräraha 2 v)	3 026 000
25. Ammatillisen koulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	1 883 000
30. Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	410 078 000
31. Valtionosuus oppisopimuskoulutukseen (arviomääräraha)	99 312 000
87. Kiinteistöjen hankinta (siirtomääräraha 3 v)	1 620 000
69. Ammatillinen lisäkoulutus ja vapaa sivistystyö	290 298 000
21. Opetusalan koulutuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	412 000
22. Opetustoimen henkilöstökoulutus ja eräät muut menot (siirtomääräraha 2 v)	12 975 000
25. Aikuiskoulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	3 246 000
30. Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	72 772 000
31. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen lisäkoulutukseen (arviomääräraha)	104 509 000
34. Valtionavustus aikuisten koulutustason kohottamisohjelmaan (kiinteä määräraha)	12 000 000
50. Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	44 067 000
51. Valtionosuus ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	15 672 000
52. Valtionosuus ja -avustus aikuiskoulutuksen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	1 173 000
53. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	7 231 000

55. Valtionosuus opintokeskusten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	12 292 000
56. Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	3 949 000
70. Opintotuki	717 326 000
22. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	560 000
52. Opintolainojen valtiontakaus ja korkotuki (arviomääräraha)	23 546 000
55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)	650 500 000
57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)	15 260 000
58. Avustus tilakustannusten korvaamiseen (kiinteä määräraha)	1 460 000
59. Lukiodien ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden koulumatkatuki (arviomääräraha)	26 000 000
88. Tiede	206 905 000
21. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	26 104 000
22. Arkistolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	12 792 000
23. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 509 000
24. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 451 000
25. Eräiden teosten laatiminen ja hankkiminen (siirtomääräraha 2 v) ..	400 000
50. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (siirtomääräraha 3 v)	77 649 000
53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)	75 739 000
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	10 261 000
90. Taide ja kulttuuri	315 334 000
21. Taiteen keskustoimikunnan ja taidetoimikuntien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	3 233 000
22. Valtion taidemuseon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	16 037 000
23. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) ..	2 383 000
24. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	14 766 000
25. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) ...	5 129 000
26. Suomen elokuva-arkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	3 387 000
27. Valtion elokuvatarkastamon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) ..	505 000
30. Valtionosuudet ja -avustukset yleisten kirjastojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	30 053 000
31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden ja orkestereiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	5 270 000
32. Valtionosuudet ja -avustukset museoille (arviomääräraha)	1 969 000
33. Valtionosuus ja -avustus kuntien kulttuuritoimintaan (arviomääräraha)	6 615 000
34. Valtionosuus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)	6 000 000
40. Korvaus Suomenlinnan Liikenne Oy:lle (arviomääräraha)	252 000
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)	3 276 000
51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)	9 956 000

52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)	191 232 000
53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)	12 145 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)	1 009 000
72. Valtion taidemuseon kokoelmien kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)	589 000
75. Perusparannukset ja talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)	1 511 000
95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	17 000
98. Liikuntatoimi	85 857 000
50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot urheilun ja liikunta-kasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)	83 964 000
52. Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille (kiinteä määräraha) ..	1 893 000
99. Nuorisotyö	22 413 000
50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot nuorisotyön edistämi-seen (arviomääräraha)	20 765 000
51. Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen ja ennaltaehkäisevä huumetyö (siirtomääräraha 2 v)	1 648 000
Päälukko 30	
30. MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	2 589 454 000
01. Maa- ja metsätalousministeriö	67 291 000
19. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	26 000 000
21. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	32 902 000
22. Tietojärjestelmien kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	2 000 000
41. Eräät korvaukset (arviomääräraha)	1 945 000
47. Kasvinjalostustoiminnan edistäminen (arviomääräraha)	673 000
48. Poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)	841 000
49. Turkistarhaukselle aiheutuneiden vahinkojen korvaaminen (siirto-määräraha 2 v)	2 930 000
02. Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus	12 735 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	12 735 000
03. Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta ja eläinlääkintävahinkojen arviolautakunta	598 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	598 000

04. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut menot	10 887 000
25. Eläinlääkintähuolto (arviomääräraha)	1 330 000
26. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	689 000
27. Yhteistutkimukset (siirtomääräraha 3 v)	5 978 000
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha)	2 890 000
12. Maa- ja puutarhatalouden tulotuki	1 791 393 000
41. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v) ..	608 620 000
43. EU-tulotuki (arviomääräraha)	455 800 000
44. Satovahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	3 400 000
45. Maatalouden ympäristötuki (siirtomääräraha 2 v)	305 900 000
46. Luonnonhaittakorvaus (siirtomääräraha 2 v)	417 673 000
13. Maataloustuotteiden markkinointi ja tuotannon tasapainottaminen	158 225 000
42. Luopumiskorvaukset (arviomääräraha)	64 000 000
43. Markkinoinnin ja tuotannon kehittäminen (siirtomääräraha 2 v) ...	4 702 000
44. Laatuajärjestelmien kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	1 513 000
47. Maataloustuotannon lopettamistuet ja pellonmetsitystuki (siirtomääräraha 2 v)	86 970 000
48. Puutarhatalouden erityistoimenpiteet (arviomääräraha)	140 000
60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)	900 000
14. Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittäminen	161 608 000
49. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)	32 600 000
61. Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston osallistuminen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)	52 838 000
62. Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (arviomääräraha)	73 247 000
63. Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	2 923 000
15. Muut maatalouden menot	22 110 000
40. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)	11 168 000
44. Hevostalouden edistäminen vedonlyönnistä hevoskilpailuissa kertyvillä varoilla (arviomääräraha)	6 422 000
45. Valtionapu 4H-toimintaan (kiinteä määräraha)	4 520 000
21. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus	30 241 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	29 687 000
22. Torjunta-ainetarkastukset (arviomääräraha)	403 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)	101 000
77. Maa- ja vesirakennustyöt (siirtomääräraha 3 v)	50 000
31. Metsätalouden edistäminen ja valvonta	119 037 000
24. Eräät metsätalouden yhteiskunnalliset palvelut ja yleinen uitto- väylätuki (siirtomääräraha 3 v)	5 436 000

25. Metsäpuiden siemenhuolto (kiinteä määräraha)	910 000
42. Valtionapu metsätalouden edistämisen- ja valvontaorganisaatioille (kiinteä määräraha)	43 100 000
43. Eräät korvaukset (arviomääräraha)	285 000
44. Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (arviomääräraha)	60 350 000
45. Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	4 405 000
50. Eräät metsätalouden valtionavut (kiinteä määräraha)	4 030 000
83. Lainat puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (siirtomääräraha 3 v)	521 000
32. Metsäntutkimuslaitos	36 995 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	36 366 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)	420 000
77. Metsien perusparannukset (siirtomääräraha 3 v)	109 000
87. Maan hankkiminen (siirtomääräraha 3 v)	100 000
41. Kala-, riista- ja porotalous	40 743 000
25. Kalakannan hoitovelvoitteet (siirtomääräraha 2 v)	2 000 000
41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (arviomääräraha)	5 785 000
42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)	2 300 000
43. Porotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	1 564 000
50. Metsästyksen ja riistanhoidon edistäminen (siirtomääräraha 2 v) ..	6 973 000
51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	4 627 000
52. Tenojoen kalastuslupamaksut ja viehekalastusmaksut (arviomääräraha)	2 137 000
62. Elinkeinokalatalouden markkinoinnin ja rakennepolitiikan edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	14 600 000
77. Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet (siirtomääräraha 3 v)	757 000
42. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos	15 719 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	14 122 000
24. Arvokalojen sopimuskasvatustoiminta (siirtomääräraha 3 v)	1 117 000
74. Kalanviljelylaitosten ja tutkimusasemien perusparannukset (siirtomääräraha 3 v)	480 000
51. Vesivarojen käyttö ja hoito	28 810 000
22. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 2 v)	5 116 000
30. Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	3 000 000
31. Avustukset yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteisiin (siirtomääräraha 3 v)	5 709 000
43. Eräät valtion maksettavaksi määrätty korvaukset (arviomääräraha)	420 000
77. Vesistö- ja vesihuoltotyöt (siirtomääräraha 3 v)	14 565 000

61. Maanmittauslaitos	47 980 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	44 980 000
80. Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	3 000 000
62. Geodeettinen laitos	2 990 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 990 000
71. Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitos	24 762 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	22 912 000
28. Rokotteet ja seerumit (arviomääräraha)	1 850 000
72. Elintarvikevirasto	5 113 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 113 000
73. Kasvintuotannon tarkastuskeskus	12 217 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	12 217 000

Päälukko 31

31. LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	1 647 144 000
01. Liikenne- ja viestintäministeriö	21 607 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	13 698 000
22. Tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	7 909 000
20. Ajoneuvohallintokeskus	7 762 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 762 000
24. Tiehallinto	764 915 000
21. Perustienpito (siirtomääräraha 2 v)	599 079 000
77. Tieverkon kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	30 424 000
78. Eräät tiehankkeet (arviomääräraha)	34 500 000
79. Tieverkon jälkirahoitus- ja kokonaisrahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)	77 366 000
87. Tielain mukaiset maa-alueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)	23 546 000
25. Tienpidon valtionavut	11 100 000
50. Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)	11 100 000

30. Merenkululaitos	25 532 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	10 988 000
70. Alusten hankinta (siirtomääräraha 3 v)	8 971 000
77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	5 523 000
87. Maa- ja vesialueiden hankinta (arviomääräraha)	50 000
32. Merenkulun ja muun vesiliikenteen edistäminen	69 167 000
40. Lastialusten hankintojen tukeminen (arviomääräraha)	556 000
41. Ulkomaanliikenteen kauppa-alusluetteloon merkittyjen lastialusten ja kolmansien maiden välillä liikennöivien matkustaja-alusten kilpailuedellytysten turvaaminen (arviomääräraha)	39 861 000
42. Ulkomaanliikenteen matkustaja-alusten ja -autolauttojen kilpailuedellytysten turvaaminen (arviomääräraha)	27 682 000
44. Saaristoliikenteen avustaminen (siirtomääräraha 2 v)	286 000
50. Lästimaksuista suoritettavat avustukset (arviomääräraha)	782 000
40. Ratahallintokeskus	371 870 000
21. Perusradanpito (siirtomääräraha 2 v)	233 900 000
77. Rataverkon kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	30 400 000
78. Eräät ratahankkeet (arviomääräraha)	106 900 000
87. Rataverkon maa-alueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)	670 000
52. Ilmaliikenteen korvaukset ja valtionavut	5 575 000
41. Valtionapu eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (kiinteä määräraha)	1 000 000
43. Korvaus Ilmailulaitokselle valmiustehtävistä (kiinteä määräraha)	4 575 000
60. Joukkoliikenteen palvelujen ostot, korvaukset ja tuet	83 841 000
42. Valtionavustus koulutuksesta (kiinteä määräraha)	841 000
63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	83 000 000
70. Viestintävirasto	776 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	776 000
72. Viestinnän korvaukset ja avustukset	12 614 000
42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)	12 614 000
80. Ilmatieteen laitos	26 781 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	26 781 000
81. Merentutkimuslaitos	7 162 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 162 000

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut menot	238 442 000
19. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	223 000 000
40. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	782 000
62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus liikenne- ja viestintäministeriön osalta (arviomääräraha)	5 155 000
78. Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentaminen (arviomääräraha)	9 000 000
88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)	505 000

Pääluokka 32

32. KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	982 942 000
--	--------------------

10. Hallinto	171 324 000
---------------------	--------------------

19. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	61 000 000
21. Kauppa- ja teollisuusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	22 565 000
22. Työvoima- ja elinkeinokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	68 797 000
24. Tutkimus- ja selvitystoiminta (siirtomääräraha 3 v)	4 628 000
66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha)	7 200 000
92. Korvaus valtion ydinjätehuoltorahastolle (arviomääräraha)	7 124 000
95. Maanomistajien osuus vanhoista kaivospiirimaksuista (arviomääräraha)	10 000

20. Teknologia politiikka	494 140 000
----------------------------------	--------------------

21. Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	37 595 000
22. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	63 138 000
23. Turvatekniikan keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) ...	9 314 000
24. Kuluttajatutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 740 000
25. Mittatekniikan keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 063 000
26. Teknologian kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	23 983 000
27. Teknologinen tutkimustoiminta (arviomääräraha)	134 857 000
28. Hanke- ja ohjelmatoiminnan selvitys- ja kehittämismenot (siirtomääräraha 2 v)	11 996 000
40. Avustukset teknologiseen tutkimukseen ja kehitykseen (arviomääräraha)	130 457 000
41. Keksintö-, laatu- ja standardisointitoiminnan edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	5 806 000
70. Geologian tutkimuskeskuksen alushankinta (arviomääräraha)	336 000

83. Lainat teknologiseen tutkimukseen ja kehitykseen (arviomääräraha)	69 855 000
30. Yrityspolitiikka	205 398 000
21. Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 177 000
41. Toimintatuki Finnvera Oyj:lle (kiinteä määräraha)	336 000
42. Finnvera Oyj:n korkotuet (arviomääräraha)	19 940 000
43. Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset (arviomääräraha)	21 100 000
44. Alueellinen kuljetustuki (arviomääräraha)	3 364 000
45. Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)	17 483 000
47. Valtionavustus kehittämispalvelutoimintaan ja eräille yhteisöille (siirtomääräraha 3 v)	3 561 000
48. Korkotuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille (arviomääräraha)	7 300 000
49. Korkotuki Suomen Vientiluotto Oy:n myöntämille luotoille (arviomääräraha)	1 400 000
60. Siirrot valtiontakuurahastoon (arviomääräraha)	35 017 000
62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus kauppa- ja teollisuusministeriön osalta (arviomääräraha)	94 720 000
40. Kuluttaja- ja kilpailupolitiikka	18 083 000
21. Kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 524 000
24. Kuluttajavalituslautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 515 000
26. Kilpailuviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 511 000
31. Korvaus talous- ja velkaneuvonnan järjestämisestä (arviomääräraha)	5 860 000
50. Valtionavustus kuluttajajärjestöille (kiinteä määräraha)	673 000
50. Kansainvälistyspolitiikka	57 842 000
21. Matkailun edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	15 973 000
40. Toimialakohtainen yritysten kansainvälistyminen (arviomääräraha)	18 273 000
41. Avustus ulkomaankauppaa edistäville järjestöille ja Finpro ry:lle (kiinteä määräraha)	23 596 000
60. Energiapolitiikka	28 213 000
21. Energiamarkkinaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	208 000
27. Energiansäästön ja uusiutuvan energian käytön edistäminen ja energiatiedotus (siirtomääräraha 2 v)	3 400 000
40. Energiatuki (arviomääräraha)	24 540 000
45. Energiainvestointien korkotuki (arviomääräraha)	15 000
50. Eräät energiatalousdelliset avustukset (siirtomääräraha 3 v)	50 000

70. Omistajapolitiikka	7 942 000
80. Lainat Airbus -yhteistyöhankkeille (siirtomääräraha 2 v)	6 560 000
88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)	1 382 000

Pääluokka 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA	8 516 714 000
---	----------------------

01. Sosiaali- ja terveysministeriö	65 290 000
---	-------------------

19. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	16 000 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	31 878 000
62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus sosiaali- ja terveysministeriön osalta (arviomääräraha)	5 474 000
63. Eräät erityishankkeet (siirtomääräraha 3 v)	6 000 000
64. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän edistäminen tietoteknologian avulla sekä siihen tarvittavan infrastruktuurin rakentaminen (siirtomääräraha 3 v)	1 682 000
67. Kansainväliset jäsenmaksut ja maksusuudet (arviomääräraha)	4 256 000

02. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus	20 610 000
---	-------------------

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	20 610 000
---	------------

03. Työttömyysturvalautakunta	1 725 000
--------------------------------------	------------------

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 725 000
---	-----------

04. Tarkastuslautakunta	1 556 000
--------------------------------	------------------

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 556 000
---	-----------

06. Terveystieteiden tutkimuskeskus	4 300 000
--	------------------

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 400 000
26. Mielentilatutkimustoiminnan menot (arviomääräraha)	1 900 000

07. Työterveyslaitos	35 210 000
-----------------------------	-------------------

50. Valtionapu Työterveyslaitoksen menoihin (siirtomääräraha 2 v) ...	35 210 000
---	------------

08. Kansanterveyslaitos	34 584 000
--------------------------------	-------------------

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	28 400 000
26. Rokotteiden hankinta (arviomääräraha)	6 184 000

09. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus	4 570 000
--	------------------

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 570 000
---	-----------

10. Säteilyturvakeskus	11 109 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	11 109 000
11. Lääkelaitos ja Lääkehoidon kehittämiskeskus	2 549 000
21. Lääkelaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 249 000
22. Lääkehoidon kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 300 000
12. Valtion koulukodit	588 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	588 000
13. Työsuojelun piirihallinto	21 506 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	21 506 000
14. Valtion mielisairaalat	607 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	607 000
15. Perhekustannusten taseus	1 362 900 000
51. Äitiysavustus ja valtion tuki kansainväliseen lapseksiottamiseen (arviomääräraha)	10 500 000
52. Lapsilisät (arviomääräraha)	1 350 200 000
53. Eräät valtion korvattavat perhe-etuudet (arviomääräraha)	2 200 000
16. Yleinen perhe-eläke	41 000 000
50. Yleinen perhe-eläke (arviomääräraha)	41 000 000
17. Työttömyysturva	686 200 000
50. Valtionosuus työttömyyskassoille (arviomääräraha)	574 000 000
51. Työttömyysturvalain mukainen perusturva (arviomääräraha)	97 000 000
53. Valtionosuus työttömän omaehtoisen koulutuksen toimeentulo-turvasta (arviomääräraha)	2 000 000
54. Valtionosuus aikuiskoulutustuesta (arviomääräraha)	13 200 000
18. Sairausvakuutus	699 000 000
60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	699 000 000
19. Eläkevakuutus	1 503 500 000
50. Valtion osuus merimieseläkekassan menoista (arviomääräraha) ...	33 500 000
51. Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	407 000 000
52. Valtion osuus yrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	63 000 000

60. Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	1 000 000 000
20. Tapaturmavakuutus	13 800 000
53. Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista (arviomääräraha)	13 800 000
21. Rintamaveteraaneläkkeet	107 000 000
52. Rintamalisät ja asumistuki (arviomääräraha)	107 000 000
22. Sotilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoiminnan menot	261 950 000
50. Sotilasvammakorvaukset (arviomääräraha)	259 000 000
56. Valtionapu sotainvalidien puolisoitten kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)	2 600 000
57. Rintama-avustus eräille ulkomaalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille (siirtomääräraha 2 v)	182 000
59. Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)	168 000
23. Muu sodista kärsineiden turva	3 030 000
30. Valtion korvaus sodista kärsineiden huoltoon (arviomääräraha) ...	3 030 000
28. Muu toimeentuloturva	18 196 000
50. Sotilasavustus (arviomääräraha)	13 700 000
51. Maahanmuuttajan erityistuki (arviomääräraha)	4 496 000
32. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto	2 987 249 000
30. Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	2 768 000 000
31. Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveystalvelujen perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)	17 200 000
32. Valtion korvaus terveydenhuollon yksiköille erikoissairaanhoidon mukaiseen tutkimustoimintaan (kiinteä määräraha)	48 747 000
33. Valtion korvaus terveydenhuollon yksiköille lääkäri- ja hammaslääkärin koulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)	82 170 000
34. Valtion korvaus kunnille mielentilatutkimuspotilaista sekä potilassiirroista aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)	2 370 000
35. Valtion korvaus lastensuojelun suurten kustannusten tasausjärjestelmän menoihin (kiinteä määräraha)	37 462 000
36. Valtionavustus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin (siirtomääräraha 3 v)	16 030 000
37. Valtionavustus kunnille lasten ja nuorten psykiatrian palveluihin (kiinteä määräraha)	4 700 000
38. Valtionavustus kunnille huumeiden käyttäjien hoitoon (siirtomääräraha 2 v)	7 570 000

39. Valtionavustus sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan (kiinteä määräraha)	3 000 000
33. Eräät sosiaali- ja terveydenhuollon menot	21 000 000
31. Valtionavustus saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi (kiinteä määräraha)	300 000
32. Valtionavustus kunnille syrjäytymisuhan alaisten lasten ja nuorten palveluihin (siirtomääräraha 3 v)	15 000 000
63. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (arviomääräraha)	5 700 000
53. Terveiden edistäminen ja terveysvalvonta	9 500 000
23. Terveysvalvonta (siirtomääräraha 2 v)	850 000
24. Tartuntatautien valvonta (arviomääräraha)	1 100 000
50. Terveiden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	7 550 000
57. Lomatoiminta	197 600 000
40. Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin (arviomääräraha)	183 100 000
50. Valtion korvaus Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle ja kunnille maatalousyrittäjien lomituspalvelujen hallintomenoihin (arviomääräraha)	14 500 000
92. Raha-automaattiyhdistyksen tuoton käyttö	400 585 000
50. Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (arviomääräraha)	302 800 000
55. Valtion korvaus sotainvalidien laitosten käyttökustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)	59 707 000
58. Eräät kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v)	2 450 000
59. Rintamaveteraanien kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v)	35 628 000

Pääluokka 34

34. TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	2 162 865 000
01. Työhallinto	60 024 000
19. Työministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	26 000 000
21. Työministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	21 251 000
22. Työvoimaopiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	743 000
23. Työelämäohjelmien toteuttaminen ja työpoliittinen tutkimus (siirtomääräraha 3 v)	10 500 000
67. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksusuodet (arviomääräraha)	1 530 000

05. Euroopan rakennerahastojen ohjelmien toteutus	222 259 000
61. Euroopan sosiaalirahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin (arviomääräraha)	132 233 000
62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus työministeriön osalta (arviomääräraha)	90 026 000
06. Työvoimapolitiikan toimeenpanto	1 783 490 000
02. Palkkaperusteinen työllistämistuki valtionhallinnolle (arviomääräraha)	34 100 000
21. Työvoima-asiain paikallishallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	118 375 000
22. Valtion rahoitus kuntien, Kansaneläkelaitoksen ja työhallinnon yhteisiin palveluihin (siirtomääräraha 2 v)	8 000 000
25. Työvoimapalvelujen erityismenot (arviomääräraha)	12 767 000
27. Valmentavan työvoimakoulutuksen ja työvoimapalvelujen hankinta (arviomääräraha)	57 300 000
29. Ammatillisen työvoimakoulutuksen hankinta (arviomääräraha)	123 380 000
30. Palkkaperusteinen työllistämistuki kunnille ja kuntayhtymille (arviomääräraha)	78 050 000
31. Valtion korvaus kunnille kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä (arviomääräraha)	4 375 000
50. Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvien opinto-sosiaaliset edut (arviomääräraha)	119 460 000
52. Työmarkkinatuki (arviomääräraha)	1 034 000 000
63. Valtionapu työttömyyden lieventämiseen (arviomääräraha)	162 750 000
64. Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin (arviomääräraha)	12 000 000
65. Liikkuvuusavustus (arviomääräraha)	2 523 000
77. Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi (arviomääräraha)	16 410 000
07. Pakolais- ja siirtolaisuusasiat	70 810 000
21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottotoiminta valtion osalta (arviomääräraha)	6 635 000
30. Valtion korvaus kunnille eräiden Suomeen muuttavien henkilöiden toimeentulotuen sekä heille annetun sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannuksiin (arviomääräraha)	10 300 000
31. Syrjinnän vastainen toiminta (siirtomääräraha 3 v)	100 000
63. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)	53 775 000
99. Työministeriön hallinnonalan muut menot	26 282 000
23. Siviilipalvelus (arviomääräraha)	3 818 000
50. Palkkaturva (arviomääräraha)	21 864 000
51. Eräät merimiespalvelut (arviomääräraha)	600 000

Pääluokka 35

35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	643 146 000
01. Ympäristöministeriö	22 369 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	22 369 000
10. Ympäristön suojelu	25 560 000
27. Ympäristövahinkojen torjunta (arviomääräraha)	1 682 000
60. Siirto öljysuojarahastoon (siirtomääräraha 3 v)	1 682 000
63. Ympäristönsuojelun edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	1 673 000
64. Ympäristönsuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha)	200 000
65. Öljyjätämaksulla rahoitettava öljyjätehuolto (siirtomääräraha 3 v)	1 682 000
67. Ympäristöyhteistyön edistäminen Suomen lähialueen maissa (siirtomääräraha 3 v)	2 441 000
70. Ympäristövahinkojen torjunta-alueen peruskorjaus (siirtomääräraha 3 v)	6 300 000
77. Ympäristötyöt (siirtomääräraha 3 v)	9 900 000
20. Yhdyskunnat, alueidenkäyttö ja luonnonsuojelu	37 084 000
22. Luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)	17 867 000
37. Avustukset kuntien kaavoitukseen ja maankäytön ohjaukseen (siirtomääräraha 3 v)	1 261 000
44. Koskiensuojelulain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)	250 000
63. Eräät luonnonsuojeluun liittyvät korvaukset (siirtomääräraha 3 v)	9 200 000
64. Avustukset rakennusperinnön hoitoon (siirtomääräraha 3 v)	1 241 000
74. Luonnonsuojelualueiden talonrakennustyöt (siirtomääräraha 3 v)	345 000
87. Luonnonsuojelualueiden hankkiminen (siirtomääräraha 3 v)	6 760 000
88. Osakkeiden hankkiminen (siirtomääräraha 3 v)	160 000
30. Asumisen edistäminen	430 000 000
54. Asumistuki (arviomääräraha)	430 000 000
60. Siirto valtion asuntorahastoon	—
40. Alueelliset ympäristökeskukset	59 582 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	59 582 000
50. Ympäristölupavirastot	4 725 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 725 000
60. Suomen ympäristökeskus	23 057 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	23 057 000

70. Valtion asuntorahasto	4 382 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 382 000
99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut menot	36 387 000
19. Ympäristöministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	10 000 000
22. Kehittäminen ja suunnittelu (siirtomääräraha 2 v)	11 210 000
26. Eräät korvaukset (siirtomääräraha 2 v)	270 000
62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus ympäristöministeriön osalta (arviomääräraha)	9 270 000
63. EU:n ympäristörahaston osallistuminen ympäristö- ja luonnon-suojeluhankkeisiin (siirtomääräraha 3 v)	2 600 000
65. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)	1 587 000
66. Kansainvälisen yhteistyön jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha)	1 450 000

Pääluku 36

36. VALTIONVELAN KOROT	3 427 000 000
01. Euromääräisen velan korko	2 925 000 000
90. Euromääräisen velan korko (arviomääräraha)	2 925 000 000
03. Valuuttamääräisen velan korko	483 000 000
90. Valuuttamääräisen velan korko (arviomääräraha)	483 000 000
09. Muut menot valtionvelasta	19 000 000
21. Palkkiot ja muut menot valtionvelasta (arviomääräraha)	19 000 000

Määrärahojen kokonaismäärä:

35 755 254 000

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

YLEISET MÄÄRÄYKSET

Brutto- ja nettobudjetointi

Valtion talousarviossa noudatetaan pääsääntönä bruttobudjetointia. Nettobudjetointi on talousarviosta annetussa laissa tarkoin rajoitettu poikkeus pääsäännöstä.

Talousarviossa voidaan nettobudjetoida

1) uudet valtionlainat, valtionlainoista saatavat emissiovoitot ja pääomavoitot ja valtionlainojen pääomaa suojaavista johdannaisista kertyvät tulot sekä valtionvelan kuoletukset, valtionlainoihin liittyvät pääomatappiot ja emissiotappiot ja valtionlainojen pääomaa suojaavista johdannaisista aiheutuvat menot;

2) valtionlainoista saatavat korkotulot ja valtionlainojen koronmaksua suojaavista johdannaisista kertyvät tulot sekä valtionlainoista aiheutuvat korkomenot ja valtionlainojen koronmaksua suojaavista johdannaisista aiheutuvat menot;

3) viraston tai laitoksen toiminnasta kertyvät tulot ja siitä aiheutuvat menot;

4) osakkeiden myynnistä kertyvät tulot sekä myyntiin liittyvät myyntipalkkiot ja valtion ostajan puolesta vastattavaksi ottamat maksuvelvoitteet;

5) eläkelaitokselle lain nojalla maksettava maksuvalmiussuoritus ja suorituksen palautus valtiolle;

6) lakiin perustuva valtionapu kunnalle ja kunnan maksettavaksi valtiolle valtionapujärjestelmän määräytymisperusteiden mukaan tuleva määrä.

Toimintamenomomentin vakiosisällön kuvauksessa mainitut virastolle työnantajana kuuluvat tulot, vakuutus- ja vahingonkorvaukset, työpaikkaruokaloiden käytöstä saadut korvaukset sekä viraston toimitilojen satunnaisesta luovuttamisesta ulkopuolisille yksittäisiä tilaisuuksia varten saadut tulot voidaan viraston tai lai-

toksen toiminnasta kertyvinä tuloina nettobudjetoida vähentämällä ne asianomaiselta toimintamenomomentilta, vaikka sille ei olisi momentin perusteluissa merkitty myönnetyn nettomäärärahaa. Toimintamenomäärärahan kanssa saa lisäksi nettouttaa myyntituotot sellaisesta irtaimesta käyttöomaisuudesta, jonka hankinta rahoitetaan toimintamenomäärärahasta. Kiinteän omaisuuden, finanssisijoitusten (esim. osakkeet ym. arvopaperit) ja erillismomenteilta rahoitettavan irtaimen käyttöomaisuuden myyntituottoja ei saa kuitenkaan nettouttaa toimintamenomäärärahan kanssa.

Jos viraston tai laitoksen toimintamenomomentille on momentin perusteluissa merkitty myönnetyn nettomäärärahaa, tai jos viraston tai laitoksen toiminnasta kertyvien tulojen ja siitä aiheutuvien menojen erotus on otettu nettomääräisenä tuloarviona tulomomentille, kuuluvat nettobudjetoinnin piiriin kaikki viraston tai laitoksen toiminnasta kertyvät tulot ja siitä aiheutuvat, toimintamenomomentin vakiosisällön kuvauksen ja momentin perusteluiden päätösoosan mukaiset menot. Nettobudjetoitavia tuloja ja menoja ovat tällöin muun muassa:

1) maksullista toimintaa harjoittavan viraston toiminnasta tai toiminnan osasta kertyvät tulot ja siitä aiheutuvat menot;

2) viraston tai laitoksen vastuulla toteutettavasta tutkimus- tms. yhteishankkeesta tai yhteisestä toiminnasta tuloina saatavat muiden osapuolten maksusuudet ja hankkeesta tai toiminnasta aiheutuvat menot;

3) viraston tai laitoksen toimintaan liittyvät EU:lta saatavat tulot ja näihin tuloihin liittyvät menot;

4) viraston tai laitoksen lahjoituksena ja testamentilla saamat varat sekä sponsoreilta saata-

vat tulot silloin, kun virastolla tai laitoksella on oikeus ottaa ne vastaan eikä kysymys ole viraston tai laitoksen tavanomaiseen toimintaan ja talouteen nähden epätavallisen suurista määristä; ja

5) liiketoimintaa harjoittavan viraston tai laitoksen toiminnasta kertyvät tulot ja siitä aiheutuvat menot.

Jos viraston tai laitoksen toiminnasta kertyvistä tuloista vain osa on budjetoitu toimintamomentille, jolle on momentin perusteluiden päätösosassa merkitty myönnetyn nettomäärärahaa, on asianomaisen momentin perusteluiden päätösosassa lisäksi yksilöity, mitkä tulot on momentille nettoutettu tai mitä tuloja ei ole momentille nettoutettu. Vastaavasti, jos nettobudjetoitaessa arvioitujen tulojen suuremman määrän johdosta nettotuloarviona talousarvioon otettava tulomomentti sisältää vain osan viraston tai laitoksen toiminnasta aiheutuvista menoista, on asianomaisen tulomomentin perusteluiden päätösosassa yksilöity, mitkä menot on

momentille nettoutettu taikka mitä menoja ei silloin ole nettoutettu.

Nettobudjetoitavia tuloja eivät ole verot, veronluonteiset maksut tai sakkomaksut. Nettobudjetoinnin kohteena eivät myöskään voi olla siirtomenot tai niiden palautukset lukuun ottamatta lain nojalla maksettavaa maksuvalmiussuoritusta eläkelaitokselle ja suorituksen palautusta sekä lakiin perustuvaa valtionapua kunnalle ja kunnan maksettavaksi valtiolle valtionapujärjestelmän määräytymisperusteiden mukaan tulevaa määrää, eivätkä sijoitusmenot tai omaisuuden myyntitulot lukuun ottamatta osakkeiden myyntiä taikka viraston tai laitoksen toimintaan tarkoitettun irtaimen omaisuuden hankintaa tai irtaimen omaisuuden myyntiä.

Nettobudjetoidun toimintamomentin menojen vakiosisältöön kuuluvat jäljempänä ilmenevät toimintamomenttien vakiosisälön mukaiset menot.

Nettoutetusta toiminnasta kertyviä tuloja saa käyttää tästä toiminnasta aiheutuviin menoihin ilman, että siitä on mainintaa luku- tai momenttiperusteluissa.

Menomomentteja koskevat yleiset määräykset

Menot on jaettu talousarviossa momenteiksi tehtävän tai menojen laadun mukaan.

Tehtävän mukaan budjetoituja määrärahoja ovat jäljempänä käsiteltävät virastojen toimintamäärärahat sekä erät kulutusmenoihin luettavat projektiluonteiset määrärahat. Tehtävän mukaan budjetoitua määrärahaa saa käyttää kaikkiin kyseisestä tehtävästä säännönmukaisesti aiheutuviin menoihin, ellei talousarviosta muuta johdu.

Pääjaotteluna on seuraava menojen laadun mukainen pääryhmitys (suluissa vastaavat momenttien numerotunnukset):

1) kulutusmenot (01—29): menot, joiden välittömänä vastikkeena valtio saa varainhoitovuonna käytettäviä tuotannontekijöitä, kuten työpanosta, tavaroita ja palveluksia,

2) siirtomenot (30—69): menot, joista valtio ei saa välitöntä vastiketta,

3) sijoitusmenot (70—89): menot, joiden välittömänä vastikkeena valtio saa pitkävaikutteisia tuotannontekijöitä tai rahoitusvaateita, joista valtio saa tuloa tai muuta hyötyä useana varainhoitovuonna, ja

4) muut menot (90—99): edellä mainittuihin pääryhmiin kuulumattomat menot, kuten valtionvelan hoitomenot.

Momentin määrärahaa saa käyttää ainoastaan momentin numerotunnuksen osoittaman menoryhmän menoihin. Siten kulutusmenoihin tarkoitettua määrärahaa ei saa käyttää siirtomenoihin eikä siirtomenoihin tarkoitettua määrärahaa kulutusmenoihin, ellei momentin perusteluissa ole määrätty toisin.

Momentilla yksilöityyn käyttötarkoitukseen ei saa käyttää muuta käyttötarkoitukseltaan yleisempää määrärahaa (esim. toimintamomentin määrärahaa), vaikka kyseisen yleis-

semmän määrärahan perusteluissa mainittua yksilöityä käyttötarkoitusta ei olisi suljettu pois. Tästä pääsäännöstä voidaan poiketa, jos momentin perusteluissa on asiaa koskeva maininta.

Määrärahat henkilöstön palkkaamiseen on budjetoitu pääsääntöisesti palkkausmomenteille (01—03) ja toimintamenomomenteille (21—27). Muun momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkaamiseen virastoihin ja laitoksiin vain, jos palkkauksesta ja momentin määrärahalla palkattavien henkilöiden enimmäismäärästä ilmaistuna henkilötyövuosina on maininta momentin perustelujen päätösosassa. Virkaan nimitettyjen virkamiesten palkkauksiin ei saa käyttää muita kuin palkkaus- tai toimintamenomomenteja. Milloin määrärahaa saa käyttää palkkoihin tai palkkioihin, sitä käytetään myös näihin liittyviin sosiaaliturva- ja eläkemaksuihin ja muihin henkilösivumenoihin.

Menojen ja tulojen kohdentaminen varainhoitovuoteen kuuluviksi

Määrärahaa saa käyttää vain momentille sovellettavan kohdentamisperusteen mukaan varainhoitovuoteen kohdentuviin menoihin.

Jos asianomaisella momentilla ei ole toisin mainittu, on määrärahat ja tuloarviot kohdennettu talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi seuraavilla perusteilla:

1) kulutus-, sijoitus- ja muut menot suoriteperusteella;

2) siirtomenot myöntöpäätöksen tai vastaavan menoon sitoutumisen perusteella. Käyttötarkoituksen ja määrän yksityiskohtaisten perusteiden osalta lakisääteiset siirtomenot, EU:n rakennerahasto-osuudet ja niihin liittyvät valtion rahoitusosuudet sekä valtionosuuksista annetussa lainsäädännössä säädetyt harkinnanvaraiset avustukset on kuitenkin kohdennettu maksatuspäätöksen tai sitä vastaavalla perusteella;

3) verotulot ja veroluontoisten maksujen tulot maksuperusteella;

4) valtion maksuperustelain mukaiset tulot ja sekalaiset tulot suoriteperusteella. Vähäiset tulot saadaan kuitenkin kohdentaa myös maksuperusteella;

5) korkotulot suoriteperusteella siihen varainhoitovuoteen, jona korko kertyy. Vähäiset korkotulot saadaan kuitenkin kohdentaa myös maksuperusteella;

6) osinkotulot, voitto-osuudet ja vastaavat valtion yritystoiminnasta saatavat pääomatulot maksuperusteella; ja

7) valtion antaman lainan lyhennykset sekä valtion lainanotto ja valtion ottaman lainan lyhennykset niihin liittyvine johdannaisineen maksuperusteella.

Yksittäisen tuotannontekijän tai suoritteen luovutuksesta tai hankinnasta aiheutuva tulo tai meno kohdennetaan yleensä kokonaisuudessaan yhdelle varainhoitovuodelle. Viraston tai laitoksen tuottamissa suoritteissa, joiden toimitus ajoittuu useammalle varainhoitovuodelle, suoritteesta kertyvä tulo kohdennetaan kokonaisuudessaan sille varainhoitovuodelle, jona suoritteen luovuttaminen on saatettu päätökseen. Hankinnoissa meno kohdennetaan kokonaisuudessaan siihen varainhoitovuoteen, jona tuotannontekijän luovutus viraston tai laitoksen käyttöön on aloitettu.

Tulon tai menon kohdentamisesta ainoastaan yhdelle varainhoitovuodelle voidaan poiketa laajuudeltaan merkittävien ja eri vaiheista koostuvien talousarviotapahtumien yhteydessä. Tällöin tuotannontekijän tai suoritteen hankinnan tai luovutuksen eri vaiheiden mukaisesti tulon tai menon vaihetta vastaava jaksotettu osa kohdennetaan kuhunkin varainhoitovuoteen kuuluvaksi.

Vakiosisältöiset menomomentit

Toimintamenomomenteille ja momenteille 70 ja 74—79 on määritelty sellaisia vakiosisältöisiä käyttötarkoituksia, joihin ao. momenteille budjetoituja määrärahoja saa käyttää ilman, että siitä on maininta ao. momentin perusteluissa. Toimintamenomomentin vakiosisältöä sovelletaan myös silloin, kun toimintamenot on nettobudjetoinnin johdosta budjetoitu tulopuolelle osaksi nettotuloarviota.

Määrärahoja käytettäessä momenttien perustelut ovat vakiosisältömääritykseen nähden ensisijaisessa asemassa. Siten momentin perusteluissa voidaan poiketa vakiosisällöstä joko sulkeamalla osa vakiokäyttötarkoituksista pois tai täydentämällä niitä muilla käyttötarkoituksilla. Jälkimmäisessä tilanteessa käyttötarkoitusten täydentäminen ilmaistaan em. momenteilla "myös"-sanalla esim. seuraavasti: "Momentin määrärahaa saa käyttää myös kunniakonsulien menoihin."

Toimintamenomäärärahat

Viraston toiminnasta aiheutuvat menot budjetoidaan yhtenä määrärahana menomomenteille 21—27. Toimintamenomäärärahaa saa käyttää viraston tai laitoksen laissa tai asetuksessa säädettyjen tehtävien hoidosta aiheutuviin palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin, koneiden ja kaluston sekä muun aineellisen tai aineettoman käyttöomaisuuden hankintamenoihin sekä muihin viraston toiminnasta välittömästi aiheutuneisiin menoihin, kuten leasingkorkoihin ym. korkomenoihin ja vahingonkorvauksiin.

Virastot ja laitokset voivat ilman niille talousarvion yhteydessä erikseen myönnettyä valtuutusta tehdä lakisääteisten velvoitteidensa täyttämiseksi välttämättä tarvittavia, ehdoiltaan ja laajuudeltaan viraston tai laitoksen talouteen ja toimintaan nähden tavanomaisia sopimuksia ja sitoumuksia, joista voi aiheutua menoja myös tulevana varainhoitovuosina. Tällaiset sopimukset ja sitoumukset voivat koskea kulutusmenon luonteisia eriä, esimerkiksi vuokria ja tarvehankintoja.

Toimintamenomäärärahaa saa käyttää myös vähäisten, viraston tai laitoksen tavanomaiseen jatkuvaan toimintaan liittyvien ennakkomaksujen maksamiseen.

Erillisinä menojen laadun mukaisina määrärahoina on budjetoitu siirtomenot, talonrakennus- ja maa- ja vesirakennusinvestointimenot ja osakkeiden ja osuuksien hankinta- ja lainanto- ym. finanssisijoitusmenot sekä eräät poikkeuksellisen suuret kalustoinvestoinnit. Näihin ei siten saa käyttää toimintamenomäärärahaa,

ellei määrärahan perusteluissa ole toisin määrätty.

Ellei tarkoitukseen ole osoitettu muuta määrärahaa, toimintamenomäärärahaa saa käyttää viraston toimialaan kuuluvien, EU:n hyväksymien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen sekä ao. hankkeiden tarjouksiin osallistumisen edellyttämään rahoitukseen.

Toimintamenomomentille nettobudjetoidaan virastolle työnantajana kuuluvat sairausvakuutuksen mukaiset sairaus- ja äitiyspäivärahojen palautukset silloin, kun virasto maksaa työntekijän palkan sairaus- ja äitiysloman ajalta sekä saadut korvaukset työterveydenhuollon kustannuksiin. Lisäksi toimintamenomomentille nettobudjetoidaan viraston saamat kohdassa "Brutto- ja nettobudjetointi" tarkoitetut irtaimen omaisuuden myyntitulot, työpaikkaruokalojen käytöstä saadut korvaukset ja viraston saamat vakuutus- ja vahingonkorvaukset.

Lisäksi toimintamenomomentin määrärahaa saa käyttää maksullisen toiminnan menoihin, mikäli viraston tai laitoksen maksullista toimintaa ei ole budjetoitu omaksi momentikseen.

Menojen laadun mukaiset momentit

Kulutusmenot (01—29)

Kulutusmenoja ovat menot, joiden välittömänä vastikkeena valtio saa varainhoitovuonna käytettäviä tuotannontekijöitä. Kulutusmenoihin luetaan valtion palveluksessa olevan henkilöstön palkkaukset, muut palkkiot, sosiaaliturvamaksut, eläkemaksut, tavaroiden ja palvelusten ostomenot, puolustusmateriaalin sekä sellaisten koneiden, laitteiden ja kaluston, jotka ovat arvoltaan vähäisiä tai joiden taloudellinen pitoaika on lyhyt, hankintamenot sekä muut sellaiset valtion toiminnasta johtuvat tai toimintaan liittyvät menot, mikäli niitä ei ole luettava siirto- tai sijoitusmenoihin.

Kulutusmenoihin luetaan myös EU-ohjelmien vaatima tekninen apu.

Valtion henkilöstön palkkauksiin saadaan käyttää kulutusmenomomentteja seuraavasti:

a) toimintameno- ja erityisiä palkkausmomentteja (numerotunnus 01—03) ja

b) muita kulutusmenomomentteja työsopimussuhteisen henkilöstön ja valtion virkamieslain (750/1994) 9 §:n 1 momentissa tarkoitettujen määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitettyjen virkamiesten palkkauksia, jos momentin vakiokäyttötarkoituksessa tai päätösoasassa on niin määrätty sekä

c) valtion virkamieslain mukaan valtioneuvoston käytettäväksi asetetun virkamiehen palkkaukseen kyseessä olevan hallinnonalan ministeriön toimintamenomomenttia.

Virkaan nimitettyjen virkamiesten palkkauksia ei saa maksaa muilta kuin toimintameno- ja palkkausmomenteilta.

04—07. Eläkkeet

Momenteille on merkitty lakiin, asetukseen tai valtiota sitovaan sopimukseen perustuvat tai perusteluissa erikseen määritellyt vakinaiset eläkkeet, perhe-eläkkeet, ylimääräiset eläkkeet sekä eräät lähinnä eläkkeen luonteiset avustukset.

16—18. Puolustusmateriaalin hankkiminen

Momenteille on merkitty puolustusmateriaalin hankkimisesta aiheutuvat menot. Lisäksi momentille voidaan vähennyksenä merkitä viraston saamat puolustusmateriaalihankintoihin liittyvät vakuutus- ja vahingonkorvaukset, vaikka tästä ei olisi mainintaa momentin perusteluissa.

Siirtomenot (30—69)

Siirtomenoihin luetaan kunnille, muille julkisille yhteisöille, elinkeinoelämälle, kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille maksettavat valtionavut ja valtion välityksellä tapahtuvat varainsiirrot sekä vastikkeetta tapahtuvat varainsiirrot talousarvion ulkopuolella oleviin valtion rahastoihin, kansaneläkelaitokselle ja ulkomaille. Valtio ei saa siirtomenoista välitöntä tai suoranaista aineellista vastiketta, kuten

rahaa, tavaraa tai palvelusta siirron saajalta. Välillisesti siirtomenot edistävät valtion tehtävien toteuttamista.

Siirtomenot on yleensä luokiteltu saajan mukaan. Valtionavut rakennustoimintaan sekä koneiden ja kaluston hankintaan on pyritty merkitsemään eri momenteille kuin kulutukseen tai muihin käyttötarkoituksiin menevät valtionavut. Mikäli määräraha koskee useaa siirronsaajaryhmää, on esitetty jaottelu saajaryhmittäin tarvittaessa edelleen jaoteltuna käyttötalouteen ja pääomatalouteen tarkoitettuihin siirtoihin.

Momenteille 30—69 on budjetoitu korvaukset liiketoimintaa harjoittaville yksiköille niiden yleisen edun vuoksi suorittamista tehtävistä, milloin etu koituu muille kuin valtiolle.

Lakisääteisesti määräytyvät ja harkinnanvaraiset siirtomenot on pyritty merkitsemään eri momenteille.

30—39. Valtionavut kunnille ja kuntayhtymille ym.

Momenteille on merkitty kunnille ja kuntayhtymille sekä Ahvenanmaan maakunnalle suoritettavat valtionavut.

40—49. Valtionavut elinkeinoelämälle

Momenteille on merkitty elinkeinoelämän edistämiseksi tarkoitetut valtionavut yrityksille ja yksityisille elinkeinonharjoittajille sekä yrittäjien ja elinkeinonharjoittajien yms. etuja edistävälle keskusjärjestöille, yhdistyksille ym.

50—59. Valtionavut kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille

Momenteille on merkitty siirrot kotitalouksille (yksityisille kuluttajille) sekä valtionavut yleishyödyllisille järjestöille, laitoksille, yhdistyksille, seuroille jne. Tällaisia ovat esimerkiksi urheilujärjestöt, yksityiset oppilaitokset, yksityiset sairaalat ja sellaiset yksityiset tutkimuslaitokset, jotka eivät välittömästi palvele liike- tai elinkeinoelämää.

60. Siirrot talousarvion ulkopuolisiin valtion rahastoihin ja kansaneläkelaitokselle

Momentille on merkitty siirrot talousarvion ulkopuolisiin valtion rahastoihin sekä siirrot kansaneläkelaitokselle.

61—62. EU:n rakennerahasto-osuudet ja vastaavat valtion rahoitusosuudet

Momenteille on budjetoitu varainsiirrot Euroopan unionin komission kanssa hyväksyttävien EU:n rakennerahastojen tavoite- ja yhteisöaloiteohjelmien mukaisten valtion omien ja muiden hankkeiden EU:n rahoituksen suorittamiseen. EU:n osallistuminen ohjelmiin on merkitty momentille 61 ja vastaava valtion rahoitus momentille 62. Kalatalouden ohjaamisen rahoitusvälineen rahoitusosuus on poikkeuksellisesti budjetoitu momentille 62 (30.41.62).

63—65. Muut siirrot kotimaahan

Momenteille on merkitty sellaiset erittelemättömät siirrot, joiden jakamista kuntien, elinkeinolämän ja kotitaloussektorin kesken ei ole voitu edeltäkäs in suorittaa.

66—69. Siirrot ulkomaille

Momenteille on merkitty sellaiset ulkomaille siirrettävät varat, joista ei saada välitöntä vastiketta tai joiden vastike on vähäinen suhteessa menon suuruuteen. Tällaisia ovat esim. kehitysyhteistyötoiminnan puitteissa myönnettävät avustukset sekä kansainvälisten yhteisöjen jäsenmaksut sekä muut sellaiset avustusluonteiset jäsenmaksut, jotka ao. yhteisöt käyttävät toimintansa rahoitukseen tai välittävät edelleen avuksina kolmansille tahoille.

Sijoitusmenot (70—89)

Sijoitusmenoihin luetaan muut kuin puolustusmateriaalin ja sellaisten koneiden, laitteiden ja kaluston, jotka ovat arvoltaan vähäisiä tai joiden taloudellinen pitoaika on lyhyt, hankintamenot, talonrakennusten sekä maa- ja vesirakenteiden

rakentamismenot, arvopapereiden, maa-alueiden ja rakennusten hankintamenot sekä lainananto.

Reaalisijoitukset (70—79)

Reaalisijoituksiin luetaan sellaiset valtion käyttöomaisuuden hankinnat, jotka täyttävät jäljempänä eri vakiomomenttiryhmien kohdalla esitetyt tunnusmerkit. Koneiden, laitteiden ja kaluston hankintamenot on merkitty momenteille 70—73. Talonrakennukset on merkitty momenteille 74—76 ja muut rakennustyöt momenteille 77—79.

70—73. Kaluston hankinta

Mikäli viraston tai laitoksen toimintamenot on budjetoitu toimintamenomomentille (21—27), on tälle yleensä sisällytetty myös määrärahat kaluston ja aineettoman käyttöomaisuuden hankintaan.

Poikkeustapauksissa (hankinnan suuruus, kertaluonteisuus, valtuuden käyttö, poikkeuksellinen hankintamenettely) voidaan momentilla erikseen määriteltävän kaluston hankintamenot budjetoida momentille 70 (Kaluston hankinta), jonka määrärahaa saa käyttää mainitunlaisten, viraston tai laitoksen (tai nimetyn hallinnonalan) toiminnan edellyttämien koneiden, laitteiden ja kaluston hankintamenoihin.

74—76. Talonrakennukset

Momenteille on merkitty ja niiden määrärahoja saa käyttää niiden perusteluiden mukaisista valtion uudisrakennustöistä ja rakennusten perusparannustöistä aiheutuvien tarpeellisten muun kuin vakinaisesti virkaan nimitetyn henkilöstön palkkausmenoihin ja muihin rakentamismenoihin. Perusparannuksiksi katsotaan sellaiset muutost- tai korjaustyöt, joiden johdosta rakennuksen arvo lisääntyy oleellisesti. Määrärahoja saa käyttää myös rakennusten turva- ja muista teknisistä järjestelmistä aiheutuviin menoihin. Momenttien määrärahoja saa käyttää myös uudisrakennustöiden ja perusparannustöiden

suunnittelusta ja sen edellyttämien konsulttipalvelusten ostoista aiheutuviin menoihin, lukuun ottamatta sitä hankkeittain erittelemätöntä suunnittelutyötä, jota vastaavat palkkausmenot on merkitty toimintamenomomentille.

Momenteilla yksilöityjen hankkeiden kustannusarviot vastaavat rakennuskustannusindeksin pistelukua, joka ilmoitetaan kehyspäättöksen yhteydessä. Jos hankkeesta on tehty urakkasopimus, kustannusarvio perustuu sopimukseen. Kustannusarviot eivät sisällä arvonlisäveroa.

77—79. Maa- ja vesirakennukset

Momenteille on merkitty ja niiden määrärahoja saa käyttää niiden perusteluiden mukaisten muista valtion rakennustoista kuin talonrakennuksista aiheutuvien muun kuin vakinaisesti virkaan nimitetyn henkilöstön palkkausmenoihin ja muihin menoihin. Tällaisia töitä voivat olla esim. yleisten teiden, rautateiden, satamien, kanavien ja siltojen rakentamis- ja peruskorjaustyöt, maankuivatustyöt, vesi- ja viemärijohtotyöt, koskien ja vesiväylien perkaamis-, uittoväylien rakentamis- sekä pengerryks- ja patoamistyöt. Momenttien määrärahoja saa käyttää myös mainitunlaisten rakennustöiden suunnittelusta ja sen edellyttämien konsulttipalvelusten ostoista aiheutuviin menoihin, lukuun ottamatta sitä hankkeittain erittelemätöntä suunnittelutyötä, jota vastaavat palkkausmenot on merkitty toimintamenomomentille.

Lainat ja muut finanssisijoitukset (80—89)

80—86. Valtion varoista myönnettävät lainat

Momenteille on merkitty valtion varoista myönnettävät lainat.

87. Maa-alueet, rakennukset ja kiinteistöt

Momentille on merkitty maa-alueiden, rakennusten ja kiinteistöjen ostomenot.

88—89. Muut finanssisijoitukset

Momenteille on merkitty osakkeiden ja arvopapereiden ostomenot, sijoitukset valtionenemistöisiin osakeyhtiöihin ym. finanssisijoitukset.

Muut menot (90—99)

Muihin menoihin luetaan valtionvelan korot sekä muut kulutus-, siirto- ja sijoitusmenoihin kuulumattomat menot.

90—92. Valtionvelan korot

Momenteille on merkitty euro- ja valuuttamääräisen velan korot.

93—94. Valtionvelan nettokuoletukset ja velanhallinta

Momenteille on merkitty euro- ja valuuttamääräisen velan nettokuoletukset, pääomatappiot ja emissiotappiot nettoutettuina.

95—99. Muut ja erittelemättömät menot

Momenteille on merkitty edellä luokittelemattomat menot, kuten alijäämän kattamiseen tarkoitettut menot.

TULOARVIOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. Tulo- ja varallisuusvero

Momentille arvioidaan kertyvän 12 382 000 000 euroa.

02. Korkotulojen lähdevero

Momentille arvioidaan kertyvän 270 000 000 euroa.

03. Perintö- ja lahjaverot

Momentille arvioidaan kertyvän 450 000 000 euroa.

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. Arvonlisävero

Momentille arvioidaan kertyvän 9 815 000 000 euroa.

02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero

Momentille arvioidaan kertyvän 363 000 000 euroa.

03. Apteekkimaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 105 000 000 euroa.

08. Valmisteverot

01. Tupakkaverot

Momentille arvioidaan kertyvän 604 000 000 euroa.

04. Alkoholijuomaverot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 355 000 000 euroa.

05. Virvoitusjuomaverot

Momentille arvioidaan kertyvän 33 000 000 euroa.

07. Energiaverot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 900 000 000 euroa.

10. Muut verot

03. Autovero

Momentille arvioidaan kertyvän 850 000 000 euroa.

04. Moottoriajoneuvot

Momentille arvioidaan kertyvän 218 000 000 euroa.

05. Varainsiirtot

Momentille arvioidaan kertyvän 360 000 000 euroa.

06. Arpajaisverot

Momentille arvioidaan kertyvän 112 500 000 euroa.

07. Ajoneuvot

Momentille arvioidaan kertyvän 247 000 000 euroa.

08. *Jätevero*

Momentille arvioidaan kertyvän 47 000 000 euroa.

08. *Öljyjättemaksu*

Momentille arvioidaan kertyvän 3 364 000 euroa.

19. Muut veronluonteiset tulot

09. *Muut verotulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 168 000 euroa.

02. *Lästimaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän 782 000 euroa.

Osasto 12
SEKALAISET TULOT

24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala

99. *Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 2 414 000 euroa.

25. Oikeusministeriön hallinnonala

01. *Tuomioistuintulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 27 800 000 euroa.

47. *Ulosottomaksut*
Momentille arvioidaan kertyvän 44 000 000 euroa.

50. *Rangaistusten täytäntöönpanon tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 10 000 000 euroa.

99. *Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 300 000 euroa.

26. Sisäasiainministeriön hallinnonala

90. *Rajavartiolaitoksen tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 2 570 000 euroa.

98. *Euroopan aluekehitysrahastosta saatavat tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 137 686 000 euroa.

99. *Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 180 000 euroa.

27. Puolustusministeriön hallinnonala

20. *Tulot irtaimen omaisuuden myynnistä ja rojaltimaksuista*

Momentille arvioidaan kertyvän nettotuloa 17 000 euroa.

22. *Puolustushallinnon rakennuslaitoksen tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän nettotuloa 8 000 euroa.

Momentille kertyviä tuloja saa käyttää toimintamenomäärärahojen vakiosisällön mukaisiin tarkoituksiin.

99. *Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 225 000 euroa.

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

07. *Siirto valtion eläkerahastosta*
Momentille siirretään 929 890 000 euroa.

25. *Vakuutusmaksut vahingon- ym. korvauksista*
Momentille arvioidaan kertyvän 16 610 000 euroa.

28. *Kuntien osuudet verotuskustannuksista*
Momentille arvioidaan kertyvän 103 502 000 euroa.

29. *Kansaneläkelaitoksen osuus verotuskustannuksista*

Momentille arvioidaan kertyvän 28 228 000 euroa.

30. *Evangelisluterilaisten seurakuntien osuudet verotuskustannuksista*

Momentille arvioidaan kertyvän 15 794 000 euroa.

49. *Tullilaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 8 359 000 euroa.

51. *Metallirahatulot*

Momentille arvioidaan kertyvän nettotuloa 2 530 000 euroa.

Momentille kertyviä tuloja saa käyttää euromääräisten metallirahojen valmistuksesta tehtyjen sopimusten mukaisten valmistus-, rahoitus- ja varastointikustannusten maksamiseen. Momentille myös tuloutetaan euromääräisten metallirahojen liikkeeseenlaskusta ja niiden lyöntioikeuksien luovutuksesta syntyvät tulot.

Momentille kertyviä tuloja saa käyttää markkamääräisten metallirahojen takaisinlunastukseen sekä rahojen varastoinnista ja hävityksestä aiheutuviin menoihin. Momentille tuloutetaan markkamääräisten rahojen metalliseosten myynnistä syntyvät tulot.

Momentille merkitään myös juhlarahoista saatavien tulojen ja niistä aiheutuvien menojen erotus.

87. *Tulot rahoitusmarkkinoiden vakauttamisesta*

Momentille arvioidaan kertyvän 96 730 000 euroa.

90. *Euroopan unionin perinteisten omien varojen kantopalkkiot*

Momentille arvioidaan kertyvän 33 000 000 euroa.

99. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 107 000 000 euroa.

29. Opetusministeriön hallinnonala

43. *Ylioppilastutkintolautakunnan tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän nettotuloa 8 000 euroa.

70. *Opintotukitoiminnan tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 19 246 000 euroa.

88. *Valtion osuus veikkauksen ja raha-arpajais-ten voittovaroista*

Momentille arvioidaan kertyvän 371 700 000 euroa.

99. *(12.29.01) Opetusministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 6 486 000 euroa.

30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

01. *EU:n maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosastosta saatavat tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 807 234 000 euroa.

02. *EU:n maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosastosta saatavat tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 27 500 000 euroa.

03. *EU:n kalatalouden ohjaamisen rahoitusvälineeltä saatavat tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 5 718 000 euroa.

04. EU:lta saatavat muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 113 000 euroa.

21. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskusten tulot

Momentille arvioidaan kertyvän nettotuloa 460 000 euroa.

Momentille kertyviä tuloja saa käyttää toimintamäärärahojen vakiosisällön käyttötarkoituksiin Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen maksullisessa toiminnassa. Tuloista saa käyttää maksullisen toiminnan hintojen alentamiseen hevossairaalan osalta enintään 5 000 euroa, valiotaimituotannon osalta enintään 10 000 euroa ja maatalouden sääpalvelun osalta enintään 81 000 euroa.

30. Valtion osuus vedonlyönnistä hevoskilpailuissa saadusta tulosta

Momentille arvioidaan kertyvän 6 590 000 euroa.

32. Metsäntutkimuslaitoksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 425 000 euroa.

Tulot kertyvät tutkimusmetsien maksullisesta toiminnasta.

35. Hirvieläinten metsästysmaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 5 785 000 euroa.

36. Viehekalastusmaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 2 016 000 euroa.

37. Kalastuksenhoitomaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 4 962 000 euroa.

39. Riistanhoitomaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 6 960 000 euroa.

40. Vesioikeudelliset kalatalousmaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 2 000 000 euroa.

41. Tenojoen kalastuslupamaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 336 000 euroa.

71. Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitoksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 3 325 000 euroa.

72. Elintarvikeviraston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän nettotuloa 290 000 euroa.

Momentille kertyviä tuloja saa käyttää Elin-
tarvikeviraston tehtävänä olevasta lihan-
tarkastuksesta aiheutuviin toimintamomentin
vakiosisällön mukaisiin tarkoituksiin.

73. Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 7 304 000 euroa.

74. Kasvinjalostusmaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 757 000 euroa.

99. Maa- ja metsätalousministeriön hallin-
nonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 175 000 euroa.

**31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallin-
nonala**

24. Tiehallinnon tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 000 000 euroa.

30. Merenkululaitoksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 270 000 euroa.

40. Radanpidon tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 336 000 euroa.

99. *Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 5 550 000 euroa.

32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala

10. *Tulot työvoima- ja elinkeinokeskusten yritys-osastojen maksullisesta palvelutoiminnasta*

Momentille arvioidaan kertyvän 2 114 000 euroa.

20. *Turvatekniikan keskuksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 610 000 euroa.

30. *Siirrot valtion talousarvion ulkopuolisista rahastoista*

Momentille siirretään 75 000 000 euroa.

99. *Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 5 860 000 euroa.

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

05. *Vakuutusvalvontaviraston tulot*

Momentille ei arvioida kertyvän nettotuloa.

08. *Kansanterveyslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 568 000 euroa.

09. *Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 2 601 000 euroa.

92. *Raha-automaattiyhdistyksen tuotto*

Momentille arvioidaan kertyvän 400 585 000 euroa.

98. *Valtionapujen palautukset*

Momentille arvioidaan kertyvän 12 000 000 euroa.

99. *Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 174 000 euroa.

34. Työministeriön hallinnonala

40. *Euroopan sosiaalirahastosta saatavat tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 126 700 000 euroa.

70. *Palkkaturvamaksujen palautukset*

Momentille arvioidaan kertyvän 21 192 000 euroa.

99. *Työministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 2 018 000 euroa.

35. Ympäristöministeriön hallinnonala

40. *Alueellisten ympäristökeskusten tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 330 000 euroa.

60. *Korvaukset ympäristövahinkojen torjuntatoimista*

Momentille arvioidaan kertyvän 7 000 000 euroa.

70. *Asuntotoimen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 50 000 euroa.

99. *Ympäristöministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 3 500 000 euroa.

39. Muut sekalaiset tulot

01. Sakkorahat

Momentille arvioidaan kertyvän 63 000 000 euroa.

02. Valtiolle tilitettävät veronlisäykset ja viivekorot

Momentille arvioidaan kertyvän 60 000 000 euroa.

04. Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset

Momentille arvioidaan kertyvän 95 000 000 euroa.

07. Valtiolle valtion eläkerahaston ulkopuolella tuloutettavat korvaukset

Momentille arvioidaan kertyvän 3 500 000 euroa.

10. Muut sekalaiset tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 500 000 euroa.

50. Nettotulot osakemyynnistä

Momentille arvioidaan kertyvän nettotuloa 420 000 000 euroa.

Osasto 13

KORKOTULOT JA VOITON TULOUTUKSET

01. Korkotulot

04. Korot valtion lainoista liikelaitoksille

Momentille arvioidaan kertyvän 92 144 000 euroa.

05. Korot muista lainoista

Momentille arvioidaan kertyvän 9 800 000 euroa.

07. Korot talletuksista

Momentille arvioidaan kertyvän 210 000 000 euroa.

03. Osinkotulot

01. Osinkotulot

Momentille arvioidaan kertyvän 400 000 000 euroa.

04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta

01. Osuus Suomen Pankin voitosta

Momentille arvioidaan kertyvän 100 000 000 euroa.

05. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset

01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset

Momentille arvioidaan kertyvän 80 200 000 euroa.

Osasto 15

LAINAT

01. Valtiolle takaisin maksettavat lainat

02. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille

Momentille arvioidaan kertyvän 78 200 000 euroa.

04. Muiden lainojen lyhennykset

Momentille arvioidaan kertyvän 67 800 000 euroa.

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Momentille merkitään nettotuloa 436 000 000 euroa.

Momentille kertyy nettotuloja uusista valtionlainoista saatavista tuloista vähennettynä velan takaisinmaksuista aiheutuvilla menoilla. Nettotuloon sisällytetään lisäksi lainan ottamista tai takaisinmaksuhintaa suojaavista johdannais-sopimuksista aiheutuvat erät. Tuloista saa käyttää ennaikaisista takaisinmaksuista aiheutuvien pääomatappioiden maksamiseen enintään 400 000 000 euroa.

MÄÄRÄRAHAT

Päälukka 21

TASAVALLAN PRESIDENTTI

01. Tasavallan Presidentti

01. *Presidentin palkkio ja edustusrahat* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 262 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tasavallan presidentin palkkiosta annetun lain (1032/1999) mukaisen menojen maksamiseen.

21. *Presidentin käyttövarat* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 43 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tasavallan presidentin käyttömenojen maksamiseen.

02. Tasavallan Presidentin kanslia

19. *Arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

21. *Toimintamenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 478 000 euroa.

27. *Eläkkeellä olevien presidenttien menot* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 220 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tasavallan presidentin eläkeoikeudesta annetun lain (930/1999) 1 §:n 2 momentin mukaisten eläkkeellä olevien presidenttien käytettäväksi osoitetuista palveluista aiheutuvien menojen maksamiseen.

75. *Perusparannukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 420 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Presidentinlinnan, Mäntyniemen virka-asunnon ja Kultarannan huvilatilan tarpeellisiin peruskorjauksiin.

Päälukka 22
EDUSKUNTA

01. Kansanedustajat

21. *Toimintamenot* (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 18 812 000 euroa.

02. Eduskunnan kanslia

19. *Arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 8 900 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää tavaroiden ja palvelujen ostoisiin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

21. *Toimintamenot* (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 48 611 000 euroa.
Eduskunnan kansliaan voidaan perustaa valiokuntasihteeristöön kolme valiokuntaneuvoksen virkaa (A30) ja kolme valiokuntaneuvoksen virkaa (A29).

74. *Eduskunnan lisätilat* (siirtomääräraha 3 v)
Momentille myönnetään 23 190 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää eduskunnan tarvitsemien lisätilojen rakentamiskustannuksiin.

09. Valtiontilintarkastajat

21. *Toimintamenot* (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 1 663 000 euroa.

14. Eduskunnan oikeusasiamies

21. *Toimintamenot* (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 3 512 000 euroa.

40. Valtiontalouden tarkastusvirasto

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään 9 569 000 euroa.

99. Eduskunnan muut menot

21. *Käyttövarat eduskuntaryhmille ryhmäkanslioita varten* (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 3 270 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää ryhmien toiminnalle välttämättömien sihteerien ja muun toimistohenkilökunnan palkkaamiseen sekä ryhmien toiminnasta aiheutuvien muiden menojen maksamiseen.

Päälukka 23
VALTIONEUVOSTO

01. Valtioneuvosto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 642 000 euroa.

Henkilöstön määrä on enintään 45, joista 18 valtioneuvoston jäsentä ja 27 erityisavustajaa.

02. Valtioneuvoston kanslia

19. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonlisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 19 148 000 euroa.

03. Oikeuskanslerinvirasto

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 523 000 euroa.

27. Poliittisen toiminnan avustaminen

50. Puolue toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 11 807 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää puoluelain (10/1969) 9 §:n sekä puolueiden toiminnan tukemiseen myönnettävistä avustuksista annetun asetuksen (27/1973) 1 §:n mukaisesti avustuksiin eduskunnassa edustettuina oleville puolueille niiden säännöissä ja yleisohjelmissa määritellyn julkisen toiminnan tukemiseen. Määrärahasta 11 747 965 euroa on tarkoitettu käytettäväksi puolueiden poliittisen toiminnan tukemiseen,

mistä kahdeksan prosenttia on tarkoitettu puolueille naisten poliittiseen toimintaan sekä samoin kahdeksan prosenttia puolueille niiden piirijärjestöjen toimintaan samojen perusteiden mukaisesti kuin edellä mainitut avustukset. Lisäksi määrärahasta saa käyttää 59 035 euroa avustuksen suorittamiseen Ahvenanmaan maakuntahallitukselle poliittisen toiminnan tukemiseen Ahvenanmaan maakunnassa.

99. Valtioneuvoston muut menot

21. Pääministerin ja hänen avustajiensa matkat (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 812 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Eurooppa-neuvoston kokouksista sekä pääministerin työvierailuista ja muista matkoista aiheutuvien menojen korvaamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös valtioneuvoston kansliassa toimivan muun ministerin valtioneuvoston kanslian toimialasta johtuvien matkustusmenojen korvaamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää pääministeriä välittömästi avustavien henkilöiden ja turvamiesten matkustusmenojen korvaamiseen.

24. Kunniamerkit (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 471 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion virkamiehille ja muille lunastuksetta annettavien kunniamerkkien kustannusten korvaamiseen.

26. Suomen sotaurmia vuosina 1914—1922 koskeva tutkimus (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 253 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tutkimuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää enintään 11 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Päälukka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainhallinto

19. *Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 7 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonnalisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonnalisäverojen maksamiseen.

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 151 242 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kunniakonsulien menoihin.

Määrärahasta osoitetaan 30 000 euroa Eurooppa-tiedotuksen aluepisteen perustamiseen Itä-Uudenmaan maakuntaan.

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös valtiolle vuokrattujen tilojen peruskorjausluonteisten korjaus- ja muutostöiden maksamiseen.

Vuonna 2003 saa tehdä käynnissä oleviin talonrakennushankkeisiin liittyviä sitoumuksia siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja vuonna 2004 enintään 3 364 000 euroa.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyöty-ala m ²	Kustannusarvio		Myönnetty	Myönnetään
		1 000 e	e /m ²	e	e
1. Uudisrakennushankkeet					
Pietari	4 648	17 407	3 745	11 407 000	6 000 000
2. Peruskorjaushankkeet					1 000 000
Yhteensä					7 000 000

87. *Kiinteistöjen ja huoneistojen hankkiminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 364 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rakennusten, huoneistojen ja tonttien ostohinnan sekä kiinteistölainojen korkojen ja kuoletusten maksamiseen.

Vuonna 2003 saa tehdä kiinteistöjen ja huoneistojen hankkimista koskevia sopimuksia siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja vuonna 2004 enintään 1 850 000 euroa.

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. *Varsinainen kehitysyhteistyö* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 371 246 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää käyttösuunnitelmasa yksilöidyistä käyttötarkoituksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää aikaisemmin myönnettyjen valtuuksien nojalla tapahtuviin maksatuksiin ja vuoden 2003 kuluessa sovittavien maksujärjestelyjen aiheuttamiin menoihin.

Määrärahaa saa käyttää myös kehitysyhteistyöhallinnon menojen maksamiseen, kun ne aiheutuvat henkilökunnan koulutuksesta sekä kohdemaihin ja kohdemaissa tehtävistä kehitysyhteistyöhallinnon virkamatkoista sekä toimistoautomaatiikan hankinnasta sekä kehitysyhteistyöhankkeisiin liittyvien asiantuntijapalkkioiden maksamisesta. Humanitaariseen apuun tarkoitettuja määrärahoja saa käyttää myös muiden kuin kehitysmaiden avustamiseen. Momentin määrärahoista veloitetaan valtion virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annetussa laissa (382/1989) tarkoitetuista kehitysyhteistyötehtävistä virastolle tai laitokselle

aiheutuvat kustannukset. Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.

Käyttösuunnitelma:		e
1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	104 534 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	112 098 000
3.	Euroopan kehitysrahasto	35 000 000
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	22 114 000
5.	Humanitaarinen apu	38 000 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehitysyhteistyöosaston tiedotus	4 800 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	700 000
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle, Kehitysyhteistyön Palvelukeskukselle (KePa) ja kehitysyhteistyötiedotukselle	38 000 000
9.	Korkotuki	16 000 000
Yhteensä		371 246 000

Vuoden 2003 aikana saa tehdä uusia kehitysyhteistyösopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2003 jälkeisille vuo-

sille yhteensä enintään 314 362 000 euron arvosta.

Näitä myöntö- ja sopimusvaltuuksia saa käyttää seuraavasti:

Valtuus:	e
1. Monenkeskinen kehitysyhteistyö	96 042 000
2. Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	132 100 000
3. Euroopan kehitysrachasto	-
4. Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	20 000 000
5. Humanitaarinen apu	-
6. Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehitysyhteistyöosaston tiedotus	3 220 000
7. Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	-
8. Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle, Kehitysyhteistyön Palvelukeskukselle (KePa) ja kehitysyhteistyötiedotukselle	35 000 000
9. Korkotuki	28 000 000
Yhteensä	314 362 000

67. *Taloudellinen, teollinen ja teknologinen yhteistyö kehitysmaiden kanssa* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää taloudelliseen, teolliseen ja teknologiseen yhteistyöhön kehitysmaiden kanssa. Vuonna 2003 saa tehdä TTT-yhteistyötä koskevia sopimuksia enintään 2 600 000 euron arvosta.

50. Lähialueyhteistyö

66. *Lähialueyhteistyö* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 30 274 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kahdenvälisen ja monenkeskisten hankkeiden suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin rahoittamiseen Venäjän federaatiossa ja Baltian maissa sekä kotimaisten ja kansainvälisten rahoituslaitosten ja järjestöjen yhteydessä toimivien Keski- ja Itä-Euroopan maiden kehitystä tukevien investointi-, teknisen avun ja muiden rahastojen tukemiseen sekä näiden rahastojen toteuttamien hankkeiden rahoittamiseen. Määrärahaa saa käyttää lähialuestrategian mukaisesti ja EU:n pohjoisen ulottuvuuden kannalta tärkeisiin hankkeisiin sekä Suomelle ulko- ja kauppapoliittisesti tärkeisiin monenkeskisiin ja kahdenvälisiin hankkeisiin myös muissa KIE- ja IVY-maissa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisissä järjestöissä ja rahoituslaitoksissa sekä kohde-maissa toimivista asiantuntijoista johtuvien menojen rahoittamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös edellä mainittuun toimintaan liittyvien valtion kulutusmenojen maksamiseen sekä muille valtion virastoille maksettavien lähialuehankkeista aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös enintään kuutta henkilötyövuotta vastaavan henkilömäärän palkkaamiseen määräaikaiseen työsopimus-suhteeseen lähialueyhteistyön koordinointiin, hankevalmisteluun, yhteisrahoitukseen, arviointiin ja hallintoon sekä sen kehittämiseen liittyviin asiantuntijatehtäviin. Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.

Vuoden 2003 aikana saa tehdä Keski- ja Itä-Euroopan, Venäjän ja muiden IVY-maiden avustamista koskevia sopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2003 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 15 000 000 euron arvosta.

99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot

01. *Euroopan parlamentin jäsenten palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 960 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan parlamenttiin valittujen Suomen edustajien palkkausmenojen maksamiseen.

21. Tilapäinen edustus kansainvälisissä neuvotteluissa (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 013 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtio- ja ministerivierailuista sekä kansainvälisiin kokouksiin, konferensseihin ja seminaareihin osallistumisesta ja niiden järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen Suomessa ja ulkomailla. Määrärahaa saa käyttää myös tilapäisen työvoiman palkkioiden ja työnantajamaksujen maksamiseen.

22. Suomalaisten rauhanturvajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 53 205 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rauhanturvaamislaisa (514/1984) tarkoitetun rauhanturvaamishenkilöstön palkkaus-, päiväraha-, muonanparannusraha- ja koulutusmenojen sekä rauhanturvaamishenkilöstölle palvelusajaksi otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisen rauhanturvaamisyhteistyön puitteissa annettavaan koulutukseen ja sen materiaalikuluihin. Lisäksi määrärahaa saa käyttää sellaisten kansainvälisten rauhanturvaamisoperaatioiden taloudelliseen tukemiseen, joihin Suomi ei lähetä henkilöstöä tai muutoin osallistu.

Siinä tapauksessa, että Suomelle esitetään pyyntö uuden rauhanturvajoukon lähettämisestä kansainvälisiin rauhanturvaamistehtäviin, ja Suomi päättää rauhanturvajoukon asettamisesta, tai että Suomi päättää jatkaa osallistumistaan jo käynnissä olevan operaation seuraavaan vai-

heeseen, saa näihin menoihin käyttää tälle momentille myönnettyjä määrärahoja.

Käyttösuunnitelma: e

1.	YKSO:n menot (UNFICYP-operaatio)	218 000
2.	Etiopia-Eritrean osaston menot (UNMEE-operaatio)	4 665 000
3.	SOBH:n menot (SFOR-operaatio)	4 128 000
4.	Suomen Kosovon pataljoonan menot (KFOR-operaatio)	36 730 000
5.	Yhteiset menot	1 911 000
---	-----	-----
8.	SOAF:n menot (ISAF-operaatio)	3 588 000
9.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin rauhanturvaamisoperaatioihin sekä muihin rauhanturvamenoihin	1 965 000
Yhteensä		53 205 000

23. Erityisasiantuntijoista aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 411 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkomaille lähetettyjen määräaikaisten työsopimus- ja virkasuhteisten eri ministeriöiden toimialoille kuuluvia asioita hoitavien erityisasiantuntijoiden ja heidän käyttöönsä asetettujen apulaisten menojen maksamiseen.

25. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 205 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kriisinhallintatoimintaan ulkomailla osallistuvasta suomalaisesta siviilihenkilöstöstä aiheutuvien erityismenojen ja Suomen siviilikriisinhallintatoiminnasta aiheutuvien muiden menojen maksamiseen sekä muiden hallinnonalojen siviilikriisin-

hallintaan osallistuvien virkamiesten menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää myös siviilikriisinhallinnan projekteihin ja koulutukseen Suomessa, vaalitarkkailijoiden aiheuttamien menojen maksamiseen, siviilikriisinhallintatoimintaa harjoittavien järjestöjen toiminnan tukemiseen sekä siviilikriisinhallinnan tehtävissä toimivalle henkilöstölle otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen.

26. Tutkimus- ja kehittämistoiminta (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 918 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Kemiallisen aseiden kieltosopimuksen valvontalaitokselle kemiallisen aseiden kieltosopimuksen mukaisena kansallisena viranomaisena toimimisesta aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen, valvontaseisemologian projektin kulutusmenojen sekä muille valtion virastoille maksettavien tutkimus- ja kehittämis-toiminnasta aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös sellaisen tutkimustoiminnan menojen, mukaan lukien tutkimusapurahojen, maksamiseen, joka päämääriltään palvelee Suomen harjoittamaa aseidenriisuntapolitiikkaa ja ihmisoikeuskysymyksiä sekä ulko- ja turvallisuuspolitiikan muuta toimikenttää sektoritutkimusmäärärahojen puitteissa ja joka suoritetaan ulkoasiainministeriön välittömässä valvonnassa.

50. *Eräät valtionavut* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 383 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen käyttösuunnitelmassa mainituille yhteisöille. Kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotukseen varatusta määrärahasta osoitetaan Eurooppalainen Suomi ry:lle 219 000 euroa ja

Vaihtoehto EU:lle Tiedotuskeskus ry:lle 51 000 euroa.

Käyttösuunnitelma: e

Kansalaisjärjestöjen Eurooppa- tiedotus	505 000
Suomen YK-liitto ry	240 000
Suomen Pakolaisapu ry	202 000
Suomen toimikunta Euroopan turvallisuuden edistämiseksi	109 000
Suomen YK:n lastenapu UNICEF ry	84 000
YK:n Naisten Kehitysrahasto, Suomen Yhdistys ry	50 000
Saamelaisneuvosto	47 000
Euroopan turvallisuus- ja yhteistyö- konferenssin toimintaa tukevat järjestöt sekä ihmisoikeusjärjestöt	42 000
SPR:n kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja Geneven sopimusten tunnetuksi tekeminen Suomessa	54 000
Muut kansainvälistä toimintaa harjoittavat yhteisöt	50 000
Yhteensä	1 383 000

51. *Hädänalaisten avustaminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 39 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää konsulipalvelulain mukaan hädänalaisessa asemassa olevien henkilöiden kotiuttamisesta ja avustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen, tileistä poistoihin sekä avustuksien maksamiseen ulkomailla.

66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet
(arviomääräraha)

Momentille myönnetään 72 514 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkoasiainministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusavustusten maksamiseen. Määrärahasta saa käyttää enintään 1 974 000 euroa muihin jäsenmaksuihin.

67. *Kansainvälisen ilmastopimuksen alaisen yhteistyön menot* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 841 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kansainvälisen ilmastopimuksen alaiseen yhteistyöhön kehitysmaiden kanssa. Vuoden 2003 aikana saa tehdä yhteistyötä koskevia sopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2003 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 2 523 000 euron arvosta.

95. *Kurssivaihtelut* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 17 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkoasiainministeriön vahvistamien tilikurssien ja pankkien virallisten päivänkurssien välisten laskennallisten sekä muiden valuuttamääräisten ulkomaisten maksujen laskennallisten kurssierojen kattamiseen.

Päälukka 25
OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ministeriö ja sen yhteydessä toimivat viranomaiset

19. *Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 41 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonlisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

21. *Oikeusministeriön toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 24 099 000 euroa.

Tietohallinnon uudelleenjärjestelyyn liittyen voidaan 1.2.2003 lukien perustaa tietohallintojohtajan virka (A30).

22. *Eräiden virastojen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 855 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös konkurssien raukeamisen estämiseksi tai muuten konkurssivalvonnan toteuttamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä aiheutuviin menoihin sekä Kriminaalipoliitiikan instituutin apurahojen maksamiseen.

29. *Erityismenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 460 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää taloushallinnon järjestelmistä aiheutuvien menojen ja oikeusministeriön päättämässä laajuudessa erityisen painavasta syystä Suomen kansalaisen tai ulkomaalaisen oikeusturvan toteuttamisesta vieraassa valtiossa aiheutuviin välttämättömiin kustannuksiin. Määrärahaa saa käyttää myös onnettomuuksien tutkinnasta annetun lain (373/1985) mukaan onnettomuustutkintaa varten asetetuista

tutkintalautakunnista sekä valtioneuvoston päättämässä laajuudessa kansainvälisenä yhteistyönä toimitettavasta tutkinnasta aiheutuvien palkkioiden ja muiden kulutusmenojen maksamiseen. Määrärahaa saa lisäksi käyttää konkurssi-asiamiehen vähävaraisessa konkurssipesässä ottamaan kuluvastuuseen liittyen ulkomaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa antamasta sitoumuksesta mahdollisesti johtuvan korvausvastuun toteuttamiseen.

51. *Eräät valtion maksamat korvaukset ja avustukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 8 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rikosvahinkojen korvaamisesta valtion varoista annetun lain (935/1973) nojalla maksettaviin rikosvahinkokorvauksiin sekä syyttömästi vangituille tai tuomituille valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavista korvauksista annetun lain (422/1974) nojalla maksettaviin korvauksiin, avustuksiin rikollisuutta ehkäisevää työtä tekeville ja rikosten uhreista huolehtiville yhteisöille, avustuksiin saamelaiden kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen, avustuksiin Julkisen Sanan Neuvostolle ja säädösaineistoa julkaiseville yhteisöille. Määrärahaa saa käyttää myös avustuksiin maakuntien liitoille, jotka alueellaan huolehtivat lainopillisen asiantuntija-avun hankkimisesta kalatalousyhteisöille eräisiin laajoihin vesiasioihin liittyvissä kysymyksissä, sekä oikeusjärjestyksen kehittämistä ja tunnetuksi tekemistä tukevan toiminnan avustamiseen.

Määrärahaa saa lisäksi käyttää painavasta syystä avustuksiin ympäristövahingoista johtuvien oikeudenkäyntien korvaamiseen sekä ympäristönsuojelua koskevissa hallintoasioissa aiheutuneisiin tarpeellisiin edunvalvontakustannuksiin. Avustusta voidaan suorittaa, jos asialla voidaan katsoa olevan tärkeää merkitystä yleis-

sen ympäristönsuojelun edun kannalta tai huomattavaa vaikutusta lukuisten henkilöiden oloihin ja asianosaiselle tai kantajalle aiheutuvia kuluja ei voida pitää kohtuullisina ottaen huomioon hänen maksukykynsä.

Käyttösuunnitelma:	e
Rikosvahinkokorvaukset sekä syyttömästi vangituille ja tuomituille maksettavat korvaukset	7 000 000
Avustukset rikollisuutta ehkäisevää työtä tekeville ja rikosten uhreista huolehtiville yhteisöille	210 000
Avustukset saamelaisten kulttuuri- itsehallinnon ylläpitämiseen	1 120 000
Muut avustukset	270 000
Yhteensä	8 600 000

10. Tuomioistuinlaitos

21. *Korkeimman oikeuden toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 6 906 000 euroa.

Voidaan lakkauttaa yksi oikeusneuvoksen virka. Kahden oikeussihteerin viran (T12) nimike muutetaan 1.3.2003 lukien vanhemmaksi oikeussihteeriksi (T12).

22. *Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 7 880 000 euroa.

Kahden hallintosihteerin viran (T12) nimike muutetaan 1.3.2003 lukien vanhemmaksi hallintosihteeriksi (T12).

23. *Muiden tuomioistuinten toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 185 360 000 euroa.

Kemin ja Tornion kärjäoikeuksien yhdistämiseen sekä Pietarsaaren kärjäoikeuden lakkauttamiseen liittyen voidaan 1.3.2003 lukien perustaa kaksi kärjätuomarin virkaa (1 T11 ja

1 T13) edellyttäen, että samasta ajankohdasta lukien lakkautetaan kaksi laamannin virkaa (T15). Vastaavasti Vammalan kärjäoikeuden lakkauttamiseen liittyen voidaan 1.6.2003 lukien perustaa yksi kärjätuomarin virka (T13) edellyttäen, että samasta ajankohdasta lukien lakkautetaan yksi laamannin virka (T15).

Vakuutusoikeuden organisaation kehittämiseen liittyen voidaan 1.5.2003 lukien lakkauttaa kolme vanhemman vakuutustuomarin virkaa (T13) edellyttäen, että samasta ajankohdasta lukien perustetaan kolme vakuutusoikeuden laamannin virkaa (T15). Neljän vanhemman vakuutustuomarin (T13), yhden ylimääräisen vanhemman vakuutustuomarin (T13), kahden nuoremman vakuutustuomarin (T13) ja kuuden nuoremman vakuutustuomarin (T11) sekä yhden ylimääräisen nuoremman vakuutustuomarin (T11) nimikkeet muutetaan 1.5.2003 lukien seitsemäksi vakuutusoikeustuomariksi (T13) ja seitsemäksi vakuutusoikeustuomariksi (T11).

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon kiinteistötietojärjestelmästä suoraikäyttöyhteyden avulla luovutetuista otteista ja todistuksista perityt maksut.

29. *Erityismenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää viranomaistoiminnasta lakien ja asetusten nojalla aiheutuvien oikeudenkäyntikulujen sekä valtion maksettavaksi vahingonkorvauslain (412/1974) nojalla määrättyjen korvausten maksamiseen.

30. Oikeusapu

21. *Oikeusaputoimistojen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 17 340 000 euroa.

50. *Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 35 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää oikeusapulain (257/2002) sekä oikeudenkäynnistä rikosasiois-

sa annetun lain (689/1997) soveltamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	e
Oikeusapu ja puolustus	32 500 000
Asianomistajan avustaminen	50 000
Yksityishenkilön velkajärjestely	1 750 000
Syyteestä vapautetun oikeudenkäyntikulujen korvaus	1 500 000
Yhteensä	35 800 000

40. (25.40, osa) Ulosottolaitos

21. (25.40.21, osa) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 76 590 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kihlakuntien ulosottovirastojen ja Ahvenanmaan maakunnanvoudinviraston toimintamenojen sekä kihlakunnanvirastojen ulosotto-osastojen palkkaus-, matka-, ammattikirjallisuus- ja koulutusmenojen sekä posti-, pankkipalvelu- ja lomakemenojen maksamiseen. Momentin määrärahasta maksetaan myös ulosottolaitoksen osuus keskitettyjen tietojärjestelmien käytöstä, ylläpidosta ja kehittämisestä aiheutuvista menoista sekä uuden perintäjärjestelmän rakentamisesta aiheutuvat menot.

50. Rangaistusten täytäntöönpano

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 165 970 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää vankeinhoitolaitoksen työtoiminnan liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen enintään 5 700 000 euroa ja palvelussuhdeasuntojen liiketaloudellisiin perusteiden määrättyjen vuokrien alentamiseen enintään 1 700 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon laitosmyymälöiden myyntitulot, Satakun-

nan vankilan toiminnan tulot, tulot mielentilatutkimuksista sekä Vankeinhoidon koulutuskeskuksen tulot.

74. *Avolaitostyöt* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 450 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös maarakennustöihin. Määrärahasta saa lisäksi käyttää enintään 1 300 000 euroa työsiirtolatöihin kunnan omistuksessa oleviin työkohteisiin, jotka ovat kulttuurihistoriallisesti arvokkaita tai joihin voidaan liittää kuntouttavaa toimintaa, jonka kustannuksiin kunta osallistuu.

60. (25.40, osa) Syyttäjälaitos

21. (25.40.21, osa) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 28 863 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtakunnansyyttäjänviraston, kihlakuntien syyttäjänvirastojen ja Ahvenanmaan maakunnansyyttäjänviraston toimintamenojen sekä kihlakunnanvirastojen syyttäjäosastojen palkkaus-, matka-, ammattikirjallisuus- ja koulutusmenojen maksamiseen. Momentin määrärahasta maksetaan myös syyttäjälaitoksen osuus keskitettyjen tietojärjestelmien käytöstä, ylläpidosta ja kehittämisestä aiheutuvista menoista.

70. Vaalimenot

21. *Vaalimenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 13 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vaalilain (714/1998), saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) ja menettelystä neuvoa-antavissa kansanäänestyksissä annetun lain (571/1987) mukaisesti eduskuntavaaleista, presidentinvaalista, kunnallisvaaleista, europarlamenttivaaleista, saamelaiskäräjävaaleista ja neuvoa-antavista kansanäänestyksistä sekä niiden tulosten kokoamisesta ja tietojenkäsittelystä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Päälukka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Sisäasiainministeriö

19. *Sisäasiainministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 63 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonnalisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonnalisäverojen maksamiseen.

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 20 166 000 euroa.

Määrärahasta on varattu 100 000 euroa muihin kuin kuntajakolain (1196/1997) mukaisiin kuntajaotuksen muuttamista koskeviin selvityksiin.

22. *Tietohallinnon yhteiset menot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 5 112 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sisäasiainhallinnon yhteisen tietoverkon ja yhteiskäytössä olevien tietojärjestelmien ylläpito- ja kehittämismenoihin.

02. Ulkomaalaisvirasto

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 775 000 euroa.

05. Lääninhallitukset

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 48 620 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös hankkeisiin, joihin saadaan EU-rahoitusta.

06. Rekisterihallinto

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 20 564 000 euroa.

07. Kihlakunnat

21. *Kihlakunnanvirastojen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 43 223 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kihlakunnanviraston henkilökunnan palkkauksiin sekä yhteisiin toimitila- ja muihin toimintamenoihin.

75. Poliisitoimi

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 516 487 000 euroa.

23. (26.75.70) *Viranomaisradioverkon toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 17 390 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös viranomaisradioverkon rakentamiseen ja perusparantamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös verkon ylläpitämiseen aiemmin myönnetystä tilausvaltuudesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

80. Pelastustoimi

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 35 033 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää maksullisen koulutustoiminnan liikeloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen enintään 403 200 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös hankkeisiin, joihin saadaan EU-rahoitusta.

22. Eryitysmenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 650 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää pelastustoimilain (561/1999) 75 §:n nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen sekä toimintakustannuksiin, jotka aiheutuvat ilma-alusten käytöstä pelastuspalveluun ja siihen liittyvän hälytys- ja johtamisjärjestelmän välittömien kustannusten korvaamisesta Ilmailulaitokselle, metsäpalojen tähyystoiminnasta sekä kansainvälisen hätäavun antamisesta ja vastaanottamisesta sekä siihen varautumisesta. Määrärahaa voidaan käyttää myös pelastustoimilain 86 §:n 2 momentin mukaisten erityisten palon tai onnettomuuden syiden tutkimusten aiheuttamien menojen suorittamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisen avun antamiseen EU:n siviilikriisinhallintajärjestelmien puitteissa sekä YK:n alaisena toimivan katastrofien arviointi- ja koordinoitiryhmän (UNDAC), NATO:n Euro-atlanttisen kumppanuusneuvoston (EAPC) asiantuntijoiden, Suomen pelastuspalvelun kansainvälisen komennuskunnan (FRF) kahden- tai monenvälisistä komennuksista johtuviin palkkaus- ja toimintakustannuksiin sekä sisäasiainministeriön määräämistä kuntien pelastustehtävistä lähi-alueilla aiheutuviin toimintakustannuksiin.

31. Valtionosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 390 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kunnille palo- ja pelastustoimen kustannuksiin suoritettavista valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain

(560/1975) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen, sekä pelastustoimilain (561/1999) 74 §:n mukaisten avustusten maksamiseen kunnille.

90. Rajavartiolaitos

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 182 318 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon lahjoitus- ja testamenttivarat sekä EU:lta ja yhteishankkeista saatavat tulot.

Määrärahaa saa käyttää myös koneiden, laitteiden ja kaluston hankintamenojen maksamiseen sekä rakennusten, rakenteiden ja kiinteistöjen perusparannuksesta ja uudisrakentamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen silloin, kun hankkeen hankintameno tai kustannusarvio on alle 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n rahoittamiin hankkeisiin.

70. Ilma- ja vartioalusten hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 953 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vuoden 2000 talousarviossa myönnetystä kahden vartiolaivan tilausvaltuudesta aiheutuvien menojen maksamiseen sekä tarvittaessa indeksien ja valuuttakurssien muutoksista aiheutuviin hankintasopimuksen mukaisiin menoihin.

74. Rakentaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 784 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää enintään 1 262 000 euroa vuoden 2001 talousarviossa myönnetyn Raja- ja merivartiokoulun Imatran toimipisteen perusparannukseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään 522 000 euroa Porkkalan merivartioaseman rakentamiseen. Hankkeen hyötyala on 875 m² ja kustannusarvio 1 770 000 euroa eli 2 023 euroa/m².

97. Avustukset kunnille

31. *Kuntien yleinen valtionosuus ja verotuloihin perustuvat tasaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 167 459 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kuntien valtionosuuslain (1147/1996) mukaisen kuntien yleisen valtionosuuden ja verotuloihin perustuvan tasauksen maksamiseen.

32. *Kuntien yhdistymisavustukset ja kuntajako* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 8 429 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kuntajaosta annetun lain (1196/1997) mukaisten yhdistymisavustusten ja kuntajakoselvitysten kustannusten maksamiseen.

Vuoden 2003 aikana tehtävien ja vuoden 2004 alusta voimaan tulevien kuntajaon muutosten yhteydessä voidaan vuonna 2003 sitoutua maksamaan vuonna 2004 investointi- ja kehittämissankkeiden tukea enintään 8 410 000 euroa.

34. *Kuntien harkinnanvarainen rahoitusavustus* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 47 092 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kuntien valtionosuuslain 13 §:n mukaisten harkinnanvaraisten avustusten maksamiseen kunnille. Avustusta voidaan myöntää kunnalle, joka ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Siihen vaikuttavina tekijöinä otetaan huomioon myös paikalliset erityisolosuhteet. Sisäasiainministeriö voi asettaa avustuksen myöntämiselle ja käytölle kunnan talouden tervehdyttämistä koskevia ehtoja. Tarkoituksena on, että avustusta voidaan aikaisemman käytännön mukaisesti myöntää myös kunnille, joilla valtionosuuksien siirtymätasauksen päättymisen aiheuttaa taloudellisia vaikeuksia.

35. *Valtion korvaus edunvalvontapalvelujen tuottamisesta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 742 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yleisen edunvalvonnan järjestämisestä annetun lain (443/1999)

6 §:ssä tarkoitettuihin edunvalvontapalvelun tuottajille maksettaviin korvauksiin.

80. *Korkotuet ja velkojen vakautuslainat kunnille* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 682 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kunnan talouden vakauttamisesta ja kuntaselvityksestä annetun lain (658/1994) mukaisten korkotukien maksamiseen.

98. Alueiden kehittäminen

43. *Maakunnan kehittämisraha* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 19 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lähinnä alueiden elinkeinotoiminnan omaehtoiseen kehittämiseen mukaan lukien osaamiskeskus- ja kaupunkipoliittiset toimenpiteet. Määrärahaa saa käyttää myös maakunnan kehittämisrahasta rahoitettavien ohjelmien ja sankkeiden toteuttamiseen tarvittavan enintään 24 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Määräraha on alueiden kehittämislain (602/2002) 20 §:ssä tarkoitettu maakunnan kehittämisraha.

61. *Euroopan aluekehitysrahaston osallistuminen EU:n rakennnerahasto-ohjelmiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 142 070 000 euroa.

Vuonna 2003 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 128 091 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2002 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saadaan käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2003.

Määrärahaa saa käyttää EU:n ohjelmakauden 2000—2006 tavoiteohjelmia 1 ja 2 toteuttavien sankkeiden sekä ohjelmien toteutukseen liittyvään tekniseen apuun Euroopan aluekehitysrahastosta maksettavana rahoitusosuutena.

Määrärahaa saa yhdessä hallinnonalojen vastinrahoitusmomenttien määrärahojen kanssa käyttää myös Euroopan aluekehitysrahaston

osarahoittamien ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan enintään 75 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen teknisen tuen varoin.

62. *EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus sisäasiainministeriön osalta (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 23 460 000 euroa.

Vuonna 2003 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 27 076 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2002 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saadaan käyttämättä jäänees-

tä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2003.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta rahoitettavien tavoite 1- ja 2 -ohjelmien sekä yhteisöaloitteiden ja innovatiivisten toimien hankkeiden valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös teknisen avun ja edellä mainittujen ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen yhdessä momenteilla 26.98.61 ja 34.05.61 olevien EU-osuuksien kanssa.

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Puolustusministeriö

19. *Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 165 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonlisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 11 260 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän (WEAG) ja NATO:n tiloissa toimivan räjähtävän materiaalin turvallisuuteen keskittyvän järjestön (NIMIC) maksuosuuksien maksamiseen sekä ETY-järjestön luottamusta ja turvallisuutta lisäävien toimien täytäntöönpanosta sekä näistä johtuvista hallinnollisista toimista aiheutuvien menojen maksamiseen.

22. *Ympäristövahinkojen korvaamisesta aiheutuvat menot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää puolustusvoimien harjoittamasta toiminnasta syntyvien ympäristövahinkojen korvaamiseen.

10. Puolustusvoimat

16. *Puolustusmateriaalihankinnat* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 519 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää puolustusmateriaalin sekä puolustusvoimien muun kaluston ja välineistön hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen ja hankintaan välittömästi liitty-

vään tutkimus- ja kehittämistoimintaan, järjestelmien testaukseen ja käyttökoulutukseen. Määrärahasta saa käyttää 465 255 000 euroa aikaisemmin myönnettyistä tilausvaltuuksista ja niihin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä 20 145 000 euroa muihin puolustusmateriaalihankintoihin.

Sen johdosta, että aikaisemmissa talousarvioissa hyväksyttyjen tilausvaltuuksien perusteella ei kaikilta osin ole ollut mahdollista tehdä sopimuksia, saa vuoden 2003 aikana tehdä sopimuksia sanottujen tilausvaltuuksien sitomatta olevaa määrää vastaavasti edellyttäen, että näistä sopimuksista aiheutuvat vuotuiset maksut eivät ylitä kyseisten tilausvaltuuksien rahoitus-suunnitelmissa esitettyjä rahamääriä.

Vuonna 2003 saa tehdä Suomen sotataloudellisen valmiuden kehittämiseksi (Suomen sotataloudellisen valmiuden kehittämisen ohjelma, STALVA) sopimuksia siten, että niistä aiheutuu talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2003—2008 enintään 201 600 000 euroa. Sopimuksista aiheutuvien vuoden 2003 menojen maksatuksiin varataan 33 600 000 euroa. Sopimuksia varten tarvittavan valtuuden, 168 000 000 euroa (STALVA-tilausvaltuus), käytöstä saa aiheutua mainitulla valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuoden 2004 loppuun mennessä enintään 33 600 000 euroa, vuoden 2005 loppuun mennessä enintään 67 200 000 euroa, vuoden 2006 loppuun mennessä enintään 100 800 000 euroa, vuoden 2007 loppuun mennessä enintään 134 400 000 euroa ja vuoden 2008 loppuun mennessä enintään 168 000 000 euroa.

Uuden tilausvaltuuden enimmäismäärien mukaiset suoritukset voidaan sitoa alaa kuvaavaan

hintakehitykseen vuoden 2003 ensimmäisestä vuosineljänneksestä alkaen.

Tilausvaltuus

	Valtuus milj. euroa	Myönnetty milj. euroa	Myönnetään euroa
07. Valmiusyhtymien varustaminen	1 034,0	530,2	120 371 252
11. Tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmien hankkiminen	448,2	166,0	101 753 698
12. Ilmapuolustuksen tukeutumisen ja toimintamahdollisuuksien turvaaminen	193,4	77,7	27 751 008
13. Merivoimien uudistaminen	333,9	111,8	84 093 963
14. Helikopterien huolto- ja tukeutumisjärjestelmien kehittäminen	180,1	10,4	18 332 484
15. Pääkaupunkiseudun puolustuksen kehittäminen	218,6	24,3	37 800 000
16. Puolustusvoimien tekninen tutkimus ja tuotekehitys	151,3	16,8	25 200 000
17. Valmiusyhtymien varustamisen täydentäminen	588,7	-	39 400 000
18. Suomen sotataloudellisen valmiuden kehittäminen	168,0	-	-
Yhteensä			454 702 405

Tilausvaltuuksien maksatusmäärärahat on kohdennettu talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteella.

21. *Puolustusvoimien toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 203 260 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös ulkomaalaisille oppilaille annettavasta sotilaskoulutuksesta ja puolustusvoimien joukkojen kansainvälisestä harjoitustoiminnasta ja sen valmisteluista sekä muusta puolustusvoimien kansainvälisestä yhteistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen sekä palvelussuhdeasuntojen vuokrien alentamiseen. Määrärahaa saa käyttää enintään 5 200 000 euroa puolustusvoimien toiminnallisista tarpeista aiheutuvien palvelussuhdeasuntojen vuokraosuuksien maksamiseen sekä enintään 336 000 euroa sotainvalideille ja sotaveteraaneille, maanpuolustustyölle sekä merkittävälle urheilutapahtumille suoritettavan liiketalou-

dellisin perustein hinnoitellun maksullisen palvelutoiminnan hintojen alentamiseen. Vuonna 2003 saa tehdä puolustusvoimien toiminnan edellyttämiä materiaalin ja palvelujen hankintaan liittyviä pitkäaikaisia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja vuoden 2004 loppuun mennessä enintään 60 000 000 euroa ja vuoden 2005 loppuun mennessä enintään 75 000 000 euroa.

Tilausvaltuuksien maksatusmäärärahat on kohdennettu talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteella.

Sen johdosta, että vuoden 2002 talousarviossa hyväksytyjen tilausvaltuuksien perusteella ei kaikilta osin ole ollut mahdollista tehdä sopimuksia, saa vuoden 2003 aikana tehdä sopimuksia sanottujen tilausvaltuuksien sitomatta olevaa määrää vastaavasti edellyttäen, että näistä sopimuksista aiheutuvat vuotuiset maksut eivät ylitä kyseisten tilausvaltuuksien rahoitussuunnitelmissa esitettyjä rahamääriä.

30. Kansainvälinen rauhanturvaamistoiminta

22. *Rauhanturvaamistoiminnan kalusto- ja hallintomenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 51 556 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sotilastarkkailijoiden palkkojen ja kansallisen päivärahan maksamiseen, valmiusjoukon palkkaus-, koulutus-, ylläpito-, varustamisk-, hallinto- ja muiden kulutusmenojen ja pohjoismaisten rauhanturvakurssien menojen maksamiseen sekä Kosovossa olevan suomalaisen rauhanturvajoukon sekä Bosnia-Hertsegovinassa, Kyproksella, Etiopia-Eritreassa ja Afganistanissa olevien Suomen osastojen matkakustannusten, terveydenhoito-, kuljetus-, varustamis-, huolto-, edustus- ja hallintomenojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös Suomen kansainväliseen kriisinhallintaan nimeämien joukkojen kehittämisohjelmasta aiheutuviin menoihin.

Siinä tapauksessa, että Suomelle esitetään pyyntö uuden rauhanturvajoukon lähettämisestä kansainvälisiin rauhanturvaamistehtäviin ja Suomi päättää rauhanturvajoukon asettamisesta tai että Suomi päättää jatkaa osallistumistaan jo käynnissä olevan operaation seuraavaan vaiheeseen, saa näihin menoihin käyttää tälle momentille myönnettyjä määrärahoja.

Kansainvälisen kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelman määrärahat on kohdennettu

talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi menoon sitoutumisen perusteella.

Käyttösuunnitelma:		e
01.	Sotilastarkkailijatoiminnan menot	2 865 000
02.	YKSO:n menot (UNFICYP-operaatio)	36 000
03.	Etiopia-Eritrean osaston menot (UNMEE-operaatio)	7 755 000
04.	SOBH:n menot (SFOR-operaatio)	2 670 000
05.	Suomen Kosovon pataljoonan menot (KFOR-operaatio)	16 062 000
06.	Yhteiset menot	905 000
07.	Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	16 000 000
10.	SOAF:n menot (ISAF-operaatio)	3 709 000
20.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen sekä mahdollisiin uusiin rauhanturvaamisoperaatioihin	1 554 000
Yhteensä		51 556 000

99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut menot

50. *Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen.

95. *Kurssivaihtelut* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 10 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää suomalaisista rauhanturvajoukoista aiheutuvien menojen laskutuksessa ja sotilasasiamestotoiminnan tilinpidossa syntyviin kurssieroihin.

Päälukka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Valtiovarainministeriö

19. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 50 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonlisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 25 031 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon EU:lta saatavat tulot sekä Kapiteeli Oy:lle ja Senaatti-kiinteistöille siirtyvän omaisuuden väliaikaisesta hallinnasta valtiovarainministeriölle saatavat tulot.

Perustetaan finanssineuvoksen, apulaisosastopäällikkönä virka (A30).

22. *Valtioneuvoston tietohallintoyksikön toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 7 260 000 euroa.

62. *EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus valtiovarainministeriön osalta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 164 000 euroa.

Vuonna 2003 saa tehdä myöntämispäätöksiä yhteensä 95 000 eurolla. Mikäli vuoden 2002 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2003.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan aluekehitysrahastosta rahoitettavien Interreg-yhteisöaloitteiden valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

89. *Osakkeiden myyntijärjestelyt* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 841 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää osake- ja muista omaisuusjärjestelyistä ja omaisuuden hallinnoinnista aiheutuvien sekä valtionyhtiöiden yksityistämiseen liittyvien menojen maksamiseen.

03. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 702 000 euroa.

05. Valtiokonttori

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 34 919 000 euroa.

22. *Valtion eläkelautakunnan toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 350 000 euroa.

07. Valtion maksamat eläkkeet ja korvaukset

05. *Vakinaiset eläkkeet, perhe-eläkkeet sekä kuntoutustuet* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 789 440 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion eläkelain (280/1966) ja siihen liittyvän lainsäädännön mukaisten eläkkeiden, perhe-eläkkeiden, kuntoutustukien ja niiden lisien sekä viivästyskorotusten ja mahdollisten oikeudenkäyntikulujen maksamiseen.

06. *Ylimääräiset eläkkeet* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 21 710 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ylimääräisten eläkkeiden myöntämiseen voimassa olevien valtioneuvoston päätösten mukaisesti sekä aiemmin myönnettyjen ylimääräisten eläkkeiden maksamiseen.

Lisäksi määrärahasta saadaan myöntää ylimääräisiä eläkkeitä ja perhe-eläkkeitä Sotainvalidiin Veljesliiton päätoimisille huoltotehtävissä toimiville toimihenkilöille sekä Kriminaali-huoltoyhdistyksen palveluksessa oleville niille toimihenkilöille, joiden palkkaukseen myönnetään valtionapua noudattaen soveltuvin osin valtion eläkelain, valtion perhe-eläkelain ja rintamaveteraanien varhaiseläkelain säännöksiä. Eläkkeestä vähennetään samasta palveluksesta työntekijän eläkelain nojalla myönnettävä eläke.

Edelleen määrärahaa saa käyttää valtion palveluksesta aiemmin ylimääräisen eläkkeen saaneiden toimihenkilöiden määräaikaisten eläkkeiden jatkamiseen sekä heidän jälkeensä myönnettävien perhe-eläkkeiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään 700 000 euroa ylimääräisistä taiteilijaeläkkeistä annetun valtioneuvoston päätöksen (75/1974) mukaisten taiteilijaeläkkeiden ja ylimääräisistä sanomalehtimieseläkkeistä annetun valtioneuvoston päätöksen (37/1977) mukaisten sanomalehtimieseläkkeiden myöntämiseen kuitenkin siten, että enintään saadaan myöntää täyttä eläkettä vastavina 35 ylimääräistä taiteilijaeläkettä ja 10 ylimääräistä sanomalehtimieseläkettä. Lisäksi määrärahasta saadaan käyttää enintään 9 000 euroa eduskunnan kansliatoimikunnan myöntämien ylimääräisten eläkkeiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää ylimääräisten eläkkeiden ja perhe-eläkkeiden myöntämiseen Maatalousseurojen Keskusliiton, sittemmin Maatalouskeskusten liiton, ja sen jäsenjärjestöinä toimineiden maanviljelys- ja talousseurojen päätoimisesta palveluksesta asutuslainsäädännössä annetun toimivallan käyttämistä varten muodostetuissa toimielimissä. Edellytyksenä on lisäksi, että henkilöllä on tai olisi ollut oikeus eläkkeeseen valtion varoista tai kunnallisesta eläkejär-

jestelmästä ns. lisäeläketurvan mukaisesti ja että eläketurva muuten jäisi olennaisesti pienemmäksi siitä, mitä se olisi ollut, jos asutustehtävissä palveltu aika olisi luettu eläkeajaksi mainittuja eläkkeitä varten.

Eläke myönnetään sen määräisenä, että se yhdessä Valtiokonttorin tai Kuntien eläkevakuutuksen ja Eläkekassa Maan myöntämän eläkkeen kanssa on yhtä suuri kuin Valtiokonttorin tai Kuntien eläkevakuutuksen myöntämä eläke olisi ollut, jos asutustehtävissä palveltu aika olisi kokonaan luettu eläkeajaksi näitä eläkkeitä varten.

07. *Muut eläkemenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 30 970 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korvausten maksamiseen Kuntien eläkevakuutukselle eri lakien nojalla valtion toimintojen kunnallistamisen yhteydessä suoritetuista eläkejärjestelyistä ja Eläkekassa Maalle siitä eläkemenojen lisäyksestä, mikä aiheutuu asutustehtävissä palvelun ajan huomioon ottamisesta eläkekassan myöntämässä eläkkeessä. Edelleen määrärahaa saa käyttää korvausten maksamiseen Nokia Telecommunications Oy:lle, Vapo Oy:lle, Vammas Oy:lle ja Lapua Oy:lle siitä valtion eläkelain tasoisen eläketurvan säilyttämisestä syntyvästä lisäasiutuksesta, joka näille yhtiöille aiheutuu 31.8.1976 Televan, 31.12.1983 Valtion polttoainokeskuksen, 31.12.1990 Vammaskosken tehtaan ja Lapuan patruunatehtaan palveluksessa olleen henkilöstön siirrosta näiden yhtiöiden palvelukseen.

Määrärahaa saa käyttää myös korvausten maksamiseen yrityskauppojen tai vastaavien yritysten omistuspohjan uudelleenjärjestelyjen yhteydessä tai konsernin sisällä yhtiöstä toiseen vanhana työntekijänä ennen 1.1.1994 siirretyn henkilön työnantajalle sekä Patria Vammas Oy:n tai Patria Lapua Oy:n palveluksesta yrityskauppojen, liikkeen luovutuksen tai vastaavien uudelleenjärjestelyjen yhteydessä vanhana työntekijänä siirretyn henkilön työnantajalle, jolloin vanhana työntekijänä tarkoitetaan 31.12.1990 Vammaskosken tehtaan tai Lapuan patruunatehtaan palveluksesta Vammas Oy:n tai Patruuna-

tehdas Lapua Oy:n palvelukseen ja myöhemmin Patria-konserniin siirtyneitä henkilöitä. Valtio-konttori saa sopia vakuutusmatemaattisin perus-tein lasketusta eläkevastuiden kertosuoritukses-ta. Lisäksi määrärahaa saa käyttää eläkeoikeu-den siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä suoritettuihin eläkeoikeuksien pääoma-arvojen siirtoihin valtion eläkejärjestelmästä asiaa kos-kevan lain mukaisesti.

50. Tapaturmakorvaukset ja muut vahingonkor-vaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 35 924 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tapaturmavakuutus-lain ja liikennevakuutuslain sekä mainittuihin korvausjärjestelmiin liittyvän muun lainsäädän-nön mukaisten korvausten maksamiseen, val-tion palveluksessa olleiden henkilöiden ja eräiden heihin verrattavien henkilöiden kuoltua suorittavan taloudellisen tuen maksamiseen, val-tion virkamieslain ja eroraha-asetuksen mukais-ten erorahojen, toistuvien korvausten ja koulu-tusrahojen maksamiseen sekä valtion palveluk-sessa oleville virantoimituksesta tai työtehtä-vien suorittamisesta aiheutuvien eräiden kustan-nusten ja vahinkojen korvaamiseen, valtion lii-kelaitosten vahinkoturvajärjestelmästä suoritet-tavien korvausten sekä rautatien käytöstä johtu- van vahingon vastuusta annetun lain mukaisten korvausten maksamiseen sekä Lapuan patruuna-tehtaan onnettomuuden tapaturmakorvausten maksamiseen.

18. Verohallinto

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 316 030 000 euroa.

39. Eräät siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomäärä- raha)

Momentille myönnetään 158 927 000 euroa.

Määrärahaa saa Ahvenanmaan valtuuskun- nan päätöksen mukaisesti käyttää Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaista tasoitusta ja tasoitusmäärää koskevien ennakkomaksujen suorittamiseen. Kun tasoitus lain mukaan suori-tetaan jälkikäteen, saattavat tällöin vielä vahvis-tamattomien tasoitusten määrät nousta ennakko-maksuja suuremmiksi. Tämän johdosta määrä-rahaa saa käyttää ennen lopullisen tasoituksen vahvistamista myös lisäennakon myöntämiseen varainhoitovuotta edeltäneiden vuosien menoi-hin.

31. Verohyvitys (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 8 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Ahvenanmaan itse-hallintolain 49 §:n mukaisen verohyvityksen maksamiseen Ahvenanmaan maakunnalle.

40. Arpajaisveron tuoton palauttaminen Ahve-nanmaan maakunnalle (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 750 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää arpajaisveron tuoton palauttamiseen Ahvenanmaan maakunnalle.

40. Tullilaitos

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 115 157 000 euroa.

70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää liikuteltavien läpi-valaisulaitteiden hankintaan ja ylläpitomenoi-hin.

52. Tilastokeskus

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 36 533 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n jäsenyy-teen liittyvien tilastohankkeiden rahoitukseen.

60. Senaatti-kiinteistöt

1. Palvelu- ja muut toimintatavoitteet

Senaatti-kiinteistöt on valtiovarainministeriön alainen valtion liikelaitos, jonka tehtävänä on osana valtioyhteisöä huolehtia sen hallintaan luovutetun kiinteistövarallisuuden omistajuusasioista sekä toiminnallaan turvata ko. kiinteistöjen tehokas käyttö sekä arvon säilyminen ja kehittyminen. Toimitilatarjonnassa otetaan huomioon sekä liiketaloudelliset tavoitteet että asiakkaiden tarpeet siten, että rakennuskanta ylläpidetään kysyntää vastaavana. Tavoitteista sovitaan tarkemmin tulosoikeuksissa valtiovarainministeriön kanssa.

Valtion kiinteistöhallinnon uudelleenjärjestelyjä jatketaan vuonna 2003 siten, että puolustusministeriön hallinnassa ollutta valtion kiinteistövarallisuutta siirretään noin 1 009 milj. euron arvosta Senaatti-kiinteistöjen hallintaan. Siirrettävä omaisuus merkitään lainaehdoin annetuksi vieraaksi pääomaksi. Valtioneuvosto valtuutetaan päättämään tarkemmin siirrettävästä valtion omaisuudesta.

2. Investointien enimmäismäärä ja tärkeimmät kohteet

Senaatti-kiinteistöjen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2003 enintään 337 milj. euroa. Lisäksi Senaatti-kiinteistöt saa vuonna 2003 tehdä työllisyyttä edistäviä valtion kiinteistöjen korjaustoimia, joista saa aiheutua menoja enintään 15 milj. euroa. Lisäksi Senaatti-kiinteistöt saa tehdä sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina varainhoitovuosina enintään 300 milj. euroa. Tämän lisäksi Senaatti-kiinteistöt saa suorittaa investointeja, jotka työministeriö rahoittaa.

Uudisinvestoinnit toteutetaan kysyntää vastaavasti, ja ne painottuvat korkeakoulu- ja tutkimusrakennuksiin. Muut investoinnit ovat rakennuskannan arvoa säilyttäviä ja sen toimintakelpoisuutta parantavia korjausinvestointeja.

Senaatti-kiinteistöt saa antaa 100-prosenttisesti omistamilleen tytäryhtiöille lainaa enintään 35 milj. euroa. Lisäksi Senaatti-kiinteistöt saa antaa vastavakuutta vaatimatta omavertaisia takauksia tytäryhtiöinä toimivien kiinteistö-

osakeyhtiöiden lainoista yhteensä enintään 35 milj. euron arvosta.

3. Lainanotto

Senaatti-kiinteistöt oikeutetaan ottamaan vuoden 2003 aikana tehtäviä investointeja varten valtion liikelaitoksista annetun lain (627/1987) 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua lainaa enintään 215 milj. euroa.

80. Hallinnon uudistaminen ja eräät henkilöstöhallinnon tukitoimenpiteet

20. Kehittämisen- ja koulutustoiminta (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 906 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää julkisen hallinnon kehittämisen edellyttämien tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen tuottamis- ja hankintamenojen sekä kehittämis- ja koulutustoiminnasta aiheutuvien ulkomaanmatkamenojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää European Institute of Public Administrationin kanssa tehdystä yhteistyösopimuksesta aiheutuvien velvoitteiden maksamiseen ja ulkomailla tapahtuvaan harjoitteluun ja koulutukseen. Määrärahaa saa käyttää myös kansallisten ja EU:n rahoittamien lähialueiden ja tulokasmaiden kehittämishankkeiden organisointiin ja niihin osallistumisen organisointiin ja hanketyön kehittämiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää EU-yhteistyöhön hallinnon kehittämisessä.

Määrärahasta saa käyttää enintään 1 270 000 euroa valtioneuvoston 26.5.2000 tekemässä periaatepäätöksessä tarkoitettuihin hankkeisiin, joiden tavoitteena on edistää yhteistoimintaa ja yhteisiä ratkaisuja sähköisen asioinnin ja tietoturvallisuuden kehittämisessä, julkisten hankintojen sähköistämisessä ja julkisen sektorin tuotannon tiedon sähköisessä jakelussa. Määrärahaa saa käyttää enintään 336 376 euroa ohjelmistolisenssien hankintaan.

Määrärahaa saa käyttää noin kuutta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

21. *Henkilöstön sopeuttamisen tukeminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 169 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hallinnon rationalisoinnin yhteydessä tarvittavista henkilöstön uudelleen sijoittamisen tukitoimista aiheutuviin menoihin.

23. *Työsuojelun edistäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 940 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työsuojelurahastosta annettua lakia (407/1979) vastaavan järjestelyn toteuttamiseksi valtionhallinnossa työsuojelututkimukseen, työsuojelukoulutukseen, työsuojelutietojen keräämiseen ja työsuojelua koskevaan tiedottamiseen sekä valtiotyönantajan ja sen palveluksessa olevan henkilöstön välisten työelämän suhteiden edistämistä tarkoittavaan tutkimukseen, koulutukseen ja tiedotukseen.

24. *VEL-perusteinen kuntoutus ja työhyvinvoinnin tuki* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 868 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion eläkelain (280/1966) mukaisten kuntoutuksesta aiheutuvien muiden kuin kuntoutustukien maksamiseen, Valtiokonttorin antamien ohjeiden mukaisesti myönnettävien työhyvinvointia edistävien hankkeiden toteuttamiseen valtion virastoille ja laitoksille sekä kuntoutus- ja työhyvinvointitoiminnan kehittämisestä ja koulutuksesta aiheutuviin menoihin.

25. *Valtion henkilöstöjärjestelyt* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 177 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lakkautuspalkkalain (182/1931) mukaisten lakkautuspalkkojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös ennen vuotta 1992 päätetyn viraston toiselle paikkakunnalle siirron johdosta työpaikan järjestämiseen henki-

lölle, joka ei ole voinut siirtyä viraston uudelle sijaintipaikkakunnalle.

60. *Valtion maksu koulutusrahastosta johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 250 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää koulutusrahastosta annetun lain 13 §:n mukaisen valtion maksun maksamiseen koulutusrahastolle.

81. Eräät hallinnonaloittain jakamattomat menot

01. *Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 177 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan unionin toimielimissä toimivien suomalaisten kansallisten asiantuntijoiden palkkaus- ja sosiaaliturvakustannusten maksamiseen. Määrärahalla saa palkata enintään 25 henkilötyövuotta vastaavan määrän henkilöstöä määräaikaisiin kansallisten asiantuntijoiden tehtäviin.

02. *Eräät muut palkat ja virkasuhteen ehtoja koskevat päätökset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 168 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää välttämättömän lisähenkilökunnan palkkausten maksamiseen sellaisissa tapauksissa, joissa henkilöstön lisätarve ei ole ollut tiedossa varsinaista talousarvioesitystä laadittaessa, sekä valtiovarainministeriön tekemistä virkasuhteen ehtoja koskevista päätöksistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

24. *Kehitysyhteistyöstä ja lähialueyhteistyöstä aiheutuvat arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 7 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kehitysyhteistyöhön ja Keski- ja Itä-Euroopan maiden avustamiseen käytettyjen ja kotimaasta hankittujen palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäveromenojen maksamiseen.

95. *Lakiin tai asetukseen perustuvat menot, joita varten talousarvioon ei ole erikseen merkitty määrärahaa* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sellaisten lakiin tai asetukseen perustuvien menojen maksamiseen, joita varten talousarvioon ei ole erikseen myönnetty määrärahaa.

96. *Edeltä arvaamattomat tarpeet* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 168 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sellaisten edeltä arvaamattomista tarpeista aiheutuvien välttämättömien menojen maksamiseen, joita varten talousarviossa ei ole määrärahaa.

82. Korvaukset rahastoille ja rahoituslaitoksille

Valtioneuvosto oikeutetaan myöntämään Suomen Vientiluotto Oy:lle valtion omavelkaisia takauksia vastavakuutta vaatimatta yhteensä enintään 150 milj. euron suuruisen luotonoton tai vasta-arvoltaan saman suuruisen ulkomaan valuitaan määräisen luotonoton vakuudeksi.

41. *Takauskorvaukset eläkekassa Tuelle* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 590 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Eläkekassa Tuen Osuuskunta Eka-yhtymälle antaman lainan valtion takauksesta aiheutuviin menoihin.

44. *Isäntämaakorvaus Pohjoismaiden Investointipankille* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 4 470 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sen taloudellisen hyödyn korvaamiseksi, minkä Suomen Pohjoismaiden Investointipankin isäntämaana katsotaan saavan.

84. Kansainväliset rahoitusosuudet

66. *Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 253 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kansainvälisille rahoituslaitoksille jäsenyyden perusteella vuosina 1982—1986 annettujen sitoumusten lunastamiseen sekä lunastamisesta aiheutuvien kustannusten maksamiseen. Määrärahaa saa myös käyttää vuoden 1986 jälkeen annettujen sitoumusten lunastamisen yhteydessä aiheutuvien valuuttakurssitappioiden ja lunastamiskustannusten maksamiseen.

68. *Suomen maksuosuus Pohjoismaiden Ympäristörahoitusyhtiön pääomasta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 235 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Pohjoismaiden Ympäristörahoitusyhtiön peruspääoman korotuksen vuonna 2003 suoritettavan toisen maksosuuden maksamiseen.

90. Suomen maksosuudet Euroopan unionille

Euroopan investointipankin valtuusto on 4.6.2002 hyväksynyt esityksen pankin pääoman korottamisesta nykyisestä 100 miljardista eurosta 150 miljardiin euroon. Pääomankorotuksen tarkoituksena on turvata pankin toimintaedellytykset seuraavien viiden vuoden aikana. Korotuksen on määrä tulla voimaan 1.1.2003 alkaen. Korotuksen johdosta Suomen osuus merkitystä pääomasta nousisi 1 404 544 000 eurosta 2 106 816 000 euroon. Pääoman sisään maksettava osuus olisi viisi prosenttia aiemman kuuden prosentin sijaan eli maksettava osuus korotettaisiin 6 miljardista eurosta 7,5 miljardiin euroon. Tämä lisärahoitus rahoitetaan pankin lisärahoista. Näin ollen pääomankorotuksesta ei aiheudu välittömiä maksuvelvoitteita Suomelle. Suomen vastuu pankin pääomasta kuitenkin lisääntyy korotuksen määrällä.

69. (28.90.66) *Maksut Euroopan unionille* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 376 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan unionille suoritettavien arvonlisäveropohjaan ja bruttokansantuloon perustuvien Suomen maksuosuuksien maksamiseen.

99. Muut valtiovarainministeriön hallinnonalan menot

63. *Verosta vapautuksen johdosta takaisin maksetut verot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää veron takaisin maksamiseen tapauksissa, joissa maksuvelvollinen on sosiaalisista tai muista veronhuojennussäännöksissä taikka verosopimuksissa tarkoitetuista syistä valtiovarainministeriön, Verohallituksen tai Tullihallituksen päätöksen nojalla oikeutettu saamaan takaisin jo maksetun veron. Lisäksi määrärahaa saa käyttää tuomioistuimen päätöksellä palautettavaksi määrättyjen verojen, korko-

jen ja oikeudenkäyntikulujen maksamiseen tapauksissa, joissa vastaavaa tulo- tai muuta momenttia ei ole käytettävissä.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää tullilaitoksen maksamien verojen, tullien ja muiden maksujen palautuskorkojen maksamiseen.

95. *Valtion saatavien turvaaminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion laina- ja takausaatavien perintään ja näiden sekä perintöomaisuuden turvaamiseen ja hoitoon samoin kuin aiheettomasti maksettujen etuuksien takaisin perimisestä ja valtion takautumisoikeuden käyttämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös kiinteistön tai muun omaisuuden ostamiseen konkurssi- tai pakkohuutokaupassa tai muussa realisointijärjestelyssä, milloin se on valtion laina-, takaus- tms. saatavien turvaamiseksi tarpeen, sekä valtiolle näin tulleen omaisuuden hoidosta ja realisoinnista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Päälukka 29

OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Opetusministeriön hallinnonalalla myönnettävät valtionosuudet ja -avustukset budjetoidaan vuonna 2003 myöntöpäätöksen perusteella poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä. Valtuusmenettelyn piiriin kuuluvat valtionosuudet ja -avustukset budjetoidaan kuitenkin maksuperusteisesti.

01. Opetusministeriö

10. *Eräiden kiinteistöjen käyttö ja kunnossapito* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetusministeriön hallinnassa olevien kiinteistöjen käytöstä, kunnossapidosta, korjauksista ja niihin liittyvistä lisärakennushankkeista sekä vuokrasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin käyttö-tarkoitukseen liittyviä sitoumuksia saa vuonna 2003 tehdä siten, että niistä vuoden 2003 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 840 000 euroa.

Opetusministeriö oikeutetaan luovuttamaan vastikkeetta hallinnassaan olevat Utsjoen kirkon ja kirkkotupien rakennussuojelullisesti, kulttuurihistoriallisesti ja luonnonsuojelun kannalta merkittävät kiinteistöt rakennuksineen, RN:o 893:11:6 ja RN:o 893:12:3, Kuhmon Juminkeko -kiinteistö rakennuksineen, RN:o 34:140:14 ja RN:o 34:140:15 sekä Suomen Kansallisteatterin Oma Pohja -näyttämön käytössä olevat As Oy Mikonkatu 20:n, Helsinki, osakkeet nrot 602—717 niiden nykyisille käyttäjille. Opetusministeriö valtuutetaan päättämään tarkemmat luovutusehdot.

Määrärahaa saa käyttää myös yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaan saakka.

19. *Opetusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 149 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonlisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 19 413 000 euroa.

22. *Kehittämistoiminta* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 595 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetusministeriön hallinnonalan kehittämis-, kokeilu-, suunnittelu-, tutkimus- ja tiedotustoiminnasta, koulutuksen arviointitoiminnasta, niihin liittyvästä kansainvälisestä yhteistyöstä sekä eri hallinnonalojen yhteishankkeista aiheutuvien toimintamenojen ja avustusten maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös digitaalisen opetusmateriaalin tuotannon tukemiseen sekä kulttuuriperinnön digitointiin ja muihin sisältötuotantoa palveleviin tarkoituksiin.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus-, koulutus- ja kulttuurihankkeiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 13 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaan saakka.

26. *Eräät kopiointi- ja käyttöoikeuskorvaukset* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 6 222 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tekijänoikeuslakiin (404/1961) perustuvien kopiointi- ja muiden käyttökorvausten sekä kopiointia, tallennusta ja

käyttöoikeuksia koskevan tiedotus- ja tutkimus-toiminnan menojen maksamiseen.

50. *Eräät avustukset* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 503 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Svenska Finlands folkting -toiminnan valtionapu, mistä 80 000 euroa utbildningsdelegationin sekä muihin toiminta- ja toimistomenoihin

Käyttösuunnitelma:	e
Svenska Finlands folkting -toimin- nan valtionapu, mistä 80 000 euroa utbildningsdelegationin sekä muihin toiminta- ja toimistomenoihin	345 000
Paasikivi-Seura	13 000
Eräiden siirtoväen sankarihautojen hoito	15 000
Kaatuneiden muiston vaaliminen sekä luovutetun alueen hautausmai- den kunnostaminen	130 000
Yhteensä	503 000

62. *EU:n rakennerahastojen valtion rahoitus-
osuus opetusministeriön osalta* (arviomäärä-
raha)

Momentille myönnetään 67 883 000 euroa.

Vuonna 2003 saa uusia myöntämisspäätöksiä tehdä yhteensä 67 151 000 eurolla. Mikäli vuo-
den 2002 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttä-
mättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä
myöntämisspäätöksiä vuonna 2003.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan aluekehi-
tys- ja sosiaalirahastosta rahoitettavien tavoite
1-, 2- ja 3 -ohjelman sekä Equal-, Interreg- ja
Urban-yhteisöaloitteiden ja pilottihankkeiden
valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös teknisen avun ja
edellä mainittujen ohjelmien toteuttamiseen tar-
vittavan henkilöstön palkkaamiseen yhdessä
momenteilla 26.98.61 ja 34.05.61 olevien EU-
osuuksien kanssa.

05. Kirkollisasiat

21. *Ortodoksisen kirkollishallituksen toiminta-
menot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 679 000 euroa.

50. *Eräät avustukset* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 387 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää käyttösuunnitelmas-
sa yksilöityjen avustusten maksamiseen. Suo-
men Merimieskirkolle myönnettävästä avustuk-
sesta saa käyttää enintään 152 000 euroa Ant-
werpenin ja Hampurin merimieskirkkojen
rakennusavustuksiin ja rakennuslainojen hoi-
toon edellyttäen, että evankelisluterilaisen kir-
kon keskusrahasto suorittaa vastaavat osuudet.

Käyttösuunnitelma:	e
Eräät avustukset ortodoksisen kirk- kokunnan seurakunnille ja laitoksille	152 000
Avustus Suomen Merimieskirkolle	235 000
Yhteensä	387 000

07. Opetushallitus

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa
17 332 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös oppimateriaa-
lin kehittämiseen sekä ruotsinkielisen ja muun
vähälevikkisen oppimateriaalin tuottamiseen.
Määrärahasta käytetään 258 000 euroa avustuk-
sena saamelaiskäräjille jaettavaksi saamenkieli-
sen oppimateriaalin tuottamista varten.

08. Kansainvälinen yhteistyö

22. *Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin toimin-
tamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa
752 000 euroa.

25. *Kansainvälinen kulttuuriyhteistyö* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 7 130 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää menoihin, jotka aiheutuvat osallistumisesta kansainvälisten järjestöjen toimintaan ja pohjoismaiseen kulttuuriyhteistyöhön sekä kulttuurisopimusten ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta. Määrärahasta saadaan myöntää ulkomaille suuntautuvan kulttuuri- ja sivistystoiminnan edellyttämiin palkkaus- ja ohjelmamenoihin tarkoitettuja avustuksia ja apurahoja henkilöille ja yhteisöille, jotka edistävät opetus-, tiede- ja kulttuurivaihtoa sekä Suomen kulttuurin tunnetuksi tekemistä ulkomailla. Määrärahaa saa lisäksi käyttää määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavasti.

50. *Eräät avustukset* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 5 212 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää käyttösuunnitelmasa yksilöidystä käyttötarkoituksista aiheutuvien avustusten maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	e
Kulttuuri-instituuttien toiminta	3 099 000
Kansainväliseen levitykseen tarkoitettujen julkaisujen tukeminen	253 000
Eräiden kulttuuri- ja koulutusyhteistyötä tekevien ulkomaanyhdistysten toiminta	1 860 000
Yhteensä	5 212 000

66. *Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 445 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Unescon ja muiden hallitustenvälisten monenkeskisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen.

10. Yliopisto-opetus ja -tutkimus

21. *Yliopistojen toimintamenot* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 122 805 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää täydennyskoulutuksen hintojen alentamiseen enintään 5 000 000 euroa yliopistojen omien päätösten mukaisesti.

Määrärahaa saa käyttää myös yliopistojen opettajille, tutkijoille ja opiskelijoille myönnettävien tutkimusta ja koulutusta edistävien apurahojen maksamiseen, opiskelijoille opintoihin liittyvän harjoittelun järjestämiseen sekä yliopistojen toimintaan liittyvien kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuista ja rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Vuoden 2003 aikana saa tehdä sellaisia yliopistojen tiloja lisääviä vuokrasopimuksia, joista aiheutuu menoja vasta vuoden 2003 jälkeen, siten että nettomenojen lisäys on vuositasolla enintään 4 700 000 euroa.

22. *Yliopistolaitoksen yhteiset menot* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 24 473 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistoja koskevan tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminnan, näihin liittyvän kansainvälisen yhteistyön sekä työllistymistä edistävän toiminnan, esiopetusuudistukseen liittyvän pätevoittämis-

koulutuksen ja opettajien kouluttajien täydennyskoulutuksen menojen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:		e
1.	Tutkimus-, kehittämis- ja julkaisutoiminta	9 276 000
2.	Yliopistojen yhteinen atk-toiminta ja tietoliikenneyhteydet	8 497 000
3.	Korvaus Helsingin yliopiston rahastoille	504 000
4.	Yliopistojen alueellinen kehittäminen	3 196 000
5.	Yliopistojen aikuiskoulutuksen kehittäminen	3 000 000
Yhteensä		24 473 000

Määrärahaa saa käyttää yliopistojen käyttöön tarkoitetun oppimateriaalin kustannustoiminnan sekä opetuksen ja tutkimuksen toimintaedellytysten turvaamiseksi tarvittavien menojen ja avustusten maksamiseen.

Määrärahasta voidaan suorittaa Helsingin yliopiston rahastoille 504 000 euroa korvauksena suomen- ja ruotsinkielisten almanakkojen ja kalenterien julkaisemisen yksinoikeuden poistamiseksi lain (1195/1994) johdosta.

Määrärahaa saa käyttää 209 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräraikaisiin tehtäviin.

Yliopistojen aikuiskoulutuksen kehittämiseen tarkoitettua määrärahaa voidaan käyttää pitkäkestoisen täydennyskoulutuksen tuotekehitystyöstä aiheutuviin kustannuksiin yliopistojen esittämällä alueilla osana niiden yhteiskunnallista tehtävää.

23. Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 650 000 euroa.

Määrärahasta käytetään 2 802 000 euroa opiskelija-, harjoittelija-, nuoriso- ja asiantuntijavaihtoon myönnettäviin stipendeihin, apurahoihin ja avustuksiin, 1 638 000 euroa ulkomaisis-

sa yliopistoissa palvelevien suomalaisten ulkomaanlehtoreiden ja vierailevien professorien sekä muiden ulkomailla toimivien opetushallintoviranomaisten, yhteensä enintään 47 henkilöä, palkkoja varten soveltuvien osin ulkomailla työskentelevien Suomen kielen ja kulttuurin yliopistonopettajien ohjesäännön mukaisesti ja ulkomailla tapahtuvan suomen kielen ja kulttuurin opetuksen järjestämiseen.

Määrärahasta saa käyttää enintään 144 000 euroa maksullisen palvelutoiminnan tukemiseen.

24. Harjoittelukoulujen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 67 262 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös oppilasavustuksista aiheutuvien menojen sekä maksullisen koululuokailun tarjoamisesta henkilökunnalle ja opetusharjoittelijoille aiheutuvien menojen maksamiseen.

88. Osakkeiden hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 168 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Joensuun yliopiston toimesta valtiolle merkittävien Joensuun Tiedepuisto Oy:n osakkeiden hankintaan. Osakeyhtiön valtiolle kuuluvia osakkeita hallinnoi Joensuun yliopisto.

20. Ammattikorkeakouluopetus

22. Ammattikorkeakoululaitoksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 886 000 euroa.

Määräraha on tarkoitettu ammattikorkeakoulujen tietoyhteyksien ja -verkon (FUNET), korkeakoulukirjastojärjestelmien, ammattikorkeakoulujen seurannan ja arvioinnin tietokannan (AMKOTA), ammattikorkeakoulujen opiskelijavalintajärjestelmän sekä ammattikorkeakoulujen muiden vastaavien yhteisten menojen keskitettyyn rahoittamiseen. Määrärahaa saa käyttää enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

25. *Ammattikorkeakoulujen kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 568 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ammattikorkeakoulujen arvioinnista, ammattikorkeakoulututkimuksesta ja muista selvitys- ja kehittämishankkeista aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämisen- ja toimintamenojen ja avustusten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

30. *Valtionosuus ja -avustus kunnallisten ja yksityisten ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 329 594 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain (255/1995) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) mukaisen valtionosuuden ja -avustuksen sekä ammattikorkeakoulujen opettajan koulutuksen valtionavustuksen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 23 §:n mukaiseen ylimääräiseen valtionavustukseen ammattikorkeakoulujen tukiohjelmaan, tutkimus- ja kehitystyöhön sekä muihin kehittämishankkeisiin, tuloksellisuusrahoitukseen sekä opiskelijoiden harjoittelun ja avoimen ammattikorkeakouluopetuksen tukemiseen enintään 24 849 000 euroa. Aikuisten ammattikorkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen ja avoimen ammattikorkeakouluopetuksen tukemiseen tarkoitetut lisäykset kohdennetaan ammattikorkeakoulujen tärkeänä pitämiin tarkoituksiin.

40. Yleissivistävä koulutus

21. *Valtion yleissivistävän koulutuksen toimentamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 39 309 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää enintään 1 312 000 euroa maksullisen palvelutoiminnan tukemiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n Eurooppa-koulujen opettajien ja hallintohenkilökunnan palkkausmenojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää valtion yleissivistävien oppilaitosten kansainvälistämiseen, maahanmuuttajien täydentävään opetukseen, vammaisten lasten koulujen palvelu- ja kehittämiskeskustoimintaan, avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja tietoverkkojen rakentamiseen sekä tieto- ja viestintätekniikan hyväksikäyttöön opetuksessa ja opiskelussa.

25. *Yleissivistävän koulutuksen kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 679 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yleissivistävän koulutuksen kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämisen- ja toimintamenojen ja avustusten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

30. *Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 736 334 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen. Määrärahaa saa lisäksi käyttää kuntien valtionosuoslain mukaisen verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen maksamiseen kunnille.

Määrärahasta saa käyttää enintään 3 855 000 euroa avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja tietoverkkojen rakentamiseen sekä tieto- ja viestintätekniikan hyväksikäyttöön opetuksessa ja opiskelussa sekä opetusministeriön määräämin perustein opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 42 §:n mukaisina avustuksina enintään 8 241 000 euroa avustus-

ten maksamiseen oppilaitosten kokeilu- ja kehittämistoimintaan ja oppilaitosten kansainvälistämiseen, kunnalle tai rekisteröidylle yhdistykselle Ruotsissa rajakuntien yhteistoimintaan perustuvasta suomalaisoppilaiden koulunkäynnistä aiheutuviin kustannuksiin, ulkomailta muuttaneiden oppilaiden tukiopetuksen järjestämiseen sekä avustuksen maksamiseen saamenkielisten, romanikielisten ja vieraskielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen ja ulkomailta palaavien suomalaisten oppilaiden ulkomailta hankkiman kielitaidon ylläpitämiseen peruskoulussa ja lukiossa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaisten menojen maksamiseen. Määrärahasta saa käyttää enintään 136 000 euroa taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin.

Taiteen perusopetuksen asukaskohtaisen valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 1,4 euroa asukasta kohti. Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä tuntimäärä on musiikin perusopetuksessa enintään 1 505 000 ja muussa tuntiperusteisen valtionosuuden piiriin kuuluvassa taiteen perusopetuksessa enintään 69 044 tuntia.

34. *Valtionosuus yleissivistävien ja ammatillisten oppilaitosten sekä ammattikorkeakoulujen perustamiskustannuksiin* (siirtomääräraha 3 v)
Momentille myönnetään 71 470 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää perusopetuksen, lukiokoulutuksen, taiteen perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain sekä peruskoulujen, lukioden, musiikkioppilaitosten, ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (705/1992) mukaisten perustamishankkeiden sekä peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (1112/1978) mukaisten perustamiskustannusten valtionosuuksien maksamiseen.

Vuonna 2003 saa myöntää valtionosuutta perustamishankkeille siten, että hankkeista aiheutuvat valtionosuudet ovat tammikuun 2003 kustannustasossa yhteensä enintään 70 000 000 euroa. Valtionosuuksista yhteensä enintään 31 500 000 euroa saa myöntää toteutusaikaisena. Vuonna 2003 saa edellisen lisäksi vahvistaa laajuuksia sellaisille perustamishankkeille, joille valtionosuus tullaan myöntämään vuonna 2004 tai sen jälkeen siten, että arvio hankkeista aiheutuvista valtionosuuksista vuoden 2003 tammikuun kustannustasossa on yhteensä enintään 60 000 000 euroa.

51. *Valtionavustus järjestöille* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 521 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen kodin ja koulun yhteistyöstä huolehtiville järjestöille, Kerhokeskus - koulutyön tuki ry:lle, koulun vapaan harrastustoiminnan tukemiseen, Kesälukioseura ry:lle ja eräiden vaihto-oppilajärjestöjen toiminnan tukemiseen.

60. Ammatillinen koulutus

21. *Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 28 623 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös ammatillista koulutusta järjestävien valtion oppilaitosten kansainvälistämiseen, oppimisympäristöjen kehittämiseen ja tietoverkkojen rakentamiseen sekä tieto- ja viestintätekniikan hyväksikäyttöön opetuksessa ja opiskelussa, maahanmuuttajien tukiopetukseen, valtion erityisopetusta antavien oppilaitosten palvelu- ja kehittämiskeskustoimintaan sekä työnantajille maksettaviin koulutuskorvauksiin.

24. *Työssäoppiminen ja harjoittelutoiminta* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 026 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää toisen asteen ammatillisen koulutuksen työssäoppimisen rahoitta-

miseen, työssäoppimiskäytäntöjen kehittämiseen ja opiskelijoiden palkkaamiseen harjoittelijoiksi.

25. Ammatillisen koulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 883 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ammatillisen koulutuksen kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämis- ja toimintamenojen ja avustusten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

30. Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 410 078 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen.

Määrärahasta saa käyttää enintään 5 976 000 euroa opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain 42 §:n 1 momentin ja opetusministeriön määräämin perusteiden 42 §:n 2 momentin mukaisten avustusten maksamiseen sekä Örebron kuulovammaisten oppilaitoksen suomalaisten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kustannusten kattamiseen.

Määrärahasta saa käyttää enintään 1 161 000 euroa avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja tietoverkkojen rakentamiseen sekä tieto- ja viestintätekniikan hyväksikäyttöön opetuksessa ja opiskelussa.

31. Valtionosuus oppisopimuskoulutukseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 99 312 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain ja sen muuttamisesta annetun lain (1186/1998) mukaisten val-

tionosuuksien maksamiseen. Oppisopimusopiskelijoiden enimmäismäärä ammatillisessa lisäkoulutuksessa vuonna 2003 on 20 500.

87. Kiinteistöjen hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 620 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion tekemän kauppasopimuksen perusteella kunnallistetun Vaasan teknillisen oppilaitoksen sekä Vaasan yliopiston yhteisten laboratoriotilojen kauppahinnan ja koron maksamiseen.

69. Ammatillinen lisäkoulutus ja vapaa sivistystyö

21. Opetusalan koulutuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 412 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Opetusalan koulutuskeskuksen palvelutoiminnan tukemiseen.

22. Opetustoimen henkilöstökoulutus ja eräät muut menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 12 975 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetustoimen henkilöstön lisäkoulutuksesta, ammattitutkintojen ja kielitutkintojen kehittämisestä sekä lähialueyhteistyöstä ja erityisryhmien koulutuksesta aiheutuviin menoihin ja avustuksiin.

25. Aikuiskoulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 246 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikuiskoulutuksen kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää EU:n muista kuin rakennerahastoista rahoittamista tutkimus- ja koulutushankkeista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös enintään 12 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

30. *Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 72 772 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisen valtionosuuden maksamiseen. Määrärahasta saa käyttää lain 14 §:n mukaisiin kehittämisavustuksiin, avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja tietoverkkojen rakentamiseen sekä tieto- ja viestintätekniikan hyväksikäyttöön opetuksessa ja opiskelussa sekä tietoyhteiskunnan koulutushankkeisiin, mukaan lukien opintosetelikokeilu, sekä ylimääräisiin avustuksiin yhteensä enintään 1 682 000 euroa. Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia tunteja on 2 036 000. Tunti-kiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

31. (29.69.31 ja 32) *Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen lisäkoulutukseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 104 509 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös avustuksina maksullisena palvelutoimintana järjestettävään ammatilliseen koulutukseen enintään 24 288 000 euroa. Määrärahaa saa lisäksi käyttää ammatillisten kurssikeskusten muuttumisesta ammatilliseksi aikuiskoulutuskeskuksiksi annetun lain (761/1990) mukaisten toimitiloista aiheutuvien vuokrien korvaamiseen sekä vuokratiloja korvaavien omien tilojen hankinnan valtionavustuksiin enintään 414 000 euroa. Määrärahasta saa käyttää enintään 505 000 euroa avustuksina tietoyhteiskunnan kehittämishankkeisiin sekä edellisiin vuosiin kohdistuviin loppusuorituksiin ja oikaisuihin. Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opiskelijatyövuosia on 12 808. Opiskelijatyövuosikiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

34. *Valtionavustus aikuisten koulutustason kohottamisohjelmaan* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 12 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikuisten koulutustason kohottamiseksi myönnettävän valtionavustuksen maksamiseen.

50. *Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 44 067 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisen valtionosuuden maksamiseen. Määrärahasta saa käyttää yhteensä enintään 1 346 000 euroa lain 14 §:n mukaisiin kehittämisavustuksiin ja avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja tietoverkkojen rakentamiseen sekä tieto- ja viestintätekniikan hyväksikäyttöön opetuksessa ja opiskelussa ja ylimääräisiin avustuksiin. Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opiskelijaviikkoja on 286 360. Opiskelijaviikkokiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

51. *Valtionosuus ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 15 672 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisen valtionosuuden maksamiseen. Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia tunteja on 336 000.

52. *Valtionosuus ja -avustus aikuiskoulutuksen perustamiskustannuksiin* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 173 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisten ammatillisen aikuiskoulutuksen ja vapaan sivistystyön perustamishankkeiden valtionavustusten maksamiseen.

Vuonna 2003 saa myöntää perustamishankkeisiin valtionavustusta yhteensä enintään 950 000 euroa. Edellisen lisäksi vuonna 2003 saadaan määrätä valtionavustuksen enimmäismääriä sellaisille perustamishankkeille, joille valtionavustus tullaan myöntämään vuonna

2004 tai sen jälkeen siten, että arvio hankkeista aiheutuvista valtionavustuksista on vuoden 2003 tammikuun kustannustasossa yhteensä enintään 1 500 000 euroa.

53. *Valtionavustus järjestöille* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 7 231 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:lle, Marttaliitto ry:lle ja Käsi- ja taideteollisuusliitto ry:lle ja niiden edelleen jaettavaksi piiri- tai jäsenjärjestöilleen, Finlands svenska Marthaförbund rf:lle, Sámi Duodji ry:lle, Karjalan Liitto ry:lle, järjestöille vapaaseen sivistystyöhön, Naisjärjestöjen Keskusliitto ry:lle, Naisjärjestöt Yhteistyössä -yhteenliittymälle sekä Kriittiselle korkeakoululle.

55. *Valtionosuus opintokeskusten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 12 292 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaisen valtionosuuden maksamiseen. Määrärahasta saa käyttää lain 14 §:n mukaisiin kehittämisavustuksiin ja tietoyhteiskunnan kansalaisvalmiuksien lisäämiseen, mukaan lukien opintosetelikokeilu, muihin kehittämishankkeisiin ja ylimääräisiin avustuksiin yhteensä enintään 673 000 euroa. Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opetustunteja on 185 040. Tuntikiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

56. *Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 949 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaisen valtionosuuden maksamiseen. Määrärahasta saa käyttää lain 14 §:n mukaisiin kehittämisavustuksiin ja tietoyhteiskuntaohjelman kehittämishankkeisiin, mukaan lukien opintosetelikokeilu, sekä ylimääräisiin avustuksiin yhteensä enintään 336 000 euroa. Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opetustunteja on 92 300. Tuntikiintiön estämättä

määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

70. Opintotuki

22. *Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 560 000 euroa.

52. *Opintolainojen valtiontakaus ja korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 23 546 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (28/1972) mukaisiin opintolainojen valtiontakausvastuusuorituksiin ja korkotukeen sekä opintotukilain (65/1994) mukaisista valtiontakauksista aiheutuviin menoihin.

55. *Opintoraha ja asumislisä* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 650 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisten opintorahojen ja opintotuen asumislisien maksamiseen.

57. *Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 15 260 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen maksamiseen opiskelijaruokaloille alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa tai ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien korkeakouluopiskelijoiden sekä opintotukeen oikeuttaviin ammatillisiin tai erikoistumiskoulutusohjelmiin taikka poikkeuskoulutukseen osallistuvien opiskelijoiden aterioiden hinnan alentamiseksi. Ateriatuen määrä on 1,27 euroa ateriala kohti. Muualla kuin korkeakoulun tiloissa sijaitsevan opiskelijaravintolan pitäjälle voidaan lisäksi myöntää ylimääräistä avustusta enintään 0,84 euroa sellaista ateriala kohden, josta maksetaan ateriatukea, kuitenkin enintään opiskelijaruokailusta aiheutuvien tila- ja laitekustannusten määrä.

58. *Avustus tilakustannusten korvaamiseen* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 460 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen maksamiseen Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuoltoa var-
ten tarvittavien tilojen vuokrakustannusten kor-
vaamiseen.

59. *Lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden koulumatkatuki* (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 26 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lukioiden ja ammatil-
listen oppilaitosten opiskelijoiden koulumatka-
tuesta annetun lain (48/1997) mukaisen tuen
maksamiseen.

Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot (Luvut 29.88, 90, 98 ja 99)

88. Tiede

Suomen Akatemian momenteilta 29.88.50 ja
29.88.53 rahoitettaviin tutkimushankkeisiin saa
vuonna 2003 hyväksyä sitoumuksia 148 090 000
euron arvosta.

Tieteellisten seurain valtuuskunnalle voidaan
edelleen luovuttaa tilat vastikkeetta.

21. *Suomen Akatemian toimintamenot* (siirto-
määräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa
26 104 000 euroa.

22. *Arkistolaitoksen toimintamenot* (siirtomää-
räraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa
12 792 000 euroa.

23. *Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen toi-
mintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa
2 509 000 euroa.

24. *Varastokirjaston toimintamenot* (siirtomää-
räraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 451 000 euroa.

25. *Eräiden teosten laatiminen ja hankkiminen*
(siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää historiateossarjojen ja
elämäkertojen laadinta- ja hankintamenojen
sekä laadintamenoihin myönnettävien avustus-
ten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää enin-
tään viittä henkilötyövuotta vastaavan määrä-
aikaisen henkilöstön palkkaamiseen.

50. *Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat*
(siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 77 649 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tutkimusohjelmista,
tutkimuksen huippuyksiköistä, tutkijankoulu-
tuksesta, kansainvälisestä yhteistyöstä, muista
tutkimushankkeista, tutkimuksen erityisrahoi-
tuksesta, valtionavustuksista, apurahoista, tie-
teellisestä julkaisutoiminnasta ja tieteen tunne-
tuksi tekemisestä sekä kansainvälisten järjestö-
jen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen
maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksy-
mien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksami-
seen.

Määrärahaa saa käyttää palkkaus-, eläkema-
ku- ja muihin kulutusmenoihin sekä Suomen
Akatemian rahoittamiin tutkimushankkeisiin
liittyvien laitehankintojen menoihin ja yleiskus-
tannuksiin.

53. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot*
tieteen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 75 739 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tutkimusohjelmista,
tutkimuksen huippuyksiköistä, tutkijankoulu-
tuksesta, kansainvälisestä yhteistyöstä, muista
tutkimushankkeista, tutkimuksen erityisrahoi-
tuksesta, tieteellisestä julkaisutoiminnasta ja tie-
teen tunnetuksi tekemisestä sekä kansainvälis-
ten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien
menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää Suomen Akatemian rahoittamiin tutkimushankkeisiin ja ohjelmiin liittyviin palkkaus-, eläkemaksu- ja muihin kuluksien menoihin, laite- ja ohjelmistohankintojen menoihin sekä yleiskustannuksiin.

Määrärahaa saa käyttää myös tieteen edistämiseksi myönnettävien valtionavustusten, -palkintojen ja apurahojen, tieteellisen kirjallisuuden kääntämis- ja painattamismenojen, yksityisluontoisten arkistojen valtionavusta annetun lain (998/1974) mukaisten menojen, kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisesta aiheutuvien menojen sekä tieteen tukemiseen liittyvistä tutkimuksista, selvityksistä ja julkaisuista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahasta saa käyttää 10 000 euroa Suomen teknologiapalkintosäätiön peruspääoman maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää 50 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen Kotimaisten kielten tutkimuskeskukseen tutkimus-, keuru- ja sanakirjahankkeisiin sekä em. hankkeista aiheutuvien muiden kuluksien menojen maksamiseen.

66. *Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 261 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen maksusuuksien maksamiseen Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskukselle (CERN), Euroopan molekyylibiologian laboratoriolle (EMBL), Euroopan molekyylibiologian konferenssille (EMBC) ja Euroopan Yliopistoinstituutille (EUI) sekä vastaaville kansainvälisille tieteellisille järjestöille.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikka (Luvut 29.90, 98 ja 99)

90. Taide ja kulttuuri

21. *Taiteen keskustoimikunnan ja taidetoimikuntien toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 233 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös taiteilijaprofessoreiden viroista aiheutuviin palkkausmenoihin, taiteen edistämistä tarkoittavien toimenpiteiden rahoittamiseen ja avustamiseen sekä taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus- ja tiedotustoiminnan menojen maksamiseen.

Määrärahasta saa käyttää näyttelytoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan tukemiseen enintään 10 000 euroa.

22. *Valtion taidemuseon toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 16 037 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös siviilipalvelusmiehistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahasta saa käyttää näyttelytoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan tukemiseen enintään 4 107 000 euroa.

23. *Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 383 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös rakennusten perusparannustöihin.

24. *Museoviraston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 14 766 000 euroa.

Käyttösuunnitelma:

e

Kansallismuseon toimintamenot	4 891 000
Museoviraston muut toimintamenot	9 875 000
Yhteensä	14 766 000

25. *Näkövammaisten kirjaston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 129 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen enintään 216 000 euroa.

26. *Suomen elokuva-arkiston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 387 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää esitystoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen enintään 101 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kiinteistöjen korjaustoihin.

27. *Valtion elokuvatarkastamon toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 505 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää maksullisen toiminnan hintatukeen enintään 182 000 euroa.

30. *Valtionosuudet ja -avustukset yleisten kirjastojen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 30 053 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisten kirjastojen valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen. Määrärahaa saa lisäksi käyttää kuntien valtionosuuslain mukaisen verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen maksamiseen kunnille. Määrärahasta saa käyttää 336 000 euroa kirjastojen sisältötuotannon kehittämiseen.

31. *Valtionosuus ja -avustus teattereiden ja orkestereiden käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 270 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisten teattereiden ja orkestereiden valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen. Valtionosuuden las-

kennallisena perusteena käytettävä henkilötyövuosien määrä on teattereilla enintään 2 399 sekä orkestereilla enintään 1 007. Valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on teattereilla 30 223 euroa henkilötyövuotta kohden.

32. *Valtionosuudet ja -avustukset museoille* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 969 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisten museoiden valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen. Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötyövuosien määrä on enintään 1 028.

Määrärahasta saa käyttää enintään 252 270 euroa avustusten maksamiseen museoiden kokoelmätietojen siirtämiseksi elektroniseen muotoon.

33. *Valtionosuus ja -avustus kuntien kulttuuri-toimintaan* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 615 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain (728/1992) mukaista toimintaa varten. Valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 4,2 euroa asukasta kohden.

Kuntien kulttuuritoimintaan myönnettävästä rahoituslain mukaisesta määrärahasta saa käyttää enintään 106 000 euroa rahoituslain 42 §:n mukaisen valtionavustuksen maksamiseen.

34. *Valtionosuus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisten perustamishankkeiden sekä peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (1112/1978) mukaisten perustamiskustannusten valtionosuuksien maksamiseen.

Vuonna 2003 saa tehdä opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain mukaisia val-

tionosuuden myöntämispäätöksiä perustamis-hankkeille tammikuun 2003 hintatasossa yhteensä enintään 5 000 000 eurolla. Vuonna 2003 saa lisäksi vahvistaa mainitun lain 36 §:n tarkoittamia laajuuksia sellaisille perustamis-hankkeille, joille valtionosuus tullaan myöntämään vuonna 2004 tai sen jälkeen siten, että arvio hankkeista aiheutuvista valtionosuuksista vuoden 2003 hintatasossa on yhteensä enintään 5 000 000 euroa.

40. *Korvaus Suomenlinnan Liikenne Oy:lle* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 252 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korvauksen maksamiseen Suomenlinnan Liikenne Oy:lle tavaraliikenteen käyttötappioon ja lainanhoitomenoihin.

50. *Eräät avustukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 276 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rakennussuojelulain (60/1985) 19 §:n nojalla sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kunnossapitoa tai parantamista ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alusten entistämistä ja korjausta varten myönnettävien avustusten maksamiseen. Määrärahaa saa lisäksi käyttää perinteen tallentamistyöhön, avustusten maksamiseen yhdistysten ja järjestöjen seurantaloiden korjaustoihin, korjaustoimintaan liittyvään selvitys- ja tarkastustyöhön, valistus- ja neuvontatoimintaan sekä kulttuurin tukemiseen liittyvien avustusten, apurahojen ja palkintojen sekä projekteista aiheutuvien menojen maksamiseen.

51. *Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 9 956 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää taitelijaprofessoreiden viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969) mukaisten 445 apurahavuotta vastaavien taiteilija-apurahojen maksamiseen. Vuonna 2003 saadaan myöntää kohdeapurahoina 50 taiteilija-apurahaa vastaava määrä. Momentin määrärahaa saa käyttää myös aikaisemmin myönnettyjen pitkäaikaisten taiteilija-apurahojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain (1080/1983) mukaisiin apurahoihin ja avustuksiin.

52. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot taiteen edistämiseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 191 232 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen museoilta, teattereilta ja orkestereilta sekä kirjastoilta. Teattereilta ja orkestereilta myönnettävästä rahoituslain mukaisesta määrärahasta saa käyttää enintään 2 234 000 euroa teatteri- ja orkesterilain muuttamisesta annetun lain (1277/1994) 6 a §:n mukaisen valtionavustuksen maksamiseen. Kirjastoilta myönnettävästä määrärahasta saa käyttää enintään 1 514 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen avustuksen maksamiseen kirjastoille, enintään 84 000 euroa avustuksen maksamiseen yhteispuhjoismaiseen kirjastoautotoimintaan, enintään 135 000 euroa avustuksen maksamiseen kirjastoalan järjestöille ja enintään 1 474 000 euroa yleisten kirjastojen valtakunnallisten tietoverkkopalvelujen ylläpitämiseen ja kehittämiseen sekä kirjastohenkilöstön täydennyskoulutukseen sekä 175 000 euroa kirjastojen muihin avustuksiin.

Määrärahalla saadaan palkata neljä määräaikaista projektitutkijaa. Alueelliset taidetoimikunnat saavat palkata 49 määräaikaista ohjaavaa taiteilijaa.

Määrärahasta saa käyttää 841 000 euroa eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaisiin apurahoihin.

Määrärahaa saa käyttää taiteen edistämistä tarkoittavien toimenpiteiden rahoittamiseen, taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus-, selvitys- ja tiedotustoiminnan menojen maksamiseen sekä taideteosten hankkimiseen valtion julkisiin rakennuksiin. Määrärahaa saa käyttää myös museo- ja perinnealan tukemiseen sekä EU:n ohjelmien mukaisten kulttuurihankkeiden rahoitusosuuksien maksamiseen. Momentilla käytettä-

vissä olevia veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroja saa käyttää myös Suomen Kansallisteatterin peruskorjauslainan hoitokulujen maksamiseen.

53. *Valtionavustus tilakustannuksiin* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 12 145 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen eräiden kulttuurilaitosten ja yhteisöjen tilakustannuksiin.

70. *Kaluston hankinta* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 009 000 euroa.

Käyttösuunnitelma:	e
1. Valtion taidemuseo	49 900
2. Museovirasto	34 600
3. Suomen elokuva-arkisto	33 500
4. Näkövammaisten kirjasto	891 000
Yhteensä	1 009 000

Määrärahaa saa käyttää kalustehankintojen ja näyttelyvarustuksen sekä niiden suunnittelumenojen maksamiseen.

72. *Valtion taidemuseon kokoelmien kartuttaminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 589 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Valtion taidemuseon taidehankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen.

75. *Perusparannukset ja talonrakennukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 511 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Käyttösuunnitelma:	e
1. Museoviraston perusparannukset ja pienet rakennushankkeet	504 000
2. Suomenlinnan perusparannukset	1 007 000
Yhteensä	1 511 000

Käyttösuunnitelman kohdan 1. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2003 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 336 000 euroa. Käyttösuunnitelman kohdan 2. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2003 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 841 000 euroa.

95. *Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muinaismuistolain (295/1963) toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja lain nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen.

98. Liikuntatoimi

50. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 83 964 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annettuun lakiin, liikuntalakiin (1054/1998) sekä vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin perustuvien valtionosuuksien ja -avustusten sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen tarkoitettujen avustusten ja apurahojen maksamiseen. Kuntien liikuntatoinnin osalta valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä yksikköhinta on 10,8 euroa asukasta kohti. Määrärahaa saa käyttää myös liikuntapaikkarakentamisen tukemiseen,

liikunta- ja vapaa-aikarakentamisen tutkimukseen, urheilijoiden ja valmentajien apurahoihin, urheilijoiden tunnustuspalkintoihin, dopinginvastaiseen toimintaan, erityisesti urheilijoiden antidopingpassijärjestelmän kehittämiseen, testausten lisäämiseen ja dopinginvastaisen kasvatuksen tehostamiseen, valtion liikuntaneuvoston sekä sen jaostojen, läänien liikuntatoimen, yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen liikunta-alan yhteistyön, kokeilu- ja kehittämistoiminnan sekä liikuntatieteellisen toiminnan menoihin. Määrärahaa saa käyttää myös korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten liikuntatieteellisten tutkimushankkeiden sekä näiden kanssa yhteistyössä toteutettavien tietojärjestelmä- ja muiden hankkeiden rahoittamiseen.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuden perusteena olevien opiskelijavuorokausien enimmäismäärä on 259 877 ja alueellisten koulutuskeskusten opiskelijapäivien enimmäismäärä 51 000. Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinta on 14,8 euroa (sis. alv) opiskelijapäivää kohti. Opiskelijavuorokausien ja opiskelijapäivien enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

Määrärahasta saa käyttää enintään 400 000 euroa vapaasta sivistystyöstä annetun lain 14 §:n mukaisiin avustuksiin. Lisäksi määrärahasta saa käyttää enintään 235 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 42 §:n mukaisen avustuksen maksamiseen Suomen Urheilumuseosäätiölle.

Määrärahaa saa käyttää enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

52. Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 893 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaisten valtionosuuksien maksamiseen.

99. Nuorisotyö

50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 20 765 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin ja nuorisotyölakiin (235/1995) perustuvien valtionosuuksien ja -avustusten sekä muiden nuorisotyön ja -toiminnan edistämiseen tarkoitettujen avustusten ja apurahojen maksamiseen. Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä yksikköhinta on kuntien nuorisotyön osalta 12,3 euroa alle 29-vuotiasta asukasta kohti. Määrärahaa saa käyttää myös valtakunnallisten nuorisokeskusten tukemiseen, nuorisosiain neuvottelukunnan ja sen jaostojen, valtakunnallisten nuorisojärjestöjen avustustoimikunnan, läänien nuorisotoimen, yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen nuorisotalan yhteistyön, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan, nuorison kansainvälisten toimintaohjelmien, ennaltaehkäisevän huumetyön, nuorisotutkimuksen, nuorisotyön verkkomedioiden ja kehittämistoiminnan menoihin sekä nuorison kulttuuritapahtumien järjestämiseen.

Kansainväliseen yhteistyöhön varatusta määrärahasta nuorten kulttuuriryhmien ulkomaisiin esiintymismatkoihin tarkoitettu määräraha osoitetaan Kansainvälisen henkilöväihdon keskuksen kautta edelleen hakijoille myönnettäväksi.

Määrärahaa saa käyttää enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

51. Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen ja ennaltaehkäisevä huumetyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 648 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää nuorten työpajatoiminnan tukemiseen ja kehittämiseen sekä ennaltaehkäisevään huumetyöhön.

Päälukka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Maa- ja metsätalousministeriö

19. *Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonnäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 26 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonnäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonnäverojen maksamiseen.

21. *Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 32 902 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös eräiden Suomen tekemien kalastusta koskevien sopimusten valvonnasta aiheutuvien menojen sekä kalastuslain (286/1982) 14 §:n mukaisten korvausten ja kasvilajikelautakunnan menojen maksamiseen.

22. *Tietojärjestelmien kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmien kehittämisestä ja ministeriön hallinnonalan yhteisistä tietohallinnon kehittämishankkeista aiheutuvien menojen maksamiseen.

41. *Eräät korvaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 945 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kasvinsuojelulain (1203/1994) 9 §:ssä tarkoitettujen korvausten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös enintään 66 000 euroa hukkakauran torjunnasta annetun lain (185/2002) mukaisesti tarkoitukseen. Määrärahaa saa maksaa myös edellisiin

vuosiin kohdistuvia menoja ja korvauksia. Määrärahasta saa maksaa myös maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annetussa laissa (1336/1992) tarkoitettuja korvauksia Ahvenanmaan maakunnalle.

47. *Kasvinjalostustoiminnan edistäminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 673 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain (896/1977) mukaisesti kasvinjalostajille jalostukseen ja kotimaisen kasvinjalostustoiminnan edistämiseen.

48. *Poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 841 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta annetun lain (284/1983) 2 §:n mukaisten vahinkojen ja kustannusten korvaamiseen sekä metsäkeskusten asiantuntija-avusta aiheutuviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää myös edellisiin vuosiin kohdistuvien menojen maksamiseen.

49. *Turkistarhaukselle aiheutuneiden vahinkojen korvaaminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 930 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää saastuneen rehun johdosta vuonna 2002 kuolleista ketuista ja minkeistä turkistarhaajille aiheutuneiden tulonmenetysten osittaiseksi korvaamiseksi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin määrättävin perustein.

02. Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 12 735 000 euroa.

03. Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta ja eläinlääkintävahinkojen arviolautakunta

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 598 000 euroa.

04. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut menot

25. *Eläinlääkintähuolto* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 330 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää eläntautien vastustamisesta ja ennaltaehkäisemisestä, eläinsuojelusta ja muusta eläinlääkintähuollosta, korvauksista, eräistä valtionavuista, koulutuksesta, eläinlääkäreiden erikoistumisesta ja toimituspalkkioista sekä tutkimusapurahojen myöntämisestä ja tilapäisen työvoiman palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Tutkimusapurahoja saa myöntää eläinkokeille vaihtoehtoisia menetelmiä selvittävään ja kotieläinten terveydenhuoltoon ja niiden elintarviketuotantoon liittyviin tutkimuksiin. Määrärahaa voidaan käyttää myös hankkeisiin, joihin saadaan EMOTR:n tukiosaston rahoitusta.

26. *Kansainvälinen yhteistyö* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 689 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää niiden kulutusmenojen maksamiseen, jotka aiheutuvat yhteistyöstä kansainvälisten järjestöjen puitteissa, solmutuista kansainvälisistä ja valtioiden välisistä sopimuksista ja muusta alan kansainvälisestä yhteistyöstä. Lisäksi määrärahaa saa käyttää maa- ja metsätalousministeriön toimialan lähialueyhteistyöhankkeisiin ja niiden valmistelusta ja hallinnoinnista aiheutuviin kustannuksiin sekä

kansainvälisen taloudellis-teknologisen yhteistyön edistämiseen tähtäävien soveltuvuustutkimusten yms. selvitysten hankkimiseen. Määrärahaa saa käyttää myös kansainväliseen toimintaan liittyviin valtionapuihin. Määrärahaa saa käyttää enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

27. *Yhteistutkimukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 978 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lähinnä eri virastojen, laitosten tai muiden organisaatioiden yhteistyönä suoritettavasta hallinnonalan strategista valmistelua sekä maa- ja metsätalousministeriön toimialalla olevien elinkeinojen kehittämistä tukevasta tutkimus- ja kehittämistoiminnasta ja tämän toiminnan ohjauksesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa lisäksi käyttää tutkimushankkeiden asiantuntija-arvioinneista ja valtion virastoihin tai laitoksiin tapahtuvista sijoitusmenoiksi luettavista laitehankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös eurooppalaisten tutkimushankkeiden rahoittamiseen. Määrärahaa saa käyttää määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta määräaikaisiin tehtäviin aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahas-
ta saa maksaa myös valtionapuja.

66. *Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 890 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maa- ja metsätalousministeriön toimialaan liittyvien jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusosuuksien maksamiseen kansainvälisille organisaatioille sekä muihin kansainvälisten sitoumusten aiheuttamiin ulkomaille meneviin maksuihin.

12. Maa- ja puutarhatalouden tulotuki

41. *Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 608 620 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) mukaiseen tukeen sekä tuotantosuunnan vaihtamisesta aiheutuvien tulonmenestysten korvaamiseksi tehdyistä sopimuksista (väliaikainen tulotuki) aiheutuviin menoihin. Lisäksi määrärahaa saa käyttää tukijärjestelmien suunnittelusta, seurannasta ja kertaluontoisista toimeenpanotehtävistä aiheutuviin kulutusmenoihin. Määrärahaa saa käyttää vuonna 2003 ja sitä aikaisempina vuosina myönnettyjen tukien maksamiseen. Vuonna 2003 ja sitä aikaisemmin tehdyistä päätöksistä saa aiheutua vuoden 2004 määrarahasta maksettavia menoja enintään 84 094 000 euroa.

43. EU-tulotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 455 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan unionin kokonaan rahoittamien maatalouden tulotukien ja niihin verrattavien muiden Euroopan unionin kokonaan rahoittamien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös EU:n osuutena euroon siirtymisen vuoksi suorittaman tasaustuen maksamiseen.

44. Satovahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää satovahinkojen korvaamisesta annetun lain (1214/2000) mukaisten korvausten maksamiseen. Määrarahasta saa maksaa myös edellisiin vuosiin kohdistuvia korvauksia.

45. Maatalouden ympäristötuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 305 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää EU:n komission vuosille 1995—1999 hyväksymän maatalouden ympäristöohjelman ja vuosille 2000—2006 hyväksymän horisontaalisen maaseudun kehittämisohjelman mukaisten maatalouden ympäristötukien maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös valtion kokonaan rahoittamiin useiden tilojen yhteisten vesitaloudellisten toimenpiteiden han-

kekohtaiseen suunnitteluun enintään 84 100 euroa, maatalouden ympäristötukeen liittyvän koulutuksen maksamiseen enintään 740 900 euroa ja ympäristötuen toimeenpanosta, seurannasta ja kehittämisestä valtiolle aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen enintään 320 500 euroa sekä luonnon monimuotoisuutta koskevien yleissuunnitelmien laatimisesta aiheutuviin kulutusmenoihin enintään 200 000 euroa.

Vuonna 2003 saa tehdä EU:n komission vuosille 2000—2006 hyväksymän maatalouden ympäristötukijärjestelmän mukaisia sitoumuksia ja sopimuksia siten, että niistä aiheutuu vuosina 2004—2012 menoja yhteensä enintään 60 000 000 euroa. Mikäli vuoden 2002 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämisspäätöksiä vuonna 2003.

46. Luonnonhaittakorvaus (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään 417 673 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää EU:n komission vuosille 1995—1999 hyväksymän toimenpideohjelman ja vuosille 2000—2006 hyväksymän horisontaalisen maaseudun kehittämisohjelman mukaisten luonnonhaittakorvausten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös horisontaalisen maaseudun kehittämisohjelman valtion kokonaan rahoittamasta väliarviointista aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen enintään 150 000 euroa.

Vuonna 2003 saa tehdä EU:n komission vuosille 2000—2006 hyväksymän luonnonhaittakorvausjärjestelmän mukaisia sitoumuksia siten, että niistä aiheutuu vuosina 2004—2007 menoja yhteensä enintään 5 520 000 euroa. Mikäli vuoden 2002 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämisspäätöksiä vuonna 2003.

13. Maataloustuotteiden markkinointi ja tuotannon tasapainottaminen

42. Luopumiskorvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 64 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää luopumiseläkelain (16/1974) ja luopumiskorvauslain (1330/1992) mukaisten korvausten maksamiseen.

43. Markkinoinnin ja tuotannon kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 702 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maa- ja puutarhataloustuotteiden markkinoinnin ja tuotannon kehittämiseen sekä hunajan tuotannon ja markkinoinnin edistämiseen myönnettävien valtion avustusten maksamiseen valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävin perustein. Määrärahaa saa lisäksi käyttää neuvoston asetuksen (EY 1221/1997) mukaisesta hunajan tuotannon ja markkinoinnin kehittämiseksi laaditusta ohjelmasta aiheutuviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin.

Määrärahasta osoitetaan 60 000 euroa Portaat luomuun -valmennusohjelman jatkamiseen.

44. Laatu järjestelmien kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 513 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää elintarviketalouden laatu strategian toteuttamiseen liittyvien avustusten, ostopalvelujen ja kulutusmenojen maksamiseen.

47. Maataloustuotannon lopettamistuet ja pellonmetsitystuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 86 970 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994), kasvi-huonetuotannon ja omenanviljelyn lopettamistuesta annetun lain (1297/1994) sekä maataloustuotannon lopettamistuesta annetun lain (1340/1996) perusteella myönnettävien lopettamistukien ja hoitokustannusten sekä EU:n komission vuosiksi 1995—1999 hyväksymän maatalouden metsätoimenpideohjelman mukaisista toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

48. Puutarhatalouden erityistoimenpiteet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 140 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää EU:n rahoitusosuuksien maksamiseen hedelmän- ja vihannestuotajaorganisaatioiden sellaisiin menoihin, jotka aiheutuvat tuotteiden poistamisesta markkinoilta tai hyväksytyjen toimintaohjelmien mukaisista toimenpiteistä. Lisäksi määrärahaa saa käyttää EU:n ja kansallisten rahoitusosuuksien maksamisen menoihin, jotka aiheutuvat esihyväksytyjen hedelmän- ja vihannestuottajaryhmittymien toiminnan kannustamistoimista.

60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Maatalouden interventiorahaston ottamien lainojen korkojen sekä muiden Maatalouden interventiorahastosta annetussa laissa (1206/1994) ja asetuksessa (1587/1994) sekä maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä (3035/511/99) tarkoitettujen menojen maksamiseen, joita ei rahoiteta EU:n maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosastosta. Määrärahaa saa käyttää myös menekin edistämisestä aiheutuvien menojen valtion rahoitusosuuksien maksamiseen.

14. Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittäminen

Maatilatalouden kehittämisrahaston (MAKE-RA) varoista saa käyttää enintään 600 000 euroa rahaston maksuliikenteen, kirjanpidon ja perimistehtävien sekä rahaston toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja seurantaan liittyvien tehtävien hoitamisesta aiheutuviin menoihin.

49. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 32 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maaseutuelinkeinon rahoituslain (329/1999), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000), maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annetun lain (1303/1994), maaseutuelinkeinolain (1295/1990) ja maatilalain (188/1977) mukaisista korkotukilainoista, aikai-

semman lainsäädännön mukaisista perusluotoista sekä eräiden maatilatalouden luottojen vakauttamisesta annetun lain (511/1985) mukaisista lainoista sekä maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä annetun lain (1031/1986) mukaisista korkotukilainoista luotolaitoksille suoritettavien korkohyvitysten maksamiseen.

Vuonna 2003 korkotukea saa hyväksyä enintään 151 370 000 euron lainapääomalle. Mikäli vuoden 2002 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2003.

61. Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston osallistuminen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 52 838 000 euroa.

Vuonna 2003 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 46 755 000 eurolla. Mikäli vuoden 2002 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2003.

Määrärahaa saa käyttää EU:n ohjelmakauden 2000—2006 alueellista maaseudun kehittämisohjelmaa, tavoite 1 -ohjelmia ja Leader+-yhteisöaloiteohjelmaa toteuttavien hankkeiden Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahastosta (EMOTR) maksettavan EU-rahoitusosuuden maksamiseen sekä ohjelmien toteutukseen liittyvän teknisen avun EMOTR:n ohjausosastosta (EMOTR-O) maksettavan EU-rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa yhdessä vastinrahoitusmomentin 30.14.62 määrärahojen kanssa käyttää myös EMOTR:n ohjausosaston (EMOTR-O) osarahoittamien ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen teknisen avun varoin.

62. Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 73 247 000 euroa.

Vuonna 2003 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 66 439 000 eurolla. Mikäli vuoden 2002 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttä-

mättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2003.

Määrärahaa saa käyttää EU:n ohjelmakauden 2000—2006 Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahastosta (EMOTR) ja Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) rahoitettavien, alueellista maaseudun kehittämisohjelmaa, tavoite 1- ja tavoite 2 -ohjelmia sekä Leader+- ja Interreg-yhteisöaloiteohjelmia toteuttavien hankkeiden valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös tekniseen apuun yhteisön tukiedellytysten mukaisesti yhdessä momenteilla 30.14.61 ja 26.98.61 olevien EU-osuuksien kanssa sekä alueellisen maaseudun kehittämisohjelman osalta kokonaan kansallisesti rahoitettavana osuutena sisältäen myös ohjelman arviointiin tarvittavat varat. Määrärahaa saa käyttää myös ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen kokonaan valtion varoin. Määrärahaa saa käyttää myös neuvoston asetuksen (EY 1260/1999) artiklan 30 (tukikelpoisuus) ja artiklan 39 (varainhoitoa koskevat oikaisut) ja neuvoston asetuksen (ETY 2082/1993) artiklan 24 (tuen vähentäminen, pidättäminen ja peruuttaminen) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

63. Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 923 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maaseutuelinkeinon rahoituslain (329/1999), maaseudun kehittämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen (609/2000), maaseudun kehittämissankkeisiin myönnettävän tuen kohdentamisesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen ja maaseudun kehittämistoimenpiteitä tuettaessa noudatettavasta menettelystä annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen mukaisessa laajuudessa valtakunnallisten maaseudun tutkimus- ja kehittämissankkeiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen mukaan lukien sankkeisiin sisältyvät kulutusmenot.

Määrarahasta osoitetaan 120 000 euroa Suomen Kylätoiminta ry:lle maaseudun kehittämis-työhön.

15. Muut maatalouden menot

40. *Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 11 168 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) ja sen nojalla annetun maaseudun neuvontajärjestöjen valtionavustuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (244/2002) mukaisesti lähinnä neuvontaan ja tutkimukseen myöntävien valtionapujen maksamiseen.

44. *Hevostalouden edistäminen vedonlyönnistä hevoskilpailuissa kertyvillä varoilla* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 422 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää arpajaislain (1047/2001) 18 §:ssä tarkoitettua valtion osuudesta suoritettavien avustusten maksamiseen, totopelien tuottojen käyttämisestä hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen annetun lain (1055/2001) mukaisesti ja hevostalousneuvottelukunnan sekä hevostalouslain (796/1993) mukaisten menojen maksamiseen.

45. *Valtionapu 4H-toimintaan* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 4 520 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) ja sen nojalla annetun maaseudun neuvontajärjestöjen valtionavustuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (244/2002) mukaisesti 4H-toiminnan tukemiseen.

21. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 29 687 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n rakennerahastojen tuella toteutettavien tutkimus- ja kehittämishankkeiden valtion vastinrahoituksena.

22. *Torjunta-ainetarkastukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 403 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää torjunta-aineasetuksen (515/1998) 18 §:ssä tarkoitettua toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää keskimäärin enintään 13 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 101 000 euroa.

77. *Maa- ja vesirakennustyöt* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen maa- ja vesirakennustoista aiheutuvien menojen maksamiseen.

31. Metsätalouden edistäminen ja valvonta

24. *Eräät metsätalouden yhteiskunnalliset palvelut ja yleinen uittoväylätuki* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 436 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Metsähallituksen maa- ja vesialueiden virkistyskäyttöön liittyvien maksuttomien palveluiden tuottamisesta, erävalvonnasta, viranomaistehtävistä ja yleisistä uittoväylätöistä aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös riista- ja kalatalouden hoitoon liittyvistä tehtävistä sekä edellä mainittuihin toimintoihin liittyvistä investoinneista ja yhteiskunnallisia palveluja koskevista selvityksistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

25. *Metsäpuiden siemenhuolto* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 910 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää metsäpuiden siemenviljelysten perustamisesta ja nuoruusvaiheen hoidosta sekä metsäpuiden siementen varmuusvarastoinnista aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös valtionapujen maksamiseen edellä mainittuihin tarkoituksiin.

42. *Valtionapu metsätalouden edistämis- ja valvontaorganisaatioille* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 43 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää metsäkeskuksille ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiolle säästösten perusteella aiheutuviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää myös metsäkeskusten ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion valtionaputoiminnan liiketaloudellisiin perustein hinnoitelluista suoritteista perittävien maksujen alentamiseen sekä muuna julkisena rahoitusosuutena EU:n rakennerahastohankkeista metsäkeskuksille ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiolle aiheutuviin menoihin siltä osin kuin näihin menoihin ei voida käyttää EU:n rakennerahastosuutta tai vastaavaa valtion rahoitusosuutta.

Määräraha jaetaan alueellisesti työmäärää kuvaavien tekijöiden perusteella. Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion määrärahan suuruus määräytyy tulossopimuksessa sovittujen kehittämis- ja asiantuntijapalveluiden ja hallinnollisten palveluiden perusteella.

43. *Eräät korvaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 285 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain perusteella aiheutuvien korvausten ja muiden menojen sekä Iijoen ja Hossanjoen vesistön uittoväylätoista aiheutuneiden vahinkojen korvausten sekä vahinkojen arvioimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää metsälaissa tarkoitetuista uhkasakkolain (1113/1990) mukaisista ja niihin verrattavista suorituksista aiheutuvien sellaisten menojen maksamiseen, jotka maksetaan etukäteen valtion varoista.

44. *Tuki puuntuotannon kestävyiden turvaamiseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 60 350 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisen valtiontuen maksamiseen. Vuonna 2003 saa tehdä edellä mainitun lain mukaisia tukipäätöksiä enintään 65 736 000 eurolla, joista saa aiheutua vuoden 2003 jälkeen valtiolle menoja enintään 22 416 000 euroa. Lisäksi määrärahaa saa käyttää metsäviestinnästä eli metsäalan viestinnän edistämishankkeista ja erillisistä tiedotusprojekteista sekä metsäviestintää tukevan aineiston tuottamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahasta saa käyttää enintään 720 000 euroa metsäviestinnästä aiheutuviin menoihin.

45. *Metsäluonnon hoidon edistäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 405 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain 19 §:ssä tarkoitettua ympäristötuen ja mainitun lain 20 §:ssä tarkoitetuista metsäluonnon hoitohankkeista sekä metsien ympäristönhoitoa ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä tukevista valtakunnallisista hankkeista ja toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Lisäksi määrärahasta on varattu 200 000 euroa luonnonarvokaupan pilottihankkeiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

50. *Eräät metsätalouden valtionavut* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 4 030 000 euroa.

Metsämuseosäätiön puunkorjuun koneellistamisen esittelyhallin rakentamiseen voidaan myöntää vuonna 2004 valtionapua enintään 1 195 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen käyttösuunnitelmassa mainituille yhdistyksille ja säätiöille.

Käyttösuunnitelma:	e
Föreningen för Skogskultur rf	50 000
Työtehoseura ry	471 000
Metsämuseosäätiö	2 365 000
Mustilan Kotikunnas -säätiö	51 000
Suomen Metsäyhdistys ry	84 000
Euroopan Metsäinstituutti ry	1 009 000
Yhteensä	4 030 000

83. *Lainat puuntuotannon kestävyden turvaamiseen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 521 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävä metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisten lainojen maksamiseen.

32. Metsäntutkimuslaitos

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 36 366 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon maksullisen toiminnan tulot, EU:n tutkimushankkeiden rahoitus, yhteishankkeina toteutettavien sopimustutkimusten tulot sekä muut sekalaiset ja talousarvion ulkopuoliset tulot.

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 420 000 euroa.

77. *Metsien perusparannukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 109 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää metsäteiden rakentamisesta ja kunnossapidosta, soiden kuivatuksesta, perusmetsityksestä ja -lannoituksesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

87. *Maan hankkiminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maa-alueiden ja rakennusten hankinnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

33. Metsähallitus

1. *Palvelu- ja muut toimintatavoitteet*

Metsähallitus hoitaa hallinnassaan olevaa valtion maa- ja vesiomaisuutta ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävällä tavalla siten kuin maa- ja metsätalousministeriön kanssa tulosohtauksessa tarkemmin sovi-
taan.

Metsähallituksen toimintaa kehitetään Kansallinen metsäohjelma 2010:n ja vuonna 2001 hyväksytyn Metsähallituksen kehittämisstrategia 2001—2007:n mukaisesti.

Metsähallitus tuottaa yhteiskunnallisia retkeilypalveluita ja siemenhuoltotöitä sekä ylläpitää uittorakenteita. Lisäksi Metsähallitus toteuttaa erävalvontaa sekä riista- ja kalataloutta koskevia hankkeita.

Kannattavan liiketoiminnan ja laajenevien yhteiskunnallisten palveluiden kautta Metsähallitus tarjoaa työmahdollisuuksia Itä- ja Pohjois-Suomessa sellaisilla alueilla, joilla muutoin syntyy vähän uusia työpaikkoja.

Metsähallitus tekee luonnonsuojelualuehankintoja ympäristöministeriön ohjauksessa siten, että luonnonsuojelualueiden hankkimiseen, Metsähallitukselle myynnistä ja hankinnoista syntyviin kuluihin ja maanvaihdon välirahaan käytetään yhteensä 15,1 milj. euroa.

Metsähallitus voi avustaa Suomen Metsäsäätiötä vuonna 2003 enintään 0,2 milj. eurolla.

Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonsuojelualueiden palvelu- ja muut toimintatavoitteet asetetaan pääluokan 35 luvussa 20.

2. *Peruspääoman korotus*

Metsähallitukselle voidaan siirtää Metsäntutkimuslaitoksen hallinnassa olevaa valtion kiinteistövarallisuutta arvoltaan noin 4,7 milj. euroa. Edellä olevan johdosta Metsähallituksen peruspääomaa korotetaan 4,6 milj. eurolla, minkä jäl-

keen peruspääoman suuruus on 852,5 milj. euroa. Valtioneuvosto valtuutetaan päättämään tarkemmin siirrettävästä omaisuudesta.

3. Investointien enimmäismäärä ja tärkeimmät kohteet

Metsähallituksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2003 enintään 28,1 milj. euroa. Tämän lisäksi Metsähallitus saa suorittaa investointeja, jotka työministeriö, ympäristöministeriö tai maa- ja metsätalousministeriö rahoittaa, sekä käyttää hallinnassaan olevaa maa- ja vesiomaisuutta vaihtomaina luonnonsuojelualueiden hankintaan. Tärkeimmät investointikohteet ovat kiinteistörakenteen parantamiseen ja luonnonsuojelualueiden hankintaan liittyvät maa- ja vesialuehankinnat.

Lisäksi Metsähallitus saa tehdä vuonna 2003 investointeja koskevia sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina varainhoitovuosina enintään 34 milj. euroa.

4. Lainanotto ja takaukset

Metsähallitus oikeutetaan ottamaan valtion liikelaitoksista annetun lain (627/1987) 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua lainaa enintään 34 milj. euroa.

Lisäksi valtioneuvosto saa oikeuttaa Metsähallituksen antamaan vastavakuutta vaatimatta omavelkaisia takauksia siemen- ja taimituotantoa harjoittavan tytäryhtiönsä ottamien yhteensä enintään 4,3 milj. euron lainojen vakuudeksi.

41. Kala-, riista- ja porotalous

25. Kalakannan hoitovelvoitteet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vesioikeudellisten velvoitepäätösten lupaehtojen edellyttämistä kalakannan hoitotoimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 785 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993)

6 §:ssä tarkoitettujen menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin.

42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää metsästyslain 87 §:ssä mainittujen maasuurpetojen aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta sekä näiden ja merihylkeiden aiheuttamien vahinkojen estämisestä, kysymyksessä olevien eläinkantojen seurannasta ja suojelemisesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin.

43. Porotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 564 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää porotalouden edistämiseen myönnettävien valtionapujen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen.

50. Metsästyksen ja riistanhoidon edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 6 973 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 3 §:ssä tarkoitettujen menojen maksamiseen.

51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 627 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kalastuslain (286/1982) 91 ja 91 a §:n perusteella vesialueiden omistajille kalavesien käytöstä maksettaviin korvauksiin, kalastusalue toiminnasta, kalastusalan järjestöjen toiminnasta, kalatalouden edistämisestä sekä valtiolle maksun kannosta ja kalastuksenhoitomaksurekisterin pidosta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

52. Tenojoen kalastuslupamaksut ja viehekalastusmaksut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 137 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Tenojoen kalastuslupatuloista osakaskunnille ja muille vesialueen omistajille palautettavan osuuden maksamiseen sekä kalastuslain (286/1982) 89 a §:n mukaisesti viehekalastusmaksujen palautuksina vesialueiden omistajille ja vuonna 2003 kerättävien viehekalastusmaksujen kannosta aiheutuvien kulutus- ja muiden menojen maksamiseen.

62. Elinkeinokalatalouden markkinoinnin ja rakennepolitiikan edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 14 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää elinkeinokalatalouden kansallisesti rahoitettavista edistämistimenpiteistä aiheutuvien menojen sekä kalatalouden ohjaamisen rahoitusvälineen (KOR) varoista ja Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosastosta (EMOTR-T) rahoitettavien elinkeinokalataloutta koskevien toimenpiteiden EU:n rahoitusosuuden ja valtion rahoitusosuuden maksamiseen. Määrärahasta on varattu 5 700 000 euroa EU:n osarahoittamien hankkeiden valtion rahoitusosuutta varten.

77. Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 757 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää luonnonravintolammikoiden suunnittelu- ja rakentamishankkeiden sekä lähinnä vaelluskalakantojen turvaamiseen ja elvyttämiseen tähtäävien kalataloudellisten kunnostushankkeiden sekä muiden kalataloutta edistävien rakennushankkeiden suunnittelu- ja toteuttamismenojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös hankkeita koskevissa lupapäätöksissä määrättyjen velvoitteiden toteuttamiseen.

42. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 14 122 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää elvytettävien kalakantojen mädin myynnin hintojen alentamiseen enintään 50 000 euroa.

24. Arvokalojen sopimuskasvatustoiminta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 117 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää istutuspoikasten lunastamisesta aiheutuvien menojen ja arvokalakantoja koskevista uusista sopimuksista aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen.

74. Kalanviljelylaitosten ja tutkimusasemien perusparannukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 480 000 euroa.

51. Vesivarojen käyttö ja hoito

22. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 5 116 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vesivarojen käyttöön ja hoitoon liittyviin erillismenoihin sekä määräaikaisen henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

30. Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/1977) nojalla vesihuoltolaitteiden rakentamiseen myönnettyjen lainojen korkohyvitysten maksamiseen.

31. Avustukset yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteisiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 709 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun

lain (56/1980) mukaisten avustusten maksamiseen yhdyskuntien vedenhankintaa ja viemärintiä edistäviin toimenpiteisiin.

43. Eräät valtion maksettavaksi määrätyt korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 420 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ympäristölupavirastojen ja tuomioistuinten vesiasioista antamien päätösten ja lain tai valtioiden välisten sopimusten perusteella valtion maksettavaksi määrättyjen tai sovittujen korvausten sekä päätösmaksujen maksamiseen.

77. Vesistö- ja vesihuoltotyöt (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 14 565 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) 15 §:n mukaisten vesistö- ja vesihuoltohankkeiden toteutuksesta, vesistörakenteiden peruskorjauksista, velvoitteistä ja uppopuiden poistosta sekä vesistöhankeiden suunnittelusta aiheutuvien menojen maksamiseen.

61. Maanmittauslaitos

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 44 980 000 euroa.

80. Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää uusjakotoiminnan tukemisesta annetun lain (24/1981) ja vuokra-alueiden järjestelystä kaupungeissa ja kauppalloissa annetun lain (218/1962) mukaisten menojen, kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) 102 §:n mukaisten lainojen ja korkotuen rahoituksesta ja eräistä vesitilusjärjestelyistä annetun lain (31/1980) 19 §:n mukaisista lunastuksista aiheutuvien menojen maksamiseen, vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain (451/1988) 21 ja 22 §:n mu-

kaisten menojen maksamiseen sekä kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 207 §:n 2 momentissa tarkoitettujen toimitusmenojen maksamiseen uusjakojen ja vesitilusjärjestelyjen osalta.

62. Geodeettinen laitos

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 990 000 euroa.

Elintarvikkeiden turvallisuus

(Luvut 30.71, 72 ja 73)

71. Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitos

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 22 912 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon yhteishankkeista EU:lta ja muilta hankeosapuolilta saatavat tulot.

Määrärahasta saa käyttää hyötyeläinten sairauksien ja kuolinsyyn tutkimuksen ja seuranan sekä maksullisten terveystarkkailuohjelmien maksullista toimintaa koskevien hintojen alentamiseen enintään 135 000 euroa.

28. Rokotteet ja seerumit (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 850 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkomaisten rokotteiden ja seerumeiden hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuviin menoihin.

72. Elintarvikevirasto

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 113 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon yhteishankkeista muilta hankeosapuolilta saatavat tulot.

73. Kasvintuotannon tarkastuskeskus

21. (30.73.21 ja 74.22) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 12 217 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon yhteishankkeista muilta hankeosapuolilta saatavat tulot sekä torjunta-aineiden tehoaineiden arviointitoiminnan maksutulot.

Määrärahasta saa käyttää myös rehu- ja lannoitevalmisteiden ja torjunta-aineiden analyysitoiminnan suoritteiden hintojen alentamiseen enintään 186 000 euroa.

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Liikenne- ja viestintäministeriö

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 13 698 000 euroa.

22. Tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 909 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tutkimus- ja kehittämismenoihin sekä palkkioihin. Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja kehittämishankkeiden maksamiseen ja niihin liittyvien tarjousten tekemiseen.

20. Ajoneuvohallintokeskus

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 762 000 euroa.

24. Tiehallinto

21. Perustienpito (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 599 079 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yleisten teiden perustienpidosta ja yleiseksi teiksi otettavien yksityisteiden kuntoonpanosta, maa-ainesalueiden hankinnoista sekä Tiehallinnon kiinteistönpidosta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa lisäksi käyttää Tieliikelaitoksen henkilöstön sopeuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahalla saa myös rahoittaa ns. lähialueyhteistyöhankkeita. Määrärahaa saa käyttää myös palvelussuhdeasuntojen liikeloudellisiin perustein määräytyvien vuokrien alentamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n aluekehitysrahastosta rahoitettavia tavoiteohjelmia toteuttavien ennen vuotta 2003 tehtyjen sitoumusten kansallisten rahoitusosuuksien maksamiseen valtion osalta sekä pilottihankkeita ja yhteisöaloitteita toteuttavien hankkeiden kansallisten osuuksien maksamiseen valtion osalta. Määrärahasta on varattu 2 305 000 euroa näiden hankkeiden kansallista rahoitusosuutta varten. Lisäksi määrärahaa saa käyttää EU:n TEN-hankkeiden menoihin.

77. Tieverkon kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 30 424 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikaisempina vuosina momentin määrärahalla aloitettujen tieverkon laajennus- ja uusinvestointien toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Tiehallinto saa tehdä näitä hankkeita koskevia sitoumuksia siten, että niistä aiheutuu valtiolle vuoden 2003 jälkeen menoja enintään 5,9 milj. euroa.

78. Eräät tiehankkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 34 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikaisempina vuosina myönnetyn Lohja—Lohjanharju-tien sopimusvaltuudesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Tiehallinto oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnetyn valtuuden mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuutta ei ole käytetty asianomaisena myöntämisvuonna.

Määrärahaa saa käyttää myös hankkeista Nuijamaan raja-aseman tieyhteydet, Tampereen läntisen kehätien 1. vaihe, vt 8 Raisio kohdalla, vt 5 Joroinen—Varkaus, vt 4 Lahti—Heinola sekä vt 4 Jyväskylä—Kirri aiheutuviin menoihin. Tiehallinto oikeutetaan solmimaan sopimukset hankkeista Nuijamaan rajanylityspaikan tiejärjestelyt enintään 14,5 milj. euron kokonaiskus-

tannusten määrästä, Tampereen läntinen kehätie 1. vaihe enintään 57 miljoonan euron kokonaiskustannusten määrästä, vt 8 Raision kohdalla enintään 14 miljoonan euron kokonaiskustannusten määrästä, vt 5 Joroinen—Varkaus enintään 27 miljoonan euron kokonaiskustannusten määrästä, vt 4 Lahti—Heinola enintään 41 miljoonan kokonaiskustannusten määrästä sekä vt 4 Jyväskylä—Kirri enintään 21 miljoonan euron kokonaiskustannusten määrästä.

79. Tieverkon jälkirahoitus- ja kokonaisrahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 77 366 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Tiehallinto oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin niitä valtuuksia ei ole käytetty asianomaisena myöntämismvuonna.

87. Tielain mukaiset maa-alueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 23 546 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yleisistä teistä annetun lain (243/1954) ja asetuksen (487/1957) mukaisten maa-alueiden ja korvausten sekä kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) mukaisten kiinteistötoimitusmaksujen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös tietä varten tarvittavien alueiden hankkimiseen ja korvaamiseen ennen tiesuunnitelman vahvistamista.

25. Tienpidon valtionavut

50. Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 11 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) ja asetuksen (1267/2000) mukaisten valtionapujen maksamiseen, yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen.

26. Tieliikelaitos

1. Palvelu- ja muut toimintatavoitteet

Tieliikelaitoksen tavoitteena on huolehtia toimialaansa kuuluvien palvelujen tarkoituksenmukaisesta tarjonnasta ja kehittämisestä liiketoiminnan edellytysten mukaisesti.

Tieliikelaitos varmistaa tasapuolisen koko maan kattavan palvelutarjonnan yleisten teiden kunnossapidossa ja lossiliikenteen hoidossa.

Tieliikelaitos kehittää tuotteita ja palveluita, jotka parantavat elinympäristön tilaa ja ovat ympäristöystävällisiä.

2. Investointien enimmäismäärä ja tärkeimmät kohteet

Tieliikelaitoksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2003 enintään 30 milj. euroa. Lisäksi Tieliikelaitos saa tehdä vuonna 2003 investointeja koskevia sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina vuosina enintään 30 milj. euroa. Tärkeimmät investointikohteet ovat tuotantotoiminnassa tarvittavien maa-alueiden hankinnat, koneiden ja laitteiden korvaus- ja uusintainvestoinnit sekä toimintojen kehittämiseen liittyvät investoinnit.

3. Lainanotto

Tieliikelaitos oikeutetaan ottamaan valtion liikelaitoksista annetun lain (627/1987) 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua lainaa enintään 30 milj. euroa.

30. Merenkulkulaitos

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 10 988 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n aluekehitysrahastosta rahoitettavia tavoiteohjelmia toteuttavien ennen vuotta 2003 tehtyjen sitoumusten kansallisten rahoitusosuuksien maksamiseen valtion osalta sekä pilottihankkeita ja yhteisöaloitteita toteuttavien hankkeiden kansallisten osuuksien maksamiseen valtion osalta. Määrärahaa saa käyttää myös EU:n TEN-hankkeiden tutkimus- ja selvitysmenoihin.

Määrärahaa saa käyttää myös palvelussuhde-asuntojen liiketaloudellisin perustein määräytyvien vuokrien alentamiseen.

70. *Alusten hankinta* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 971 000 euroa.

77. *Väyläverkon kehittäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 523 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kustannusarvioltaan merkittävien väylä- ja kanavaverkon laajennus- ja uusinvestointien ja laitehankintojen sekä niitä vastaavien myöhemmin toteutettavien hankkeiden suunnittelusta ja muista valmistelevista toisista aiheutuviin menoihin. Merenkululaitos oikeutetaan solmimaan sopimus Naantalin väylän syventämisestä enintään 6 500 000 euron kokonaiskustannusten määrästä sekä sopimus Loviisan väylän syventämisestä enintään 3 300 000 euron kokonaiskustannusten määräästä.

87. *Maa- ja vesialueiden hankinta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää väylien ja muiden maa- ja vesirakennuskohteiden rakentamista varten tarpeellisten maa- ja vesialueiden hankintamenojen sekä vesilain (246/1961) mukaisten korvausten maksamiseen.

32. Merenkulun ja muun vesiliikenteen edistäminen

40. *Lastialusten hankintojen tukeminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 556 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ennen vuotta 1996 sekä vuonna 2000 myönnettyjen korkotukilainavaltuutuksien perusteella suoritettavien korkohyvitysten maksamiseen.

41. *Ulkomaanliikenteen kauppa-alusluetteloon merkittyjen lastialusten ja kolmansien maiden välillä liikennöivien matkustaja-alusten kilpailuedellytysten turvaaminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 39 861 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkomaanliikenteen kauppa-alusluettelosta annetun lain (1707/1991) mukaisen tuen maksamiseen ulkomaanliikenteen kauppa-alusluetteloon merkityille lastialuksille ja kolmansien maiden välillä liikennöiville matkustaja-aluksille.

42. *Ulkomaanliikenteen matkustaja-alusten ja -autolautojen kilpailuedellytysten turvaaminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 27 682 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkomaanliikenteen kauppa-alusluettelosta annetun lain (1707/1991) mukaisen tuen maksamiseen ulkomaanliikenteen kauppa-alusluetteloon merkityille muille kuin kolmansien maiden välisessä liikenteessä toimiville matkustaja-aluksille ja matkustaja-autolautoille.

44. *Saaristoliikenteen avustaminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 286 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen saariston kulkuyhteyksiä hoitaville liikenteenharjoittajille valtioneuvoston asetuksen (371/2001) mukaisin perustein.

50. *Lästimaksuista suoritettavat avustukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 782 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lästimaksuista annetun lain (189/1936) mukaisten avustusten maksamiseen ammatissaan toimivien merimiesten hyväksi tapahtuvaan huoltotoimintaan ja meripelastustoiminnan edistämiseen. Avustukset myönnetään Merenkululaitoksen määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin menoihin.

40. Ratahallintokeskus

21. *Perusradanpito* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 233 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää radanpidon lisäksi kiinteistönpidosta aiheutuviin ylläpito- ja investointimenoihin, joukkoliikenteen tarkastusmaksutoiminnan kuluihin, EU:n TEN-hankkeiden tutkimus- ja suunnittelumenojen maksamiseen sekä lähialueyhteistyöhön.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n aluekehitysrahastosta rahoitettavia tavoiteohjelmia toteuttavien ennen vuotta 2003 tehtyjen sitoumusten kansallisten rahoitusosuuksien maksamiseen valtion osalta sekä pilottihankkeita ja yhteisöaloitteita toteuttavien hankkeiden kansallisten osuuksien maksamiseen valtion osalta.

77. *Rataverkon kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 30 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikaisempina vuosina momentilta aloitettujen radanpidon kehittämissankkeista aiheutuvien menojen maksamiseen. Ratahallintokeskus saa tehdä sitoumuksia siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja myöhemminä vuosina enintään 41 400 000 euroa.

78. *Eräät ratahankkeet* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 106 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Ratahallintokeskus oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin niitä valtuuksia ei ole käytetty asianomaisena myöntämisvuonna.

87. *Rataverkon maa-alueiden hankinnat ja korvaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 670 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rataverkosta, radanpidosta ja rataverkon käyttämisestä annetun lain mukaista toimintaa varten hankittavien maa-alueiden ja korvausten sekä kiinteistötoimitus-

maksusta annetun lain (558/1995) mukaisten kiinteistötoimitusmaksujen maksamiseen.

50. Ilmailulaitos

1. *Palvelu- ja muut toimintatavoitteet*

Ilmailulaitoksen tavoitteena on toimialansa ja tehtäviensä mukaisesti huolehtia siitä, että ilmailutoiminta tapahtuu mahdollisimman turvallisesti, tehokkaasti, tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti.

Ilmailulaitoksen tulee huolehtia palvelujensa tarjonnasta ja kehittämisestä kannattavan liiketoiminnan edellytysten mukaisesti. Palveluiden tarjonnassa ja kehittämisessä on otettava huomioon asiakkaitten, mukaan lukien sotilasilmailu, sekä yhteiskunnan tarpeet. Suomen lentoasemia ja lennonvarmistusjärjestelmää ylläpidetään ja kehitetään yhtenä kokonaisuutena ja niitä kehitetään niiden palvelujen kysyntää vastaavasti. Ensisijaisesti pyritään turvaamaan säännöllisen reittiliikenteen edellyttämät palvelut.

Ilmailulaitoksen tavoitteena on hyödyntää liiketoiminnassaan lentoasemien läheisyydessä olevia laitoksen maa-alueita lentoliikenteen ja yhteiskunnan kannalta mahdollisimman tehokkaasti ja pitää lentoasemien hyvää toimintaa ensisijaisena lähtökohtana.

2. *Investointien enimmäismäärä ja tärkeimmät kohteet*

Ilmailulaitoksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2003 enintään 60 milj. euroa. Lisäksi Ilmailulaitos saa tehdä vuonna 2003 investointeja koskevia sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina vuosina enintään 100 milj. euroa. Tärkeimmät investoinnit ovat Helsinki-Vantaan lentoaseman terminaalitoimintojen kehittäminen ja Helsinki-Vantaan lentoaseman pelastusasemien sivutuki- ja kunnossapitorakennusten rakentamisen aloittaminen sekä lennonvarmistusjärjestelmän uusimisen loppuun saattaminen. Muuten investoinnit ovat korvaavia ja toimintaa ylläpitäviä hankkeita.

Valtioneuvosto saa oikeuttaa Ilmailulaitoksen antamaan vastavakuutta vaatimatta omavalkaisia takauksia lentokenttä- ja lennonvarmistuspalveluja tuottavien tytäryhtiöidensä tai

Ilmailulaitoksen toimialaan liittyvien kiinteistöyhtiöidensä ottamien yhteensä enintään 50 milj. euron lainojen vakuudeksi.

3. Lainanotto

Ilmailulaitos oikeutetaan ottamaan valtion liikelaitoksista annetun lain (627/1987) 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua lainaa enintään 25 milj. euroa.

4. Omaisuuden luovuttaminen

Valtion kiinteistöhallinnon uudelleenjärjestelyjä jatketaan siten, että vuonna 2003 puolustusministeriöltä siirretään kiinteistöjä, rakennuksia, rakennelmia ja verkostoja Ilmailulaitoksen hallintaan. Siirrettävän omaisuuden arvo on noin 8 milj. euroa. Omaisuus merkitään muuhun omaan pääomaan eikä sille aseteta tuottovaatimusta. Valtioneuvosto oikeutetaan päättämään tarkemmin siirrettävästä omaisuudesta.

Ilmailulaitos saa luovuttaa käyvällä hinnalla perustettavalle Ilmailulaitoksen omistukseen kokonaan tulevalle tytäryhtiölle vuonna 2003 puolustusministeriöltä Ilmailulaitokselle vuoden 2003 alusta siirtyvää varallisuutta enintään 8,0 milj. euron arvosta.

52. Ilmaliikenteen korvaukset ja valtionavut

41. *Valtionapu eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää enintään 90 prosentin suuruisen valtionavun maksamiseen Seinäjoen (Rengonharjun) ja Mikkelin säännöllisen reittiliikenteen piirissä olevien lentopaikkojen rakenteiden ja laitteiden parantamiseen sekä kenttien ylläpidon avustamiseen ja lentopaikkojen rakentamiseen otettujen lainojen kustannuksiin.

43. *Korvaus Ilmailulaitokselle valmiustehtävistä* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 4 575 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maksuna Ilmailulaitokselle siviili- ja sotilasliikennettä palveleville lentoasemille sotilasilmailusta aiheutuvien kiinteiden kustannusten kattamiseksi sekä Rajavar-

tiolaitoksen meripelastuspalvelun yöaikaisten kustannusten kattamiseksi.

60. Joukkoliikenteen palvelujen ostot, korvaukset ja tuet

42. *Valtionavustus koulutuksesta* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 841 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen rautatieliikenteen ammattikoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

63. *Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 83 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää luvanvaraista henkilöliikennettä koskevan lain (343/1991) 23 ja 23 a §:n mukaisesti. Määrärahasta saa myöntää myös joukkoliikenteen valtionavustuksista annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (64/2002) mukaisesti kunnille ja muille yhteisöille valtionapua.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoitukseen.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää valtion osuutena Merenkurkun laivaliikenteen ostomenoihin.

70. Viestintävirasto

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 776 000 euroa.

72. Viestinnän korvaukset ja avustukset

42. *Sanomalehdistön tuki* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 12 614 000 euroa.

Määrärahan tarkoituksena on edistää kotimaisen lehdistön ja tiedonvälityksen moniarvoisuutta ja monipuolisuutta.

Määrärahasta saa käyttää 7 568 000 euroa valtioneuvoston erikseen määäämin ehdoin puolueille lehdistön ja sitä vastaavan sähköisen julkaisutoiminnan tukemiseen sekä Ahvenanmaan maakunnalle tiedotustoiminnan tukemiseen samojen jakoperusteiden mukaan kuin puoluelain (10/1969) 9 §:ssä tarkoitettu avustus.

Määrärahasta saa käyttää 5 046 000 euroa valtioneuvoston erikseen määäämin ehdoin avustusten maksamiseen sanomalehtien kuljetus-, jakelu- ja muiden kustannusten alentamiseksi.

80. Ilmatieteen laitos

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 26 781 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös palvelussuhde-asuntojen liiketaloudellisiin perustein määräytyvien vuokrien alentamiseen.

81. Merentutkimuslaitos

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 162 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös Etelä-Manner-toiminnasta aiheutuviin menoihin.

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut menot

19. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 223 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonlisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

40. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 782 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen liikenne- ja viestintäalan yhteisöjen ja museotoiminnan tukemiseksi.

62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus liikenne- ja viestintäministeriön osalta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 155 000 euroa.

Vuonna 2003 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 5 726 000 eurolla.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan aluekehitysrahastosta rahoitettavien tavoite 1- ja 2-ohjelmien, yhteisöaloitteiden ja innovatiivisten toimien hankkeiden valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös teknisen avun ja edellä mainittujen ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen yhdessä momentilta 26.98.61 olevan EU-osuuden kanssa.

78. Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 9 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentamisesta ja alueiden hankkimisesta sekä korvauksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Hankkeen toteuttamiseen liittyviä sitoumuksia saa tehdä yhteensä enintään 207 400 000 euron määrästä. Määrärahasta saa maksaa palkkausmenoja enintään yhden henkilötyövuoden verran.

88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 505 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionenemmistöisten osakeyhtiöiden ja valtion liikelaitosten omistusjärjestelyistä, osakkeiden hankinnasta ja myynnistä sekä yhtiöomaisuuden hoidosta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Päälukka 32

KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Luottolaitosten varoista myönnettävien eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/1977) 4 §:n mukainen turvavarastointilainojen korkohyvityksen enimmäismäärä on 5 prosenttia. Uusia turvavarastointilainoja saa hyväksyä vuonna 2003 enintään 8 409 000 euroa.

Turvavarastolain (970/1982) 7 §:n mukaisia varastointiavustuksia saa myöntää vuonna 2003 enintään 34 000 euroa.

10. Hallinto

19. *Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 61 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonlisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

21. *Kauppa- ja teollisuusministeriön toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 22 565 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää enintään 17 000 euroa kuluttajatiedon julkistamispalkintoa varten.

Määrärahaa saa käyttää myös korvaukseen Huoltovarmuuskeskukselle puolustustaloudellisen suunnittelukunnan menoja varten ja EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien hankkeiden menoihin.

22. *Työvoima- ja elinkeinokeskusten toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 68 797 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös euroneuvontakeskuksista ja Teknologian kehittämisskeskuk-

sen projektiluontoisista tehtävistä aiheutuvien menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää työvoima- ja elinkeinokeskusten yritysosastojen järjestämistä pk-yritysten kehittämispalveluista, pk-yrityksille suunnatuista neuvonta- ja informaatiopalveluista sekä näiden palvelujen kehittämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös yritysneuvonnan asiantuntijapalvelujen ostamiseen ja yritysneuvontaa suorittaville henkilöille tarkoitettujen koulutuspalvelujen ostamiseen sekä porotilalain, luontaiselinkeinolain, kolttalain ja maatilalakia edeltävän lainsäädännön mukaisesti valtion hallinnassa olevien kiinteistöjen hoitomenojen maksamiseen.

Määrärahasta on varattu 1 682 000 euroa pk-yritysten kehittämispalveluihin. Määrärahaa saa käyttää neuvonta-, koulutus-, konsultointi- ja muiden kehittämispalvelujen maksullisen toiminnan hintojen alentamiseen enintään 3 860 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon maksullisen toiminnan tulot.

24. *Tutkimus- ja selvitystoiminta* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 628 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kauppa- ja teollisuusministeriön strategista suunnittelua ja päätöksentekoa palveleviin tutkimus- ja selvityshankkeisiin. Määrärahaa saa myös käyttää ydinenergia-alan valvontaa tukevien selvitysten ja tutkimusten toteuttamiseen, teknisen infrastruktuurin ja turvallisuuden sekä laadun kehittämiseen, kansainväliseen teknistaloudelliseen yhteistyöhön sekä kansainvälisten järjestöjen, rahoituslaitosten ja muiden yhteistyöorganisaatioiden kanssa valmisteltaviin ja toteutettaviin hankkeisiin. Lisäksi määrärahaa saa käyttää EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista

rahoitettavien tutkimus- ja selvityshankkeiden toteuttamiseen ja niihin liittyvien tarjousten tekemiseen.

Määrärahaa saa käyttää edellä mainituista tehtävistä aiheutuviin palkkaus- ja palkkio-menoihin, laite- ja ohjelmistohankintamenoihin sekä muihin mainituista toiminnoista aiheutuviin vastaaviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää enintään 24 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen.

66. *Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 7 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen.

92. *Korvaus valtion ydinjätehuoltorahastolle* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 7 124 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ydinenergiain (1990/1987) 52 §:n mukaisen korvauksen maksamiseen valtion ydinjätehuoltorahastolle.

95. *Maanomistajien osuus vanhoista kaivospiirimaksuista* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kaivoslain (503/1965) perusteella maanomistajille suoritettavien puolustusmaksujen osuuksien maksamiseen.

20. Teknologiapolitiikka

21. *Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 37 595 000 euroa.

22. *Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 63 138 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös niiden tutkimushankkeiden menojen maksamiseen, jotka

jokin muu valtion virasto hankkeen toimeksi-antajana rahoittaa.

23. *Turvatekniikan keskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 9 314 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon tutkimus- ja kehittämistoiminnan yhteishankkeista muilta hankeosapuolilta saatavat tulot.

24. *(32.40.22) Kuluttajatutkimuskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 740 000 euroa.

25. *Mittatekniikan keskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 063 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien tutkimushankkeiden rahoitukseen.

Määrärahaa saa lisäksi käyttää mittayksiköistä ja mittanormaalijärjestelmästä annetun lain (1156/1993) mukaisesti kansallisen mittanormaalijärjestelmän yleisestä toteuttamisesta, kansallisten mittanormaalilaboratorioiden toiminnan ohjauksesta, kehittämisestä ja hallinnoinnista, kansallisen kalibrointipalvelun järjestämisestä sekä mittatekniikan ja akkreditoinnin edistämisestä aiheutuviin toimintamenoihin.

26. *Teknologian kehittämiskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 23 983 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon EU:lta saatavat tulot sekä Teknologian kehittämiskeskuksen vastuulla toteutettavista kansainvälisistä ja muista yhteishankkeista tuloina saatavat muiden hankeosapuolten maksumuutokset.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien hankkeiden menoihin sekä ulkomaan rahoituksesta johtuviin laskennallisiin kurssivaihteluihin.

27. *Teknologinen tutkimustoiminta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 134 857 000 euroa.

Vuonna 2003 uusia rahoituspäätöksiä saa tehdä enintään 137 709 000 eurolla.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää sellaiseen teknologiseen tutkimukseen ja kehitykseen, joka edistää teknologisen perusosaamisen syntymistä ja kehittymistä tutkimus-, kehittämis- ja koulutusorganisaatioissa elinkeinoelämän kehittymiseen vaikuttavilla alueilla. Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää:

— valtion budjettitalouden piiriin kuuluvien tutkimuslaitosten, yliopistojen ja korkeakoulujen kansallisiin ja kansainvälisiin ohjelmiin ja hankkeisiin sekä hankkeiden valmisteluun,

— viranomaisten välisenä yhteistyönä toteutettaviin klusterihankkeisiin ja muuhun yhteistyöhön,

— kansainvälisen yhteistyön ja ohjelmien ja hankkeiden osallistumismaksuihin, laitetoimintuksiin ja Tekesin puolesta tehtävistä matkoista muille kuin Tekesin henkilöstölle aiheutuviin matkakustannuksiin,

— valtion ja kuntasektorin laitosten uutuustuotteiden hankinnan tukemiseen ja

— EU:n hyväksymien tutkimushankkeiden maksamiseen.

28. *Hanke- ja ohjelmatoiminnan selvitys- ja kehittämismenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 11 996 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää teknologian siirtoa, teknologian hyödyntämistä ja uusien liiketoimintojen syntymistä edistävien palvelujen ja hanke- ja ohjelmatoimintaan välittömästi liittyvien tilaustutkimusten, selvitysten sekä asiantuntija-, arviointi- ja tiedotuspalvelujen hankintaan.

Määrärahasta saa käyttää enintään 10 000 euroa perustettavan Suomalaisen Teknologia-palkintosäätiön peruspääoman maksamiseen.

40. *Avustukset teknologiseen tutkimukseen ja kehitykseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 130 457 000 euroa.

Vuonna 2003 uusia avustuspäätöksiä saa tehdä enintään 153 687 000 eurolla.

Avustuksia saa myöntää valtionavustuslain (688/2001) valtioneuvoston päätöksen (461/1998) ja EU:n komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EY 69/2001) mukaisesti yrityksille ja yhteisöille tuotteita, tuotantomenetelmiä ja palveluiden kehittämistä koskevaan teknologiseen tutkimukseen ja kehitykseen. Avustuksia saa myöntää myös riskipitoisiin kehityshankkeisiin, joilla tähdätään uuden teknologian hyödyntämiseen ja energiatalouden, ympäristötekniikan ja terveydenhoidon teknologioiden kehittämiseen sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan tulosten liiketaloudelliseen hyödyntämiseen.

Ammattikorkeakoulujen ja kunnallisten organisaatioiden sekä voittoa tavoittelemattomien yritysten ja yhteisöjen tutkimushankkeista aiheutuviin kustannuksiin voidaan palvelun julkishyödykkeeseen verrattavan luonteen vuoksi myöntää valtionavustusta täyttä kustannusmäärää vastaava määrä.

41. *Keksintö-, laatu- ja standardisointitoiminnan edistäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 806 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kauppa- ja teollisuusministeriön toimialaan liittyvien keksintö-, laatu- ja standardisointitoimintojen edistämiseen ja niiden edistämisen hallintomenoihin. Keksintötoiminnan tukemisesta ja edistämisen hallintomenoista aiheutuviin kustannuksiin voidaan palvelun julkishyödykkeeseen verrattavan luonteen vuoksi myöntää valtionavustusta täyttä kustannusmäärää vastaavasti. Valtionavustuslakia (688/2001) sovelletaan yleislakina avustuksia myönnettäessä. Ministeriön päätöksillä määrätään avustuksen käytöstä ja käytön valvonnasta.

70. *Geologian tutkimuskeskuksen alushankinta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 336 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää merigeologisessa kartoitus- ja tutkimustoiminnassa käytettävän aluksen hankintaan tarvittavine laitteistoineen yhteishankintana merivoimien tutkimuslaitoksen

kanssa. Geologian tutkimuskeskus saa tehdä vuonna 2003 sitoumuksia enintään 341 000 euron arvosta koskien hankintakokonaisuuden vielä tilaamatonta osuutta.

83. *Lainat teknologiseen tutkimukseen ja kehitykseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 69 855 000 euroa.

Vuonna 2003 uusia lainoja saa myöntää enintään 71 890 000 euroa.

Lainoja saa myöntää valtion lainanannosta sekä valtion takauksesta ja valtion takuusta annetun lain (449/1988), valtioneuvoston päätöksen (461/1998) ja EU:n komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EY 69/2001) mukaisesti. Lainoja saa myöntää joko vieraan pääoman ehtoisina (riskilainat) tai oman pääoman ehtoisina (pääomalainat) yrityksille ja yhteisöille teknologiseen kehitystyöhön, jonka tavoitteena on edistää kansainvälisesti kilpailukykyisten tuotteiden, tuotantomenetelmien ja palveluiden kehittämistä ja parantamista.

Lainoja saa myöntää myös riskipitoisiin kehityshankkeisiin, joilla tähdätään uuden teknologian hyödyntämiseen ja energiatalouden, ympäristötekniikan ja terveydenhoidon teknologioiden kehittämiseen sekä tutkimus- ja kehitystoiminnan tulosten liiketaloudelliseen hyödyntämiseen. Lainoja saa myöntää ensisijaisesti konkreettiseen riskipitoiseen tuotekehitykseen ja tuotteistamiseen lähinnä pk-yrityksille. Lainat voidaan myöntää vakuutta vaatimatta. Mikäli kehitystyö epäonnistuu teknisesti tai ei johda taloudellisesti hyödynnettävään tulokseen, teknologian kehittämiskeskuksella on lainansaajan hakemuksesta oikeus antaa lainansaajalle valtioneuvoston päätöksen (461/1998) määrittelemien ehtojen puitteissa lisää takaisinmaksuaikaa, muuttaa vieraan pääoman ehtoisena myönnetty laina tai osa siitä oman pääoman ehtoiseksi lainaksi tai poikkeustapauksessa jättää lainan maksamaton pääoma ja korot osittain tai kokonaan takaisin perimättä. Muiden kuin pk-yritysten kohdalla näin voidaan menetellä vain erityisen painavasta syystä.

30. Yrityspolitiikka

21. *Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 177 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää toimintamenojen lisäksi myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja teknisen ja taloudellisen kehityksen edistämiseen, kansainväliseen toimintaan liittyviin projekteihin sekä INNOSUOMI-toimintaan ja -palkintoihin. Momentille budjetoidaan hakemus-, ilmoitus- ja käsittelymenetelyistä johtuen tulot pääsääntöisesti maksuperusteella.

41. *Toimintatuki Finnvera Oyj:lle* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 336 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Finnvera Oyj:n toimintakuluihin valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain (445/1998) ja sen nojalla annetun valtioneuvoston sitoumuksen mukaisesti.

42. *Finnvera Oyj:n korkotuet* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 19 940 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yhtiön toiminnan rahoittamiseen myönnettävään korkotukeen Kera Oy:stä annetun lain (65/1971) ja valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain (445/1998) nojalla annettujen valtioneuvoston sitoumusten mukaisesti.

Alueellisen korkotuen piiriin kuuluvia luottoja erityisrahoitusyhtiö saa myöntää vuonna 2003 enintään 117 732 000 euroa ja elinkeinopoliittisin perustein tuettavien tukiohjelmien mukaisia erityiskorkotuen piirissä olevia lainoja yhteensä enintään 108 912 000 euroa, johon sisältyvät myös naisryrittäjälainat.

43. *Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 21 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Finnvera Oyj:n ja Kera Oyj:n luotonanto- ja takaustoiminnassa syntyneiden tappioiden korvaamiseen Kera

Oy:stä annetun lain (65/1971) ja valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain (445/1998) nojalla annettujen valtioneuvoston sitoumusten mukaisesti.

44. Alueellinen kuljetustuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 364 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain (954/1981) sekä saaristokuljetusten tukemisesta annetun valtioneuvoston päätöksen (311/1982) mukaisen kuljetustuen maksamiseen pk-yrityksille. Määrärahasta saa käyttää enintään 13 500 euroa saariston kuljetustuen maksamiseen.

45. Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 483 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yritystoiminnan tukemisesta annetun lain (1068/2000) ja yritystuista annetun lain (1136/1993) mukaisten tukien sekä kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen (2/022/1998) mukaisten kansainvälistymistukien maksamiseen.

Yritystoiminnan tukemisesta annetun lain mukaista investointitukea, pk-yritysten kehittämistukea ja yritysten toimintaympäristötukea sekä maataloustuotteiden jalostuksen ja markkinoinnin investointi- ja kehittämistukea saa vuonna 2003 myöntää yhteensä 16 819 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yritysten investointihankkeisiin, pk-yritysten kehittämishankkeisiin, yritysten toimintaympäristöä parantaviin hankkeisiin sekä maataloustuotteita jalostavien ja markkinoivien yritysten investointi- ja kehittämishankkeisiin myönnettäviin avustuksiin.

47. Valtionavustus kehittämispalvelutoimintaan ja eräille yhteisöille (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 561 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kauppa- ja teollisuusministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen valtionapuun ja lähinnä pk-yritysten kehittämispalvelujen tuottamiseen sekä ulkomaisten investointien edistämiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen pk-yritystoiminnan edistämisyhteisöille, pk-yrityksil-

le tarkoitettujen palvelujen kehittämiseen, yrittäjyyden edistämiseen ja alueellisiin elinkeinojen kehittämishankkeisiin.

Momentin käyttötarkoituksessa mainittuihin ulkomaisten investointien edistämisestä aiheutuviin kustannuksiin voidaan palvelun julkishyödykkeeseen verrattavan luonteen johdosta myöntää valtionavustusta täyttää kustannusmäärää vastaavasti. Myös pk-yrityksille tarkoitettujen palvelujen kehittämiseen, yrittäjyyden ja yritysten eettisen vastuun edistämiseen sekä alueellisiin elinkeinojen kehittämishankkeisiin voidaan erityisissä tapauksissa niiden yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden perusteella myöntää valtionapua kustannusten täyttää määrää vastaavasti.

Avustukset myönnetään valtioneuvoston tarkemmin päättämien perusteiden mukaisesti. Määrärahaa saa käyttää myös julkisten yhteisöjen hankkeiden rahoittamiseen.

48. Korkotuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 7 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen korontasauksesta annetun lain (1137/1996) mukaisen korkotuen maksamiseen. Määrärahaa voidaan lisäksi käyttää julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen korontasausyhtiöstä annetun lain (1136/1996) tarkoittamalle yhtiölle Fide Oy:lle maksettavan hallinnointipalkkion suorittamiseen sekä valtiokonttorille korontasaussojauksista aiheutuvien korko- ja valuuttariskien suojaukseen tarvittavien toimenpiteiden ja kustannusten maksamiseen.

49. Korkotuki Suomen Vientiluotto Oy:n myöntämille luotoille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää alustoimitusten rahoitukseen myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain (1093/1985) ja alustoimitusten rahoitukseen myönnettävästä korkotuesta annetun lain (1173/1990) sekä Suomen Vientiluotto Oy:n korkotuesta, valuuttakurssitappioiden korvaamisesta ja antolainauksen valtion takauksista an-

tun lain (1364/1989) mukaisen korkotuen, valuuttakurssitappioiden ja takauksista syntyneiden tappioiden korvaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

60. *Siirrot valtiontakuurahastoon* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 35 017 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtiontakuurahastosta annetun lain (444/1998), vientitakuulain (479/1962) ja valtion vientitakuista annetun lain (422/2001) perusteella myönnettyjen takuiden aiheuttamiin korvausmenoihin. Määrärahaa saa käyttää myös valtiontakaustoimintaa koskevien lakien (375/1963, 573/1972 ja 609/1973) nojalla valtiontakaustoiminnasta annettujen takaus-sitoumusten ja perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi annetun lain (651/1985), valtion vakauttamistakauksista annetun lain (529/1993) perusteella myönnettyjen takuiden ja takauksen sekä valtion pääomatakuista annetun lain (594/1992) nojalla ennen vuotta 1999 myönnettyjen takuiden aiheuttamien korvausmenojen maksamiseen.

62. *EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus kauppa- ja teollisuusministeriön osalta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 94 720 000 euroa.

Vuonna 2003 saa tehdä uusia myöntämispäätöksiä yhteensä 80 112 000 eurolla. Mikäli vuoden 2002 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saadaan käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2003.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta rahoitettavien rakennerahastokauden 2000—2006 tavoite 1-, 2- ja 3 -ohjelmien sekä Interreg III -yhteisöaloitteiden valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös teknisen avun ja edellä mainittujen ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen yhdessä momenteilla 26.98.61 ja 34.05.61 olevien EU:n osuuksien kanssa. Lisäksi määrärahaa saa käyttää neuvoston asetuksen (EY 1260/1999) artiklan 39 (varainhoitoa koskevat oikaisut) ja neu-

voston asetuksen (ETY 2082/1993) artiklan 24 (tuen vähentäminen, pidättäminen ja peruuttaminen) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää neuvonta-, koulutus-, konsultointi- ja muiden kehittämispalvelujen maksullisen toiminnan hintojen alentamiseen enintään 6 728 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lopulliselle edunsajalle aiheutuvien arvonlisäverojen maksamiseen.

40. Kuluttaja- ja kilpailupolitiikka

21. *Kuluttajaviraston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 524 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Kuluttaja-lehden hinnan alentamiseen enintään 100 000 euroa.

24. *Kuluttajavalituslautakunnan toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 515 000 euroa.

26. *Kilpailuviraston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 511 000 euroa.

31. *Korvaus talous- ja velkaneuvonnan järjestämisestä* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 860 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää talous- ja velkaneuvonnasta annetun lain (713/2000) mukaisen korvauksen maksamiseen talous- ja velkaneuvontapalvelujen tuottajille.

Määrärahaa saa käyttää myös projektihenkilöstön palkkaukseen Kuluttajavirastoon sekä velkaneuvojen koulutukseen.

50. *Valtionavustus kuluttajajärjestöille* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 673 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksena kuluttajajärjestöjen ja Työtehoseura ry:n kotitalousosaston tukemiseen Kuluttajaviraston määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin kuluihin.

50. Kansainvälistymispolitiikka

21. *Matkailun edistämiskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 15 973 000 euroa.

40. *Toimialakohtainen yritysten kansainvälistyminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 18 273 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yritysryhmien yhdessä toteuttamiin vientiä ja kansainvälistymistä edistäviin sekä yritysten kansainvälistä kilpailukykyä kehittäviin yhteishankkeisiin, joihin voivat osallistua Suomessa rekisteröidyt eri toimialojen teollista tuotantoa harjoittavat yritykset sekä palvelualojen yritykset. Toimialakohtaisten hankkeiden toteuttajina on yhteisöjä, toimialaliittoja ja yrityksiä.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälistymisen uusien kumppanuusohjelmien pilottivaiheen kuluihin. Kumppanuusohjelmiin voi osallistua vain pieniä yrityksiä. Määrärahaa saa käyttää myös PuuEurooppa-hankkeen yritysten kansainvälistymistä ja ulkomaista markkinointia tukeviin toimiin, joihin osallistuu yrityksiä. Valtionavustuskia (688/2001) sovelletaan yleislakina toimialakohtaista yritysten kansainvälistymistukea myönnettäessä. Tuen myöntämisen yleisistä ehdoista on annettu valtioneuvoston asetus (1155/2001).

Avustuksia voidaan myöntää korkeammin prosenttiosuukin valtakunnallisiin ja alueellisesti merkittäviin hankkeisiin, joihin ei osallistu yrityksiä tai joiden kulut ovat vaikeasti yrityskohtaisesti kohdennettavissa tai jos tapahtuman hyödyn katsotaan koituvan laajalle yritysjoukolle tai hanke on luonteeltaan poikkeava ja riskialtis.

Uusia avustuksia saa vuonna 2003 myöntää 17 238 000 euroa.

41. *Avustus ulkomaankauppaa edistäville järjestöille ja Finpro ry:lle* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 23 596 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkomaankauppaa edistävien järjestöjen tarjoaman perusneuvon-

nan ja asiantuntijapalveluiden tuottamiseen. Avustukset myönnetään valtioneuvoston tarkemmin päättämien perusteiden mukaisesti. Avustusta voidaan myöntää korkeammin prosenttiosuukin tavanomaista riskialttiimpaan osaan ulkomaankauppaa edistävien järjestöjen toiminnoista.

60. Energiapolitiikka

21. *Energiamarkkinaviraston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 208 000 euroa.

27. *Energiansäästön ja uusiutuvan energian käytön edistäminen ja energiatiedotus* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää energiansäästöön, energian tehokkaaseen käyttöön sekä uusiutuvan energian käyttöön ja tuotantoon liittyvästä informaatiotoiminnasta ja selvityksistä aiheutuvien menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää uuden säästötekniikan markkinoiden edistämisestä ja muusta energia-alan tiedottamisesta ja tietohuollon järjestämisestä sekä kansallisen ilmastostrategian toteuttamiseen liittyvästä tiedottamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien hankkeiden osarahoitukseen.

40. *Energiatuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 24 540 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää energiatalouden kehittämiseen ympäristömyönteisemmäksi, uuden teknologian käyttöönoton edistämiseen sekä energiahuollon varmuuden ja monipuolisuuden edistämiseen. Tukea voidaan myöntää energiansäästöä, energian tuotannon tai käytön tehokkaimista sekä uusiutuvan energian tuotantoa tai käyttöä edistäviin sekä energian tuotannon tai käytön ympäristöhaittoja vähentäviin sekä energiahuollon varmuutta ja monipuolisuutta muu-

toin edistäviin investointi- ja selvityshankkeisiin. Etusija annetaan uuden teknologian kaupallistamista edistävälle hankkeille. Energiatukea ei myönnetä valtionosuutta saaviin perustamishankkeisiin. Energiatuen myöntämisestä päättävät kauppa- ja teollisuusministeriö ja energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston asetuksen (625/2002) mukaisesti myös työvoima- ja elinkeinokeskukset.

Energiatukea voidaan myöntää yrityksille, kunnille ja muille yhteisöille. Tuen enimmäismäärää harkittaessa ei oteta huomioon kunnan tai muun yhteisön rakentamissa ja omistamissa energiahankkeissa kyseisten tahojen oman rahoituksen osuutta, jos se ei sisällä sellaista taloudellista etuutta, joka olisi katsottava EY:n lainsäädännössä tarkoitetuksi valtiontueksi. Sama koskee kunnan tai muun yhteisön omistamien kiinteistöjen katselmustoiminnan tukemista. Rahoituksella, jonka ei katsota olevan valtiontukea tai muuta julkista tukea, tarkoitetaan esimerkiksi markkinaehtoin myönnettävää rahoitusta tai omarahoitusta.

Valtionavustuslakia (688/2001) sovelletaan yleislakina energiatukea myönnettäessä. Energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (625/2002) säädetään tuen talousarvion mukaisesta myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä. Kauppa- ja teollisuusministeriö voi antaa erikseen päätöksen muiden kuin valtioneuvoston asetuksessa mainittujen hankkeiden tai ohjelmien tukemisesta ja myönnettävän tuen enimmäismäärästä saatuaan valtioneuvoston raha-asiaivaliokunnan lausunnon asiasta. Määrärahaa saa käyttää lisäksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista annettujen valtioneuvoston päätösten (29/1999 ja 45/1996) ja energia-avustuksista annetun lain (1607/1991) nojalla aiemmin myönnettyjen tukien maksamiseen.

Vuonna 2003 tukea saa myöntää enintään 31 228 000 euroa.

45. *Energiainvestointien korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 15 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/1977) 2 §:n mukaisten korkotukilainojen korkotuen maksamiseen. Vuonna 2003 ei uusia korkotukilainoja hyväksytä.

Korkohyvityksen määrä on neljän ensimmäisen lainavuoden aikana 4 prosenttia korkotukilainan määrästä ja lainavuosien 5—8 aikana 2 prosenttia korkotukilainan määrästä. Erityisistä syistä voi korkotukilainan korkohyvityksen määrä olla neljän ensimmäisen lainavuoden aikana enintään 6 prosenttia korkotukilainan määrästä ja lainavuosien 5—8 aikana enintään 4 prosenttia korkotukilainan määrästä. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Korkohyvitys on aina enintään luottolaitoksen perimän koron suuruinen.

50. *Eräät energiataloudelliset avustukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen järjestöille ja yhteisöille energiapolitiikan tavoitteita tukevaan toimintaan. Tällä tarkoitetaan erityisesti sellaista toimintaa, jolla edistetään energian säästöä ja uusiutuvien energialähteiden hyödyntämistä sekä kotimaisten polttoaineiden tuotantoa. Avustus on tarkoitettu ensisijaisesti pienet taloudelliset resurssit omaaville järjestöille ja muille yhteisöille. Avustusta voidaan myöntää joko yleisavustuksena järjestön sääntömääräisen toiminnan tukemiseen tai erityisavustuksena tiettyyn hankkeeseen.

Valtionavustuslakia (688/2001) sovelletaan yleislakina eräitä energiataloudellisia avustuksia myönnettäessä. Tarkemmat säännökset tuen talousarvion mukaisesta myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä on annettu valtioneuvoston asetuksella (56/2002).

70. Omistajapolitiikka

80. *Lainat Airbus-yhteistyöhankkeille* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 6 560 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Patria Finavicom Oy:lle vuonna 2001 myönnetyn lainan maksamiseen.

88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 382 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää niiden osakkeiden merkintähinnan maksamiseen, joita valtio merkitsee valtionyhtiöiden tai valtion osakkuusyh-

tiöiden osakeannissa. Määrärahaa saa käyttää myös muista tarpeellisista osakejärjestelyistä aiheutuvien menojen maksamiseen sekä valtionyhtiöiden yksityistämiseen, omistajaohjaukseen ja yhtiöomaisuuden hoitoon liittyvien menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää vaihtovelkakirjalainojen merkintähinnan maksamiseen. Vaihtovelkakirjalaina saadaan merkitä vakuutta vaatimatta.

Päälukka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Sosiaali- ja terveysministeriö

19. *Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 16 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonnalisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonnalisäverojen maksamiseen.

21. *Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 31 878 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansallisen veteraanipäivän pääjuhlan järjestämiseen, lääkinnällisen pelastustoimen ja poikkeusolojen valmiudesta sekä näihin liittyvien laitteiden ja kalusteiden hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen sekä sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen.

Määrärahasta saa käyttää enintään 270 000 euroa työterveydenhuollon koulutuksesta ja työterveyshenkilöstön kehittämiseen liittyvien hankkeiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

62. *EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus sosiaali- ja terveysministeriön osalta (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 5 474 000 euroa.

Vuonna 2003 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 3 374 000 eurolla. Mikäli vuoden 2002 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2003.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta rahoitettavien tavoite 1-, 2- ja 3 -ohjelmien

sekä yhteisöaloitteiden Equal, Interreg ja Urban sekä innovatiivisten toimien valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös teknisen avun ja edellä mainittujen ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen yhdessä momenteilla 26.98.61 ja 34.05.61 olevien EU-osuuksien kanssa.

63. *Eräät erityishankkeet (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 6 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sosiaali- ja terveysministeriön strategista suunnittelua ja päätöksentekoa tukevien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen sekä ministeriön toimialaan liittyvien ohjelmien ja kokeilujen toimeenpanosta aiheutuvien toimintamenojen ja rahoitusavustusten maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien puite- ja aihealueittaisten ohjelmien mukaisten hankkeiden rahoittamiseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään 12 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen.

64. *Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän edistäminen tietoteknologian avulla sekä siihen tarvittavan infrastruktuurin rakentaminen (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 1 682 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kehittämiseen tietoteknologian avulla ja tietoteknologian hyödyntämisen edellyttämän infrastruktuurin rakentamiseen sekä hankkeen läpiviemisen edellyttämään koulutus- ja kehittämistoimintaan sosiaali- ja terveysministeriön erikseen määäämin perustein.

Määrärahaa saa käyttää enintään yhtä henkilövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen.

67. Kansainväliset jäsenmaksut ja maksu-osuudet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 256 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen, maksuosuuksien ja erityisohjelmien tukemisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

02. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 20 610 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös jäsenmaksujen maksamiseen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tilastotietokannan käytöstä ja Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen ulkopuolella toimeksiannosta tai yhteishankkeena toteutettavasta tutkimus- ja kehittämistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää Alkoholitutkimussäätiölle suoritettavan valtionavustuksen maksamiseen ja Alkoholitutkimussäätiön toiminnasta Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuselle aiheutuvien menojen maksamiseen sekä täydennyskoulutuksen avustuksen ja ulkoilla toteutettavien projektien menojen maksamiseen.

03. Työttömyysturvalautakunta

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 725 000 euroa.

04. Tarkastuslautakunta

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 556 000 euroa.

06. Terveystieteiden tutkimuskeskus

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 400 000 euroa.

26. Mielentilatutkimustoiminnan menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää mielenterveyslain (1116/1990) 32 §:n mukaisten valtion korvausten maksamiseen valtion mielisairaaloille ja vankeinhoitolaitoksen sairaalayksiköille. Määrärahaa saa käyttää myös Terveystieteiden tutkimuskeskuksen tilaamista mielentilalausunnoista maksettavien korvausten maksamiseen.

07. Työterveyslaitos

50. Valtionapu Työterveyslaitoksen menoihin (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 35 210 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun lain (159/1978) 3 §:n nojalla Työterveyslaitoksen toiminnasta aiheutuviin menoihin suoritettavan valtionavun maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien tutkimushankkeiden rahoittamiseen.

08. Kansanterveyslaitos

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 28 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien tutkimushankkeiden rahoitukseen.

26. Rokotteiden hankinta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 184 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tartuntatautilain (583/1986) 25 §:n perusteella maksutta toimitettavien rokotustilaisuuksissa tarvittavien rokotteiden hankkimisesta ja edelleen toimittamisesta.

ta, velvoitevarastoinnista sekä muiden yleisen rokotusohjelman toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja korvausten maksamiseen sekä Suomen lääkevahinkokorvausosuuskunnan jäsenmaksuun. Määrärahaa saa käyttää myös rokotteiden hankkimisesta ja edelleen toimittamisesta välitystoimintaan aiheutuvien menojen maksamiseen.

09. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 570 000 euroa.

10. Säteilyturvakeskus

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 11 109 000 euroa.

11. Lääkelaitos ja Lääkehoidon kehittämisskeskus

21. *Lääkelaitoksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 249 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös Lääkelaitoksen hyväksymien, laitoksen ulkopuolella toteutettavien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen.

22. *Lääkehoidon kehittämiskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 300 000 euroa.

12. Valtion koulukodit

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 588 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös koulukotien sisällölliseen kehittämiseen ja toiminnan tukemiseen sekä koulukotitoimintaan erikoistuvaan nuorisopsykiatriaan. Lisäksi määrärahaa saa käyttää perhetoiminnasta aiheutuvien palkkioiden ja muiden menojen maksamiseen, koulukotien maatala- ja metsätaloudesta aiheutuvien menojen maksamiseen sekä kansainväliseen ja lähialueyhteistyöhön. Lisäksi määrärahaa saa käyttää maatalousavustuksia vastaavien menojen maksamiseen sekä koulukotien yleishallinnosta ja ohjauksesta Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskukselle aiheutuviin kustannuksiin.

13. Työsuojelun piirihallinto

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 21 506 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää maksullisen palvelupuhelintoiminnan hintojen tukemiseen enintään 47 300 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös ulkomailla olevien suomalaisten alusten tarkastustoiminnan ja työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain (131/1973) 15 §:n mukaisista toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

14. Valtion mielisairaalat

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 607 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tieteellisestä tutkimustyöstä ja yliopisto-opetuksesta aiheutuneiden menojen sekä muiden toimintamenojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös vaarallisten ja vaikeahoitoisten lasten ja nuorten psykiatrisen hoitoyksikön käynnistämisestä ja palvelujen kysynnän vaihtelusta aiheutuneiden menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää maatalousavustuksia vastaavien menojen maksamiseen sekä sairaaloiden yleishallin-

nosta ja ohjauksesta Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskukseen aiheutuviin kustannuksiin.

15. Perhekustannusten tasaus

51. *Äitiysavustus ja valtion tuki kansainväliseen lapseksiottamiseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää äitiysavustuslain (477/1993) mukaisten äitiysavustusten suorittamiseen sekä tuen maksamiseen kansainvälisestä lapseksiottamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Määrärahasta maksetaan myös äitiyspakkauksista menevä arvonlisävero ja yleiskulut.

52. *Lapsilisät* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 350 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lapsilisälain (796/1992) mukaisten lapsilisien maksamiseen.

53. *Eräät valtion korvattavat perhe-etuudet* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) 4 §:n 2 momentin mukaisen hoitorahan ja 5 §:n 1 momentin mukaisen hoitolisän maksamiseen niille EU- tai ETA-kansalaisille, joille EY:n tuomioistuimen päätöksen (C-333/00) mukaan syntyy oikeus kyseisiin etuuksiin muussa EU- tai ETA-maassa tosiasiallisesti asuvien lasten osalta.

16. Yleinen perhe-eläke

50. *Yleinen perhe-eläke* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 41 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää perhe-eläkelain (38/1969) mukaisten eläkkeiden maksamiseen.

17. Työttömyysturva

50. *Valtionosuus työttömyyskassoille* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 574 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työttömyysturvasta annetun lain, työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998), työttömyyskassalain (603/1984), vuorotteluvapaakokeilusta annetun lain (1663/1995) ja vuorotteluvapaalain (/2002) mukaisen valtionosuuden maksamiseen työttömyyskassoille.

51. *Työttömyysturvalain mukainen perusturva* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 97 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työttömyysturvasta annetun lain mukaisen peruspäivärahan ja siihen liittyvän lapsikorotuksen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös vuorotteluvapaakokeilusta annetun lain (1663/1995) ja vuorotteluvapaalain (/2002) mukaisen valtionosuuden maksamiseen Kansaneläkelaitokselle.

53. *Valtionosuus työttömän omaehtoisen koulutuksen toimeentuloturvasta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työttömyysturvasta annetun lain mukaisen koulutuspäivärahana maksettavan peruspäivärahan ja siihen liittyvän lapsikorotuksen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää työttömyysturvasta annetun lain mukaisen koulutuspäivärahana maksettavan ansiopäivärahan rahoitukseen siten kuin työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain sekä työttömyyskassalain mukaan on säädetty valtion osuuden maksamisesta.

Määrärahaa saa käyttää myös pitkäaikaistyöttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetun lain (709/1997) mukaisen vuosien 1997—1999 valtion tuen maksatusten oikaisuihin.

54. *Valtionosuus aikuiskoulutustuesta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 13 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) mukaisen valtionosuuden maksamiseen.

18. Sairausvakuutus

60. *Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 699 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sairausvakuutuslain (364/1963), Kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain (610/1991) ja kuntoutusrahalain (611/1991) mukaisten valtion osuuksien maksamiseen. Määrärahaa saa myös käyttää maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun lain (859/1984) mukaisten valtion osuuksien maksamiseen. Kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain mukaisen harkinnanvaraisen kuntoutuksen kustannuksiin saa käyttää sairausvakuutusrahaston varoista enintään 98 000 000 euroa.

19. Eläkevakuutus

50. *Valtion osuus merimieseläkekassan menoista* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 33 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää merimieseläkelain (72/1956) 4 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

51. *Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 407 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 13 §:n ja sukupolvenvaih-doseläkkeestä annetun lain (1317/1990) 41 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

52. *Valtion osuus yrittäjien eläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 63 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yrittäjien eläkelain (468/1969) 10 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

60. *Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 000 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kansaneläkelain (347/1956) 59 §:n ja 62 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen ja lapsen hoitotuesta annetun lain (444/1969), vammaistuesta annetun lain (124/1988) sekä eläkkeensaajien asumistuesta annetun lain (591/1978) mukaisten etuuksien maksamiseen.

20. Tapaturmavakuutus

53. *Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 13 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) 15 §:n ja sairausvakuutuslain mukaisen omavastuun korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain (118/1991) 10 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

21. Rintamaveteraaneläkkeet

52. *Rintamalisät ja asumistuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 107 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rintamasotilaseläkelain (119/1977) nojalla suoritettavien rintamalisien, eläkkeensaajien asumistukilain (591/1978) nojalla rintamalisien saajille suoritettavien asumistukien sekä ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain (988/1988) mukaisen rintamalisän maksamiseen.

22. Sotilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoiminnan menot

50. Sotilasvammakorvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 259 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sotilasvammalain (404/1948) ja muiden siihen liittyvien lakien nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös sotainvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten käyttökustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

56. Valtionapu sotainvalidien puolisoiden kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sotainvalidien puolisojen ja vaikeavammaista sotainvalidia hoitajien leskien sekä sotaleskien kuntoutustointamien maksamiseen valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan.

57. Rintama-avustus eräille ulkomaalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 182 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sosiaali- ja terveysministeriön määräämin perustein rintama-avustuksen maksamiseen eräille vaikeissa olosuhteissa Virossa ja muualla entisen Neuvostoliiton alueella eläville, Suomen puolustusvoimissa vuosien 1939—1945 sotiin osallistuneille ulkomaalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille. Rintama-avustusta voidaan myöntää myös Suomessa pysyvästi asuville vapaaehtoisille rintamasotilaille.

59. Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 168 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain (1184/1988) nojalla rintamaveteraanien kuntoutuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös rintamaveteraanikuntoutuksen tutkimusmenojen maksamiseen.

23. Muu sodista kärsineiden turva

30. Valtion korvaus sodista kärsineiden huoltoon (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 030 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sotasiirtolaisten yhteiskunnallisesta huollosta annetun lain (423/1940) 6 §:n nojalla kunnille suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää Maikkulan vanhainkodista eri laitoksiin hoidettavaksi siirrettyjen huollettavien huolto- ja hoitokustannusten korvaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

28. Muu toimeentuloturva

50. Sotilasavustus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 13 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sotilasavustuslain (781/1993) mukaisten sotilasavustusten maksamiseen.

51. Maahanmuuttajan erityistuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 496 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maahanmuuttajan erityistuesta annettavan lain mukaisen tuen maksamiseen.

32. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

30. Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 768 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää eräiden sosiaali- ja terveydenhuollon lakien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) ja sen nojalla annetussa asetuksessa hyväksytyjen käyttökustannusten valtionosuuksien maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös kuntien valtionosuuslain mukaisen tasausten maksamiseen.

31. *Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveyspalvelujen perustamiskustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää eräiden sosiaali- ja terveydenhuollon lakien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) ja sen nojalla annetun asetuksen mukaisesti sosiaali- ja terveyspalvelujen perustamishankkeisiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

Vuonna 2003 saadaan vahvistaa kokonaiskustannuksiltaan vähintään 270 000 euron määräisiä perustamishankkeita sekä STVOL:n 21 §:n 2 momentissa tarkoitettuja hankkeita siten, että niiden valtionosuuteen oikeuttavat enimmäiskustannukset ovat yhteensä enintään 33 200 000 euroa.

32. *Valtion korvaus terveydenhuollon yksiköille erikoissairaanhoidon mukaiseen tutkimustoimintaan* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 48 747 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää erikoissairaanhoidon lain (1062/1989) 47, 47 a ja 47 b §:n mukaisen tutkimustoiminnan valtion korvauksen maksamiseen.

33. *Valtion korvaus terveydenhuollon yksiköille lääkäri- ja hammaslääkäriskoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 82 170 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää erikoissairaanhoidon lain (1062/1989) 47—47 b §:n mukaisen valtion korvauksen maksamiseen lääkäri- ja hammaslääkäriskoulutukseen.

Määrärahasta saa käyttää enintään 54 400 000 euroa lääkärin ja hammaslääkärin perus- ja erikoistumiskoulutuksen tutkintokorvausten maksamiseen yliopistollista sairaalaa ylläpitäville kuntayhtymille.

34. *Valtion korvaus kunnille mielentilatutkimuspotilaista sekä potilassiirroista aiheutuviin kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 370 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää mielenterveyslain (1116/1990) 32 §:n mukaisten valtion korvausten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös Suomen ja Ruotsin välillä solmitun sopimuksen mukaisista potilassiirroista kunnille ja kuntayhtymille sekä Ruotsin valtiolle aiheutuviin kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen mukaisista potilassiirtojen tukemiseen kertaluonteisena 17 000 euroa siirrettyä potilasta kohden maksettavana korvauksena kunnille ja kuntayhtymille.

35. *Valtion korvaus lastensuojelun suurten kustannusten tasausjärjestelmän menoihin* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 37 462 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lastensuojelulain (683/1983) sekä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) perusteella lastensuojelun suurten kustannusten tasaamiseksi suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

36. *Valtionavustus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 16 030 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää eräiden sosiaali- ja terveydenhuollon lakien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) ja sen nojalla annetun asetuksen mukaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon perustamis- ja kehittämishankkeisiin suoritettavan valtionavustuksen maksamiseen.

37. *Valtionavustus kunnille lasten ja nuorten psykiatrian palveluihin* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 4 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lasten ja nuorten psyykkisen kehityksen tukemisesta, häiriöiden ehkäisystä ja psykiatrinen hoitopalvelujen turvaamisesta kunnille ja kuntayhtymille aiheutuviin kustannuksiin suoritettavan valtionavustuksen maksamiseen valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävien perusteiden.

38. *Valtionavustus kunnille huumeiden käyttäjien hoitoon* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 7 570 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää huumeiden käyttäjien hoidosta aiheutuviin kustannuksiin suoritettavan valtionavustuksen maksamiseen kunnille ja kuntayhtymille.

39. *Valtionavustus sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetun lain (1230/2001) mukaisen valtionavustuksen maksamiseen sosiaalialan osaamiskeskuksille valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävin perustein.

33. Eräät sosiaali- ja terveydenhuollon menot

31. (33.32.36) *Valtionavustus saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseksi saamelaiskäräjien kautta saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetuille saamelaisten kotiseutualueen kunnille saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi.

32. *Valtionavustus kunnille syrjäytymisuhan alaisten lasten ja nuorten palveluihin* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 15 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää syrjäytymisuhan alaisten lasten ja nuorten palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin suoritettavan valtionavustuksen maksamiseen kunnille ja kuntayhtymille valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävin perustein.

63. *Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain (459/1973) 12 §:n mukaisen oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen valtion korvauksen maksamiseen lääninhallitusten tekemien erillisten sopimusten perusteella kuntien ja kuntayhtymien ylläpitämille sairaaloille ja terveyskeskuksille sekä lääkärikoulutusta antaville yliopistoille. Määrärahaa saa käyttää oikeuslääkeopillisten tutkimusten toimittamisesta tulevasta korvauksesta annetun asetuksen (1425/2001) mukaisten palkkioiden ja korvausten maksamiseen oikeuslääketieteellisen ruumiinavauksen suorittaneelle lääkärille.

53. Terveiden edistäminen ja terveysvalvonta

23. *Terveysvalvonta* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 850 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää terveydensuojelulain (763/1994), elintarvikelain (361/1995), geenitekniikkalain (377/1995) ja kemikaalilain (744/1989) ja säteilylain (592/1991) edellyttämästä terveysvalvonnasta, terveysvalvontatutkimuksesta ja henkilöstön jatko- ja täydennyskoulutuksesta sekä ionisoimattoman säteilyn valvonnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös edellä mainittuihin tarkoituksiin myönnettävien harkinnanvaraisten valtionavustusten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös paikallisten ympäristöterveysohjelmien valmisteluun. Määrärahaa saa käyttää enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen ja niistä aiheutuvien muiden menojen maksamiseen.

24. *Tartuntatautien valvonta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tartuntatautilain (583/1986) edellyttämän ehkäisyn ja valistustoiminnan, yllättävien epidemioiden selvittämisen ja seurannan sekä näiden edellyttämän kansainvälisen yhteistyön aiheuttamien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös edellä mainittuihin tarkoituksiin myönnettävien harkinnanvaraisten valtionavustusten maksamiseen.

50. *Terveyden edistäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 7 550 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää terveyskasvatuksesta sekä toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetun lain (693/1976) 27 §:ssä tarkoitettusta toiminnasta ja raittiustyölain (828/1982) 10 §:n 1 kohdan nojalla päihteiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäisemistä tarkoittavasta toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää alkoholitiedotuksesta ja -valistuksesta aiheutuviin menoihin sekä huumausainepolitiikkaa tehostavista toimenpiteistä aiheutuviin menoihin. Edellä mainittujen harkinnanvaraisina valtionavustuksina myönnettävien lisien lisäksi määrärahaa saa käyttää enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen sekä sosiaali- ja terveysministeriölle aiheutuvien muiden kulutusmenojen maksamiseen.

57. Lomatoiminta

40. *Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 183 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 35 §:ssä tarkoitettuihin lomituspalvelujen käyttökustannuksiin lain 37 §:n nojalla kunnille suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen. Määrärahasta saa käyttää enintään 175 000 euroa maatalouslomitajien oppisopimuskoulutuksesta paikallisyksiköille aiheutuneiden nettokustannusten korvaamiseen.

50. *Valtion korvaus Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle ja kunnille maatalousyrittäjien lomituspalvelujen hallintomenoihin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 14 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 31 ja 32 §:n nojalla Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle ja kunnille lomituspalvelujen hallinnon järjestämi-

sestä aiheutuviin kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

92. Raha-automaattiyhdistyksen tuoton käyttö

50. *Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 302 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää arpajaislain (1047/2001) 17 §:n 2 momentissa ja 22 §:n 1 ja 3 momentissa mainittuihin tarkoituksiin.

55. *Valtion korvaus sotainvalidien laitosten käyttökustannuksiin* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 59 707 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää arpajaislain (1047/2001) 22 §:n 2 momentin ja sotilasvammalain (404/1948) 6 d §:n nojalla sotainvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten käyttökustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

58. *Eräät kuntoutustoiminnan menot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 450 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää arpajaislain (1047/2001) 22 §:n 2 momentin ja eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta annetun lain (1039/1997) nojalla kuntoutuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

59. *Rintamaveteraanien kuntoutustoiminnan menot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 35 628 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää arpajaislain (1047/2001) 22 §:n 2 momentin ja rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain (1184/1988) nojalla rintamaveteraanien kuntoutuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös rintamaveteraanikuntoutuksen tutkimusmenojen maksamiseen.

Päälukka 34

TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Työhallinto

19. *Työministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 26 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin erikseen arvonlisäverovelvollisten hallinnonalan virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

21. *Työministeriön toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 21 251 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymiin ja muihin yksittäisiin yhteishankkeisiin. Määrärahaa saa käyttää myös arvonlisäverosuukien maksamiseen, jos ulkopuolisilta saataviin tuloihin sisältyy korvaus arvonlisäverosta.

22. *Työvoimaopiston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 743 000 euroa.

23. *Työelämäohjelmien toteuttaminen ja työpoliittinen tutkimus* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kansallisen työelämän kehittämisohjelman, kansallisen tuottavuusohjelman ja työssä jaksamisen tutkimus- ja toimenpideohjelman eri kokeilu-, kehittämis- ja tutkimushankkeiden käynnistämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista aiheutuvien menojen sekä arvonlisävero-osuukien maksamiseen.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää ohjelmien julkaisuista, erillisselvityksistä, asiantuntijapalkkioista, seminaarien järjestämisestä, koti- ja ulkomaisten yhteistyöverkostojen luomisesta sekä enintään kahtatoista henkilötyövuotta vas-

taavan henkilöstön palkkauksesta ja ohjelmien hallinnointiin osallistuvan väliaikaisen henkilöstön palkkauksesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös työvoimapoliittiseen sekä työelämää koskevaan tutkimustoimintaan.

67. *Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksusuudet* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 530 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen, maksusuukien ja velvoitteiden suorittamisesta sekä erityisohjelmien tukemisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

05. Euroopan rakennerahastojen ohjelmien toteutus

61. *Euroopan sosiaalirahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 132 233 000 euroa.

Vuonna 2003 saa uusia myöntämis päätöksiä tehdä yhteensä 118 107 000 eurolla. Mikäli vuoden 2002 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämis päätöksiä vuonna 2003.

Määrärahaa saa käyttää EU:n ohjelmakauden 2000—2006 tavoiteohjelmia 1, 2 ja 3 sekä yhteisöaloiteohjelma Equalia toteuttavien hankkeiden Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoitusosuuden maksamiseen sekä ohjelmien toteutukseen liittyvään tekniseen apuun sosiaalirahastosta maksettavan EU-rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa yhdessä hallinnonalojen vastinrahoitusmomenttien määrärahojen kanssa käyttää myös Euroopan sosiaalirahaston osarahoittamien ohjelmien toteuttamiseen tarvitta-

van enintään 130 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen teknisen avun varoin.

62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus työministeriön osalta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 90 026 000 euroa.

Vuonna 2003 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 77 837 000 eurolla. Mikäli vuoden 2002 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2003.

Määrärahaa saa käyttää neuvoston asetuksen (EY 1260/1999) artiklan 39 (varainhoitoa koskevat oikaisut) ja neuvoston asetuksen (ETY 2082/1993) artiklan 24 (tuen vähentäminen, pidättäminen ja peruuttaminen) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan sosiaalirahastosta ja Euroopan aluekehitysrahastosta rahoitettavien tavoiteohjelmien 1, 2 ja 3 sekä Equal-, Interreg- ja Urban-yhteisöaloitteiden ja pilottiprojektien hankkeiden valtion rahoitusosuuden maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös teknisen avun ja edellä mainittujen ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen yhdessä momenteilla 34.05.61 ja 26.98.61 olevien EU-osuuksien kanssa sekä EU:n ohjelmakauden 1995—1999 mukaisten sitoumusten maksamiseen.

06. Työvoimapolitiikan toimeenpano

Momenteilta 34.06.64 ja 34.06.77 saa tehdä vuonna 2003 enintään 34 106 000 euron arvosta uusia sitoumuksia työllisyysperusteisiin investointeihin. Vuoden 2003 valtuuden käyttämättä jäävästä osasta saa tehdä sitoumuksia vuonna 2004.

02. Palkkaperusteinen työllistämistuki valtionhallinnolle (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 34 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työllisyyslain (275/1987) mukaisten palkkausmenojen ja työllistämisestä aiheutuvien muiden menojen mak-

samiseen valtion virastoissa ja laitoksissa. Määrärahaa saa käyttää myös ennen työllisyyslain voimaantuloa palkattujen ja edelleen samassa työsuhteessa olevien vajaakuntoisten henkilöiden palkkaamisesta aiheutuviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää myös vakuutusten maksamiseen. Määrärahasta saa käyttää enintään 1 600 000 euroa työllisyyslain aluevelvoitteiden ja muun työllistämisen toteuttamisesta aiheutuvien muiden kuin palkkausmenojen maksamiseen. Määrärahasta maksettavat palkat saavat olla enintään A17 palkkausluokan mukaisia.

21. Työvoima-asiain paikallishallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 118 375 000 euroa.

22. Valtion rahoitus kuntien, Kansaneläkelaitoksen ja työhallinnon yhteisiin palveluihin (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kuntien, Kansaneläkelaitoksen ja työhallinnon järjestämän yhteispalvelukokeilun menojen maksamiseen sekä yhteisiä palveluja täydentävien ulkopuolisten asiantuntijapalvelujen hankkimiseen. Määrärahaa saa käyttää enintään 100 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen. Momentin määrärahan käyttö edellyttää, että kunnat osoittavat vastaavan suuruisen rahoituksen yhteisten palvelujen järjestämisestä aiheutuviin menoihin.

25. Työvoimapalvelujen erityismenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 12 767 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ammatinvalinnanohjaukseen liittyvien tukitoimenpiteiden korvaamiseen sekä vajaakuntoisten työhönsijoittumisen tukemiseen ja muiden vaikeasti työllistettävien palveluun työvoimapalvelulain (1005/1993) ja -asetuksen (1251/1993), työmarkkinatuesta annetun lain (1542/1993) sekä työvoimapalveluihin liittyvistä etuuksista annetun asetuksen (1253/1993) mukaisesti. Määrärahaa saa käyttää ammatinvalinnanohjauksen ja

vajaakuntoisten työhönsijoittumisen tukitoimenpiteissä aiheutuneiden tapaturmakorvausten ja näissä tukitoimenpiteissä olevien ryhmävastuuvakuutusten maksamiseen sekä Valtiokonttorin näistä perimien hoitokulujen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää ryhmäpalveluna järjestettävään työnhakuvalmennukseen osallistuvien työttömien työnhakijoiden matkakustannusten korvaamiseen työnhakuvalmennukseen osallistuvien ylläpitokorvauksesta annetun asetuksen (1464/2001) mukaisesti. Määrärahaa saa käyttää ulkomaalaislain (378/1991) 18 a §:n mukaisesta muuttovalmennuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää enintään 437 000 euroa Venäjän lähialueiden ja Baltian maiden työvoiman ammatillisesta kehittämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen työministeriön tarkemmin päättämällä tavalla. Vuonna 2003 saa tehdä hankintasopimuksia siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja vuoden 2003 jälkeen enintään 117 000 euroa.

27. Valmentavan työvoimakoulutuksen ja työvoimapalvelujen hankinta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 57 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaisesti hankittavaan valmentavaan koulutukseen, työvoimapalvelulain (1005/1993) 3 §:n mukaisten työvoimapalveluja täydentävien palvelujen hankintaan ja starttiselvitysten hankintaan. Määrärahaa saa käyttää työnhaku- ja ryhmävalmennuksesta aiheutuneiden tapaturmakorvausten ja työnhaku- ja ryhmävalmennuksessa olevien ryhmävastuuvakuutusten maksamiseen sekä Valtiokonttorin näistä perimien hoitokulujen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää työnetsijätoimintakokeilun järjestämiseen.

Vuonna 2003 saa tehdä työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 14 §:n mukaisia valmentavan koulutuksen hankintasopimuksia siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja vuoden 2003 jälkeen enintään 9 700 000 euroa. Työvoimapalvelulain 3 §:n mukaisten työvoimapalveluja täydentävien palvelujen han-

kinnasta saa aiheutua valtiolle menoja vuoden 2003 jälkeen enintään 840 000 euroa.

29. Ammatillisen työvoimakoulutuksen hankinta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 123 380 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaisesti hankittavaan ammatilliseen koulutukseen. Määrärahaa saa käyttää myös koulutuksen ja majoituksen hankkimiseen Pohjoiskalotin koulutussäätiöltä. Määrärahaa saa käyttää koulutuksesta tiedottamiseen, tarjouspyyntö- ja hankintailmoitteluun sekä työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksen suunnittelua ja hankintatoimintaa tukevasta kehittämis-, kokeilu- ja selvitystyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen, koulutus- ja konsulttipalvelujen hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen sekä enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen. Vuonna 2003 saa tehdä työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 14 §:n mukaisia ammatillisen koulutuksen hankintasopimuksia siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja vuoden 2003 jälkeen enintään 45 000 000 euroa.

30. Palkkaperusteinen työllistämistuki kunnille ja kuntayhtymille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 78 050 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työllisyyslain (275/1987) mukaisten valtionapujen, mukaan lukien työllisyyslain edellyttämät lisätuet, maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös ennen työllisyyslain voimaantuloa palkattujen ja edelleen samassa työsuhteessa olevien vajaakuntoisten henkilöiden palkkaamisesta aiheutuviin menoihin. Lisäksi määrärahaa saa käyttää vähintään 500 päivää työttömänä olleiden työmarkkinatukea saavien pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen yhdessä työmarkkinatuen kanssa.

31. Valtion korvaus kunnille kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 375 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) mukaisten

valtion korvausten maksamiseen kunnille kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä.

50. *Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvien opintososiaaliset edut* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 119 460 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaisten opintososiaalisten etuuskien maksamiseen sekä työttömyyskassojen hallintokulujen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää opiskelijavallinnasta ja koulutukseen hakeutumisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

52. *Työmarkkinatuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 034 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työmarkkinatuesta annetun lain (1542/1993), kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) sekä maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain (493/1999) perusteella maksettavan työmarkkinatuen ja ylläpitokorvausten maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää työmarkkinatuen maksamiseen työnantajalle, joka työllistää vähintään 200 päivältä työmarkkinatukea työttömyyden perusteella saaneen työmarkkinatukeen oikeutetun henkilön. Määrärahaa saa käyttää myös työharjoittelussa, työelämävalmennuksessa ja kotoutumistoimenpiteessä oleville aiheutuneiden tapaturmien korvaamiseen sekä näille otetun ryhmävastuuvakuutuksen sekä Valtiokonttorin näistä perimien hoitokulujen maksamiseen.

63. *Valtionapu työttömyyden lieventämiseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 162 750 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työllistämistukien maksamiseen työllisyysasetuksen (1363/1997) nojalla työllisyyslaissa (275/1987) tarkoitettujen työllistämiseen. Määrärahasta saa käyttää 3 400 000 euroa työttömien aloitteellisuuden tukemiseen ja tässä toiminnassa tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen. Määrärahaa saa käyttää ennen työllisyyslain voimaantuloa palkattujen ja edelleen samassa työsuhteessa olevien

vajaakuntoisten henkilöiden palkkaamisesta aiheutuviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää myös työharjoittelusta aiheutuneiden tapaturmakorvausten ja työharjoittelijoina olevien ryhmävastuuvakuutusten sekä Valtiokonttorin näistä perimien hoitokulujen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää vähintään 500 päivää työttöminä olleiden työmarkkinatukea saavien pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen. Tässä tarkoitettua työllistämistukea voidaan maksaa yhdessä työmarkkinatuen kanssa.

64. *Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 12 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää osarahoituksena kuntien, kuntayhtymien ja muiden yhteisöjen työllisyysperusteisiin investointeihin, joilla edistetään uusien työpaikkojen syntymistä ottamalla samalla huomioon myös alueelliset työllisyysnäkökohdat.

65. *Liikkuvuusavustus* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 523 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työvoimapalvelulain (1005/1993) 11 §:n mukaisesti työttömän tai työttömäksi jäävän työnhakijan taloudelliseen tukemiseen, jos hän hakee tai siirtyy työhön asuinpaikkakuntansa työssäkäyntialueen ulkopuolelle. Työvoimapalveluihin liittyvistä etuuksista annetun asetuksen (1253/1993) 4 §:n mukaan työttömälle tai työttömäksi jäävälle henkilölle voidaan myöntää liikkuvuusavustuksena matkakustannusten korvausta Suomen alueella tehtävästä matkasta, jonka hän tekee työpaikkaan tutustumista, palvelussuhteen solmimista tai uuteen työpaikkaan siirtymistä varten.

77. *Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 16 410 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työttömyyden torjumisesta aiheutuvien menojen maksamiseen hankkeissa, joilla edistetään uusien työpaikkojen syntymistä ottamalla samalla huomioon myös alueelliset työllisyysnäkökohdat.

Määrärahaa saa käyttää työllisyyslain 13 §:n mukaisiin valtion investointikohteisiin sekä investoinneiksi katsottavien valtion hankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen.

07. Pakolais- ja siirtolaisuusasiat

21. *Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto toiminta valtion osalta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 635 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion vastaanotto-keskusten toimintamenojen maksamiseen, pakolaisten maahantulomatkojen järjestämisestä, lähtömaassa suoritettavista terveystarkastuksista ja koulutuksesta sekä vastaanottoa edistävän koulutuksen ja tiedotustoiminnan järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää vastaanoton toteuttamiseksi erityistilanteissa tarpeellisten palvelujen hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen, turvapaikanhakijoiden vastaanoton neuvottelukunnan kustannuksiin sekä vastaanotto-keskusten järjestämissä toimenpiteissä olevien tapaturmakorvausten ja ryhmävastuuvakuutuksen maksamiseen sekä Valtiokonttorin näistä perimien hoitokulujen maksamiseen. Määrärahasta saa käyttää enintään 505 000 euroa turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten oikeusapupalvelujen hankkimiseen. Määrärahaa saa lisäksi käyttää rasismien ja etnisen syrjinnän ehkäisemiseen, seurantaan ja syrjinnän vastaiseen koulutukseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään 123 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

30. *Valtion korvaus kunnille eräiden Suomeen muuttavien henkilöiden toimeentulotuen sekä heille annetun sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtioneuvoston määräämin perusteiden (512/1999) entisen Neuvostoliiton alueelta Suomeen muuttavien henkilöiden toimeentulotuen kustannusten sekä heille ane-

tun sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannusten korvaamiseen kunnille.

31. *Syrjinnän vastainen toiminta* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää siirron maksamiseen kunnille EU:n syrjinnän torjumista koskevan toimintaohjelman hankkeiden kansallista rahoitusta varten.

63. *Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 53 775 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtioneuvoston määräämin perusteiden (512/1999) pakolaisten kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä ja sosiaali- ja terveydenhuollon antamisesta kunnille aiheutuvien kustannusten laskennallisiin korvauksiin sekä toimeentulotuen, tulkkipalvelujen ja erityiskustannusten korvaamiseen, vastaanotto-keskusten järjestämissä toimenpiteissä olevien tapaturmakorvausten ja ryhmävastuuvakuutuksen maksamiseen sekä Valtiokonttorin näistä perimien hoitokulujen maksamiseen, paluumuutosta aiheutuviin menoihin sekä kunnille, kuntayhtymille ja yhteisöille niiden ylläpitämien turvapaikanhakijoiden vastaanotto-keskusten, ryhmä- ja perheryhmäkotien, tulkkikeskusten sekä muihin tarvittaviin menoihin. Lisäksi määrärahaa saa käyttää toimeentulon ja huolenpidon järjestämiseen ulkomaalaisille, jotka on otettu säilöön ulkomaalaislain (378/1991) 46 §:n perusteella. Vuoden 2003 pakolaiskiintiö on 750 henkilöä.

99. Työministeriön hallinnonalan muut menot

23. *Siviilipalvelus* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 818 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää siviilipalveluksen ja täydennyspalveluksen toimeenpanosta siviilipalveluslain (1723/1991) nojalla aiheutuviin kustannuksiin sekä työhallinnossa palvelevien

siviilipalvelusmiesten ylläpito- ja päivärahakustannuksiin.

50. *Palkkaturva* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 21 864 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) mukaisten menojen maksamiseen. Määrärahasta saa käyttää enintään 673 000 euroa palkkaturvamenettelyyn liittyviin viranomaismaksuihin ja oikeudenkäyntikuluihin sekä konkurssikustannusten maksamiseen.

51. *Eräät merimiespalvelut* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää merimiesten palvelu- ja opintotoiminnasta annetun lain (452/1972) nojalla merimiesten huoltotoimintaan suoritettavan valtion osuuden maksamiseen sekä merimieslaissa tarkoitetun työsopimuksen tekemisestä annetun asetuksen (783/1995) mukaisiin palveluihin, merimieslain (423/1978) ja merimiesten vuosilomalain (433/1984) nojalla merimiesten vuosiloma- ja vanhempainvapaamatkakustannuksiin sekä työsuhteen alkamiseen ja päättymiseen liittyviin matkakustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

Päälukka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ympäristöministeriö

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 22 369 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon EU:lta saatavat tulot.

10. Ympäristön suojeleminen

27. *Ympäristövahinkojen torjunta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 682 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää öljy- ja muiden ympäristövahinkojen torjunnan järjestämisestä, torjuntakaluston hankinnoista ja torjuntatoimenpiteistä sekä ympäristövahingon torjuntaan välittömästi liittyvistä tutkimuksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisestä yhteistyöstä ja koulutus- ja kehittämistoiminnasta sekä oikeudenkäynneistä aiheutuvien menojen ja sivutoimien varastonhoitajien ja torjuntatöihin osallistuvien palkkioiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös niiden menojen maksamiseen, jotka aiheutuvat toimivaltaiselle viranomaiselle siitä, että laittomasti tehtyjä kansainvälisiä jätesiiroja joudutaan palauttamaan eikä kaikkia kustannuksia aina saada heti periksi aiheuttajalta.

60. *Siirto öljysuojarahastoon* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 682 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää öljyjättemaksusta annetun lain (894/1986) 7 §:n nojalla öljysuojarahastoon tehtävän siirron maksamiseen.

63. *Ympäristönsuojelun edistäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 673 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun lain (56/1980) mukaisten avustusten maksamiseen yhdyskuntien vesiensuojelua edistäviin investointeihin. Määrärahan käyttöä säätelee myös valtionavustuslaki (688/2001).

64. *Ympäristönsuojeluinvestointien korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/1977) mukaisiin teollisuuden ja energiahuollon ilmansuojeluinvestointeihin, teollisuuden vesiensuojeluinvestointeihin, jätteiden yleisten käsittelypaikkojen perustamis- ja kunnostamisinvestointeihin ja jätteiden hyödyntämistä edistäviin investointeihin ennen vuotta 1992 myönnettyjen lainojen sekä yhdyskuntien vesiensuojeluinvestointeihin ennen vuotta 1995 myönnettyjen lainojen korkohyvitysten maksamiseen.

Korkohyvityksen määrä on muille kuin yhdyskuntien vesiensuojelulainoille neljän ensimmäisen lainavuoden aikana neljä prosenttiyksikköä ja lainavuosina 5—8 kaksi prosenttiyksikköä. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Yhdyskuntien vesiensuojelulainoille maksettavan korkohyvityksen määrä on kuitenkin kahdeksan ensimmäisen lainavuoden aikana neljä prosenttiyksikköä ja lainavuosina 9—16 kaksi prosenttiyksikköä. Kuudennessa lainavuoden jälkeen korkohyvitystä ei makseta. Korkohyvitys on kaikissa lainoissa aina enintään luottolaitoksen perimän koron suuruinen.

65. *Öljyjättemaksulla rahoitettava öljyjätehuolto* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 682 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää öljyjättemaksusta annetun lain 7 §:n nojalla öljyjätteistä ja niiden keräilystä, kuljetuksesta, varastoinnista ja käsitteystä aiheutuvien menojen maksamiseen öljyjättemaksuina kertyvien varojen käytöstä öljyjätehuoltoon annetussa valtioneuvoston päätöksessä (1191/1997) tarkemmin säädetyin perustein. Määrärahan käyttöä säätelee myös valtionavustuslaki (688/2001).

67. *Ympäristöyhteistyön edistäminen Suomen lähialueen maissa* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 441 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen lähialueilla, erityisesti Baltian maissa ja Luoteis-Venäjällä, toteutettaviin teknisen avun yhteistyöhankkeisiin. Teknisen avun pienimuotoisilla kehittämissankkeilla myötävaikutetaan ympäristönsuojelun korkean tason saavuttamiseen ja ympäristöhallinnon vahvistumiseen lähialueilla sekä edistetään Itämeren tilan parantamiseen tähtäävien investointien ja kansainvälisten yhteisesti toimeenpantavien ympäristöohjelmien toteutumista. Määrärahaa saa käyttää myös alueidenkäytön, luonnonsuojelun sekä asumisen ja rakentamisen kehittämishankkeiden tukemiseen lähialueilla.

Määrärahan käyttöä säätelee myös valtionavustuslaki (688/2001).

Määrärahaa saa lisäksi käyttää avustusten maksamiseen yrityksille ja yhteisöille suunnitellu- ja toimeenpanokustannuksiin Suomen lähialueilla toteutettavissa pienehköissä ympäristönsuojelun investointihankkeissa.

70. *Ympäristövahinkojen torjunta-alueen peruskorjaus* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää merenkululaitoksen väylänhoitoalus Seilin öljyntorjuntavalmiuden parantamisen edellyttämien korjausten ja torjuntavarustuksen aiheuttamien menojen maksamiseen.

Itämeren ja erityisesti itäisen Suomenlahden öljyntorjuntavalmiuksien parantamiseksi Suomen ympäristökeskus oikeutetaan tekemään sopimus väylänhoitoalus Seilin korjaamisesta ja varustamisesta öljyntorjuntavarustein niin, että sopimuksesta aiheutuu enintään 8 000 000 euron kokonaismenot.

77. *Ympäristötyöt* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 9 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ympäristötöiden suunnittelusta ja rakentamisesta, peruskorjauksista ja rakentamisvelvoitteista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä valtion vesihuoltotoista annetun valtioneuvoston päätöksen (976/1985) mukaisten töiden sekä jätelaissa (1072/1993) säädettyjen valtion jätehuoltotöiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Valmistunut työ saadaan sopia luovutettavaksi kunnan tai muun yhteistyökumppanin omistukseen. Samalla on sovittava niistä ehdoista, joita työn vastaanottajan on luovutuksen jälkeen noudatettava. Uusia hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2003 jälkeen aiheutuva määrärahan tarve on enintään 6 000 000 euroa.

20. Yhdyskunnat, alueidenkäyttö ja luonnonsuojelu

Metsähallituksen luonnonsuojelutehtävien palvelu- ja muut toimintatavoitteet vuonna 2003 ovat:

Metsien ja soiden ennallistamista ja perinnebiotooppien hoitoa jatketaan laadittujen tarveselvitysten pohjalta sekä seurataan toimenpiteiden vaikuttavuutta. Tehostetaan erityisesti metsien ennallistamista ja metsikköittäisten perustietojen keruuta eteläisen Suomen luonnonsuojelualueilla Etelä-Suomen, Oulun läänin länsiosan ja Lapin läänin lounaisosan metsien suojelun toimintaohjelman mukaisesti.

Metsähallitus vastaa hallinnassaan olevien Natura 2000 -verkoston alueiden suojelutavoitteiden toteuttamisesta ja täydentää alueiden luontotyyppitietoja.

Metsähallitus vastaa useiden uhanalaisten eläin- ja kasvilajien valtakunnallisesta suojelusta ja seurannasta sekä osallistuu EU:n luontodirektiivin liitteen II kasvilajien seurantaan.

Luonnonsuojelualueiden virkistys- ja luontomatkailukäytön edellytyksiä tärkeimmissä kansallispuistoissa ja muilla vilkkaasti käytetyillä alueilla parannetaan. Luonnonsuojelualueiden kestäväälle luontomatkailulle määritellyt periaatteet otetaan käyttöön. Jatketaan suojelualueisiin liittyvien erilaisten yleisöpalvelujen kehittämistä asiakkaan kannalta yhtenäiseksi palvelukokonaisuudeksi.

Metsähallitus ottaa käyttöönsä uusitun luonnonvarasuunnittelun. Metsähallituksen luontopalvelut toimii asiantuntijana luonnonvarasuunnitelmien ja alue-ekologisten suunnitelmien toimeenpanossa ja kehittämisessä.

Tiivistetään tutkimusyhteistyötä eri tutkimustahojen kanssa laadittujen yhteistyösopimusten ja tutkimusstrategian pohjalta.

Metsähallitus käyttää monipuolisesti hyväksyneen EU:n rakennerahastoja ja Life-Luonto-rahaita luonnonsuojelualueiden hoidossa ja käytössä.

22. Luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 17 867 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kansallispuistojen, muiden luonnonsuojelualueiden sekä erämaa-alueiden hoitomenojen, opastustoiminnan menojen sekä rakennusten ja rakennelmien, teiden ja tieosuuksien korjaus- ja kunnossapitomenojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös sellaisten koneiden, laitteiden ja kaluston hankkimiseen, joiden hankintahinta on yli 8 500 euroa ja taloudellinen käyttöaika yli kolme vuotta.

Määrärahaa saa käyttää lisäksi yksityismaiden luonnonsuojelualueiden merkintään ja hoitomenoihin, suurten petolintujen pesäpuiden merkitsemiseen, uhanalaisten eliölajien ja maisema-alueiden hoitoon sekä luonnonsuojelusuunnitteluun ja maa-aineslain soveltamiseen liittyvän suunnittelun menoihin. Määrärahaa saa käyttää myös ennen maa-aineslain voima-

tulota syntyneiden aineidenottoa paikkojen kunnostamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös saimaannorpan suojeluun ja norppakannan hoitoon sekä norppien aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen.

37. Avustukset kuntien kaavoitukseen ja maankäytön ohjaukseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 261 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen aluearkkitehtitoiminnan menoihin sekä yhdyskuntakehityksen kannalta merkittävien kohteiden, luonnonsuojelun, maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön hoidon sekä virkistyskäytön kannalta valtakunnallisesti merkittävien alueiden yleiskaavojen laatimista varten. Lisäksi määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen kunnille ja kuntien virkistysalueiden hankintaa varten perustamille yhteisöille seudullisten virkistysalueiden hankintaan.

Määrärahan käyttöä säätelee valtionavustuslaki (688/2001).

44. Koskiensuojelulain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 250 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää koskiensuojelulain sekä Ounasjoen ja Kyrönjoen erityissuojelusta annettujen lakien mukaisten korvausten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös korvaustoimitusten kustannuksiin ja valtion edun valvonnan kannalta välttämättömistä selvityksistä aiheutuviin menoihin.

63. Eräät luonnonsuojeluun liittyvät korvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 9 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korvausten maksamiseen maanomistajille tai erityisen oikeuden haltijoille luonnonsuojelulain 24, 25, 29 ja 47 §:n mukaisten päätösten tai sopimusten aiheuttamista taloudellisista menetyksistä. Määrärahaa saa käyttää Natura 2000 -verkoston toteuttamisesta aiheutuviin luonnonsuojelulain 53 §:n, maankäyttö- ja rakennuslain 197 §:n sekä yksityistielain 7 a §:n mukaan valtiolle määrättyjen korvausten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää

maa-aineslain 8 ja 26 §:n mukaisesti suojelusta aiheutuvien korvausten maksamiseen. Tämän lisäksi määrärahaa saa käyttää luonnonsuojelulain 55 §:n 2 momentin mukaisiin haitankorvauksiin sekä metsien suojeluun liittyvään luonnonarvokaupan pilottihankkeen toteuttamiseen. Mahdollisten korvaustoimitusten kulut katetaan myös määrärahasta.

Määrärahaa saa käyttää myös alueellisten ympäristökeskusten maksamiin korvauksiin rauhoitettujen harvinaisten eläinten aiheuttamista vahingoista sekä vahinkojen estämisestä ja rauhoitettujen harvinaisten eläinkantojen suojelemiseksi tarvittavista toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää koron maksamiseen jaksotetuille korvausten maksuerille. Koron suuruus on kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain 95 §:n 1 momentin mukainen.

Määrärahaa saa käyttää myös vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten sekä EU:n CITES-asetuksen edellyttämän eläinten hoidon järjestämiseen.

Valtioneuvoston vahvistamien luonnonsuojeluohjelmien toteuttamiseksi saa tehdä vuonna 2003 sopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2003 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 16 000 000 euroa. Valtuudesta saa aiheutua menoja vuoden 2004 loppuun mennessä enintään 8 000 000 euroa, vuoden 2005 loppuun mennessä enintään 13 000 000 euroa ja vuoden 2007 loppuun mennessä yhteensä enintään 16 000 000 euroa.

64. Avustukset rakennusperinnön hoitoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 241 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rakennussuojelulain (60/1985) 11 ja 13 §:n nojalla suoritettavien korvausten ja suojelun toteuttamisesta valtiolle aiheutuvien menojen maksamiseen sekä maan käyttö- ja rakennuslain (132/1999) 57 §:n 3 momentin mukaisten avustusten maksamiseen kunnille.

Määrärahaa saa lisäksi käyttää avustusten maksamiseen yksityiselle omistajalle, rakennusperinnön hoitoa edistäville yhteisöille, kunnille

ja kuntayhtymille kulttuurihistoriallisesti arvokaiden kohteiden ja niiden välittömän ympäristön kunnossapitoon, suojeluun ja parantamiseen sekä säilyttämisen edellyttämiin selvityksiin ja tietopalveluun. Määrärahaa saa käyttää myös avustuksen maksamiseen merkittäviin maisema-alueisiin ja kansallisiin kaupunkipuistoihin kuuluvan rakennetun ympäristön hoitoon ja kunnostukseen.

Kunnille ja kuntayhtymille voidaan myöntää avustusta myös kulttuurihistoriallisesti arvokaan kohteen hankkimiseksi, jolloin avustus myönnetään niissä tapauksissa, kun siitä aiheutuvat kustannukset muodostuvat kunnan tai kuntayhtymän taloudelliseen asemaan nähden kohtuuttomiksi.

Avustusta rakennusperinnön hoitoon saa myöntää enintään 50 prosenttia toimenpiteiden kustannuksista. Erittäin arvokkaaseen, rakennustavaltaan tyypilliseen tai ainutlaatuiseen kohteeseen, johon uusi käyttötapa on vaikeasti sovitettavissa tai jolla on valtakunnallista merkitystä, voidaan avustusta myöntää tätä enemmän, kuitenkin enintään 80 prosenttia kustannuksista.

Määrärahan käyttöä säätelee valtionavustuslaki (688/2001).

74. Luonnonsuojelualueiden talonrakennustyöt (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 345 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää luonnonsuojelualueiden talonrakennustöiden lisäksi luonnonsuojelualueilla sijaitsevien tai niitä varten tarvittavien rakennusten ostamiseen sekä luonnonsuojelualueiden teiden ja tieosuuksien rakentamis- ja perusparannusmenojen maksamiseen.

87. Luonnonsuojelualueiden hankkiminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 760 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maa- ja vesialueiden sekä rakennusten ostamiseen ja lunastamiseen luonnonsuojelutarkoituksia varten sekä erämaa-alueisiin liitettävien alueiden ostamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin hankittavien alueiden arvioinnista, maanmittaustoimituksista ja hankin-

tatehtävistä aiheutuvien menojen maksamiseen sekä ympäristöministeriön hallinnassa olevien alueiden kiinteistönhoidon kustannuksiin. Lisäksi määrärahaa saa käyttää koron maksamiseen jaksoituille kauppahinnan maksuerille. Koron suuruus on kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain 95 §:n 1 momentin mukainen.

Valtion omistukseen hankitaan luonnonsuojelualueita myös vaihtamalla niitä valtion maa-alueisiin.

Valtioneuvoston vahvistamien luonnonsuojeluhjelmien toimeenpanoa varten saa tehdä vuonna 2003 sopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2003 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 15 800 000 euroa. Valtuudesta saa aiheutua menoja vuoden 2004 loppuun mennessä enintään 5 000 000 euroa, vuoden 2005 loppuun mennessä enintään 10 000 000 euroa sekä vuoden 2007 loppuun mennessä yhteensä enintään 15 800 000 euroa.

88. *Osakkeiden hankkiminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 160 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Korpoströmin saaristokeskuksen rakentamiseksi perustetun Kiinteistöosakeyhtiö Fastighets Ab Sunnan loppurahoitukseen.

30. Asumisen edistäminen

54. *Asumistuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 430 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää asumistukilain (408/1975) mukaisten asumistukien maksamiseen.

60. *Siirto valtion asuntorahastoon*

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Aravalainat

Vuonna 2003 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää aravalain (1189/1993) mukaisia lainoja yhteensä enintään 600 000 000 euroa mukaan lukien vuodelta 2002 peruuntuneita hankkeita tai muutoin käyttämättä jäänyttä

myöntämisvaltuutta vastaava määrä. Vuonna 2003 ei myönnetä rakennusaikaisia lainoja, lyhytaikaisia perusparannuslainoja eikä omistusravalainoja omaksilunastamislainoja lukuun ottamatta.

Aravalainojen ehtoja tarkistetaan siten, että korko seuraa mahdollisimman tarkasti markkinakoron tasoa, vuosimaksun lähtötasoa alennetaan ja vuosimaksun nousu on selvästi nykyistä hitaampaa.

Pääkaupunkiseudun ja sen kehyskuntien samoin kuin muiden suurimpien kasvukeskusten vuokra- ja asumisoikeusasuntotuotannon sekä lähiöiden projektiluonteisen perusparannuksen pitkäjänteisyyden ja suunnitelmallisuuden edistämiseksi voidaan tehdä ehdollisia ennakkopäätöksiä vuosina 2004–2006 myönnettävistä aravalainoista. Ehdollisten ennakkopäätösten mukaan myönnettävien lainojen määrä saa kutakin vuotta kohden olla pääkaupunkiseudun ja sen kehyskuntien sekä muiden suurimpien kasvukeskusten vuokra- ja asumisoikeusaravalainoissa yhteensä enintään 120 000 000 euroa ja lähiöohjelman vuokratalojen perusparannuslainoissa enintään 15 000 000 euroa.

Henkilökohtaisen aravalainan saajasta itsestään riippumattomista syistä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi voidaan vuonna 2003 aravalain 46 §:n ja arava-asetuksen (1587/1993) 28 §:n nojalla myöntää yhteensä enintään 1 200 000 euroa lykkäystä lainan korkojen, lyhennysten tai molempien maksamisesta.

Purettaessa pysyvästi tyhjilleen jääneitä aravavuokrataloja väestöltään vähenevillä alueilla voidaan valtion vastuulle aravarajoituslain nojalla jättää aravalainapäätöksiä yhteensä enintään 3 500 000 euroa.

Korkotukilainat ja valtiontakaukset

Valtion asuntorahaston varoista maksetaan vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (604/2001), vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetun lain (867/1980), asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (1205/1993), omistusasuntolainojen korkotuesta annetun lain (1204/1993), asunto-osakeyhtiötalolainojen korkotuesta annetun lain (205/1996), oman asunnon hankin-

taan myönnettävien lainojen korkotuesta annetun lain (639/1982) ja eräisiin lämmityslaitoshankkeisiin myönnettävistä lainoista ja korkotuesta annetun lain (83/1982) mukaiset korkotuet, korkohyvitykset ja luottovarauskorvaukset. Lisäksi asuntorahaston varoista katetaan vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetun lain 9 ja 9 a §:ssä, asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain 10 §:ssä, vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetussa laissa sekä omistusasuntolainojen valtiontakauksista annetussa laissa (204/1996) tarkoitetut valtionvastuut. Asuntorahaston varoista maksetaan myös asuntosäästöpalkkiolain (862/1980) mukaiset asuntosäästöpalkkiot.

Vuonna 2003 saa vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain, omistusasuntolainojen korkotuesta annetun lain ja asunto-osakeyhtiötalolainojen korkotuesta annetun lain mukaisia lainoja hyväksyä korkotukilainoiksi yhteensä enintään 670 000 000 euroa mukaan lukien vuodelta 2002 peruuntuneita hankkeita tai muuten käyttämättä jäänyttä hyväksymisvaltuutta vastaava määrä.

Omistusasuntoja varten tarkoitettu asunto-osakeyhtiötalojen korkotukilainoitus otetaan käyttöön asuntojen perusparantamisen tukemiseksi alueilla, joilla asuntojen arvioidaan säilyvän asutokäytössä myös pitkällä aikavälillä.

Uustuotantoa varten tarkoitettuja asunto-osakeyhtiötalolainoja voidaan hyväksyä korkotukilainoiksi vain pääkaupunkiseudun ja sen kehyskuntien asuntojen kokonaistarjonnan lisäämiseksi. Edellytyksenä asunto-osakeyhtiötalojen uustuotantolainojen hyväksymiselle korkotukilainoiksi on lisäksi, että lainoituksella edistetään sellaisten asuinalueiden syntymistä, joille segregaaation ehkäisemiseksi rakennetaan monipuolisesti sekä sosiaalisin perustein lainoitettua että muuta asuntotuotantoa.

Pääkaupunkiseudun ja sen kehyskuntien samoin kuin muiden suurimpien kasvukeskusten vuokra- ja asumisoikeusasuntotuotannon pitkäjänteisyyden ja suunnitelmallisuuden edistämiseksi voidaan tehdä ehdollisia enakkopäätöksiä vuosina 2004—2006 hyväksyttävistä korkotukilainoista. Ehdollisten enakkopäätösten mu-

kaan hyväksyttävien lainojen määrä saa kutakin vuotta kohden olla pääkaupunkiseudun ja sen kehyskuntien sekä muiden suurimpien kasvukeskusten vuokra- ja asumisoikeuskorkotukilainoissa yhteensä enintään 80 000 000 euroa.

Omistusasuntolainojen valtiontakauksista annetun lain mukaisten valtionvastuiden kokonaismäärä saa vapaarahoitteisissa ja asp-lainoissa olla yhteensä enintään 1 600 000 000 euroa vuoden 2003 lopussa. Lisäksi vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain sekä omistusasuntolainojen korkotuesta annetun lain mukaisiin lainoihin tulee lainojen hyväksymisvaltuuden mukainen valtionvastuu.

Vanhoiden korkotukilainojen korkotuen määrät

Vuonna 1993 uustuotantoa varten hyväksytyjen korkotukilainojen korkohyvitys on vuokra-asuntojen korkotuesta annetun lain 2 §:n 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitetuille lainansaajille 8 % lainavuosina 1—5 ja 6 % lainavuosina 6—10. Muille lainansaajille vuonna 1993 uustuotantoa varten hyväksytyjen lainojen korkohyvitys on 7 % lainavuosina 1—4 ja 5 % lainavuosina 5—8. Muiden vuonna 1993 hyväksytyjen korkotukilainojen korkohyvitys on 6 % lainavuosina 1—4 ja 4 % lainavuosina 5—8. Korkohyvitys on kuitenkin enintään luottolaitoksen perimän koron suuruinen.

Korkohyvitystä maksetaan vuokra-asuntojen korkotuesta annetun lain 2 §:n 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitetuille lainansaajille uustuotantoa varten enintään kymmeneltä ja muissa tapauksissa enintään kahdeksalta vuodelta ennen vuotta 1994 korkotukilainoiksi hyväksytyjen lainojen osalta.

Avustukset

Vuonna 2003 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää asuntojen korjaus- ja energiaavustuksista annetun lain mukaisia avustuksia yhteensä enintään 75 000 000 euroa mukaan lukien vuodelta 2002 peruuntuneita hankkeita tai muuten käyttämättä jäänyttä valtuutta vastaava määrä.

Vuonna 2003 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää eräistä Valtion asuntorahastosta

maksettavista avustuksista annetun lain (657/2000) mukaisia vuokratalojen ja asumisoi-keustalojen talouden tervehdyttämisavustuksia yhteensä enintään 2 600 000 euroa, omapääoma-avustuksia asunnottomien asuttamiseksi yhteen-sä enintään 8 400 000 euroa ja opiskelija-asun-tojen omapääoma-avustuksia yhteensä enintään 3 400 000 euroa. Vuokratalojen ja asumisoi-keustalojen talouden tervehdyttämisavustusval-tuudesta Valtiokonttori saa käyttää enintään 50 000 euroa taloudellisissa vaikeuksissa ole-vien asuntoyhteisöjen talouden tervehdyttämis-tä ja kunnossapidon suunnittelua edistävistä sel-vityksistä ja toimenpiteistä aiheutuviin kustan-nuksiin.

Vuonna 2003 saa valtion asuntorahaston va-roista valtionavustuslain nojalla myöntää määrä-aikaisia hankekohtaisia avustuksia valtion, pää-kaupunkiseudun ja sen kehyskuntien yhteistoi-minta-asiakirjan allekirjoittaneille kunnille uusien asuntoalueiden kunnallistekniikan raken-tamiseen yhteensä enintään 6 000 000 euroa sit-en kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Varainhankintavaltuudet

Vuonna 2003 valtion asuntorahasto saa arvo-paperistaa asunto- ja aravalainoja tai sille saa-daan ottaa pitkäaikaista lainaa yhteensä enin-tään 100 000 000 euron nettomäärään asti. Mak-suvalmiudessa vuoden aikana esiintyvien vaihtelujen tasaamiseen tarvittavaa lyhytaikaista lai-naa rahastolla saa kerralla olla yhteensä enin-tään 600 000 000 euroa. Vuonna 2003 valtio-varainministeriö tai Valtiokonttori saa valtio-neuvoston määräämissä rajoissa tehdä asunto-rahaston varainhankintaan tai -hallintaan liitty-viä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia ja muita suojautumissopimuksia pääomamäärältään yhteensä enintään 600 000 000 euron suuruisen vastuiden osalta.

40. Alueelliset ympäristökeskukset

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään nettomäärärahaa 59 582 000 euroa.

50. Ympäristölupavirastot

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 725 000 euroa.

60. Suomen ympäristökeskus

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään nettomäärärahaa 23 057 000 euroa.

70. Valtion asuntorahasto

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään 4 382 000 euroa.

99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut menot

19. *Ympäristöministeriön hallinnonalan arvonn-lisäveromenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hallinnonalan mui-den kuin erikseen arvonn-lisäverovelvollisten virastojen ja laitosten tavaroiden ja palvelujen ostoihin sisältyvien arvonn-lisäverojen maksami-seen.

22. *Kehittäminen ja suunnittelu* (siirtomäärä-raha 2 v)

Momentille myönnetään 11 210 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ympäristöhallinnon tehtävien strategista valmistelua ja kehittämistä palvelevasta kehittämis-, suunnittelu-, tutki-mus-, seuranta- ja arviointitoiminnasta ja kan-sainvälisestä asiantuntijayhteistyöstä sekä hal-linnon ja elinkeinoelämän yhteistyöhankkeista aiheutuvien muita kulutusmenoja vastaavien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien tutkimushankkeiden kansalliseen rahoitukseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään viittä henki-lötyvuotta vastaavan henkilöstön palkkaami-

seen määräaikaisiin projekteihin ympäristöministeriössä.

26. *Eräät korvaukset* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 270 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan unionin ympäristömerkin myöntämisyjärjestelmän mukaisten tehtävien hoitamisesta Suomen Standardisoimisliitolle aiheutuviin menoihin sekä CE-merkittyjen rakennustuotteiden markkinavalvonnasta Turvatekniikan keskukselle aiheutuviin menoihin.

62. *EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus ympäristöministeriön osalta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 9 270 000 euroa.

Vuonna 2003 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 9 203 000 eurolla. Mikäli vuoden 2002 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2003.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan aluekehitysrahastosta rahoitettavien tavoite 1- ja 2 -ohjelmien sekä Interreg- ja Urban-yhteisöaloitteiden ja pilottiprojektien hankkeiden valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös teknisen avun ja edellä mainittujen ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen yhdessä momentilla 26.98.61 olevien EU-osuuksien kanssa.

63. *EU:n ympäristörahaston osallistuminen ympäristö- ja luonnonsuojeluhankkeisiin* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää EU:n komission hyväksymien LIFE-ympäristörahastosta osarahoitettavien hankkeiden sekä muiden pilottihankkeiden EU-rahoitusosuuksien maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää noin 80 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen projektitehtäviin. Lisäksi momentille nettoutetaan työnantajalle maksettavat sairaus- ja äitiyspäivärahat.

65. *Eräät avustukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 587 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen valtakunnallisille luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöille, valtakunnallisille asunto- ja rakennusalan järjestöille valistus- ja neuvontatoimintaan, saariston kehityksen edistämistä annetun lain (494/1981) 12 §:n mukaisten avustusten maksamiseen saariston ympäristönhoitoa edistäviin hankkeisiin sekä avustusten maksamiseen ja tunturialueiden jätahuoltoon edistävään toimintaan. Määrärahaa saa käyttää myös kestävä kehitys, kulttuuriympäristön vaalimista sekä muuta ympäristökasvatusta ja -valistusta edistävien valtakunnallisesti merkittävien projektiluonteisten hankkeiden tukemiseen sekä luonnontieteellisille seuroille luonnon monimuotoisuuden valtakunnallista seurantajärjestelmää tukevien selvitysten ja raporttien laatimiseksi.

Määrärahan käyttöä säätelee valtionavustuslaki (688/2001).

66. *Kansainvälisen yhteistyön jäsenmaksut ja rahoitusosuudet* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 450 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ympäristöministeriön toimialaan liittyvien kansainvälisten järjestöjen ja sopimusten jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen sekä muihin kansainvälisten sitoumusten aiheuttamiin maksuihin ulkomaille.

Päälukka 36
VALTIONVELAN KOROT

01. Euromääräisen velan korko

90. *Euromääräisen velan korko* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 925 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää euromääräisen velan korkojen, vanhentuneiden korkojen ja myös lyhytaikaisesta tilapäisrahoituksesta aiheutuvien korkojen sekä velkasalkun korkoriskiaseman säätelymiseksi tehtyjen johdannaissopimusten menojen maksamiseen.

Momentin määräraha budjetoidaan vuonna 2003 kassaperusteisena poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista määräyksistä.

03. Valuuttamääräisen velan korko

90. *Valuuttamääräisen velan korko* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 483 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valuuttamääräisen velan korkojen, vanhentuneiden korkojen ja myös

lyhytaikaisesta tilapäisrahoituksesta aiheutuvien korkojen sekä velkasalkun riskiaseman säätelymiseksi tehtyjen johdannaissopimusten menojen maksamiseen.

Momentin määräraha budjetoidaan vuonna 2003 kassaperusteisena poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista määräyksistä.

09. Muut menot valtionvelasta

21. *Palkkiot ja muut menot valtionvelasta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 19 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion lainanoton ja velanhallinnan valmistelusta, lainojen ottamisesta ja liikkeeseenlaskusta, lainojen takaisinmaksusta ja johdannaissopimuksista aiheutuvien menojen, asiantuntija- ym. palkkioiden sekä muiden lainanoton ja velanhallinnan toteuttamiseen liittyvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös lyhytaikaisen tilapäisrahoituksen hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Eduskunta on päättänyt, että vuotta 2003 koskevaa talousarviota sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2003 alkaen.

EK 33/2002 vp — HE 132/2002 vp, HE 249/2002 vp,

Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 2002
